

รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง โดยความร่วมมือขององค์กรท้องถิ่นและกลุ่มเกษตรกรบ้านทรายขาว อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อุดม คำชาติ
นายณวัฒน์ เพียงตา

งานวิจัยนี้ได้รับทุนการอุดหนุนการวิจัยจากงบประมาณแผ่นดิน
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ปีงบประมาณ 2551

พ.ศ.2563

บทคัดย่อ

ชื่อวิจัย : รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน
ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง โดยความร่วมมือขององค์กรท้องถิ่น
และกลุ่มเกษตรกรบ้านทรายขาว อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง โดยความร่วมมือขององค์กรท้องถิ่นและกลุ่มเกษตรกร บ้านทรายขาว ตำบลบ้านฝาย อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ตัวแทนองค์กรท้องถิ่น 5 คน กลุ่มเกษตรกรบ้านทรายขาว 10 คน ผู้บริหาร 1 คน คณะครู 6 คนและนักเรียนโรงเรียนบ้านทรายขาว 80 คน ที่ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสำรวจ แบบสัมภาษณ์ แบบทดสอบ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ชุมชนบ้านทรายขาวมีภูมิปัญญาและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและโรงเรียนบ้านทรายขาวมีศักยภาพที่จะจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ 2) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นได้แก่ PPIN Model ประกอบด้วยขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ (P = Prepare) ขั้นตอนที่ 2 ขั้นการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (P = Participation) ขั้นตอนที่ 3 ขั้นพัฒนาระบบ (I = Improve) ขั้นตอนที่ 4 ขั้นการสร้างเครือข่าย (N = Network) ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด 3) ผลการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 มีผลการเรียนเฉลี่ยสูงกว่าร้อยละ 80 นักเรียนทุกคนสามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปปฏิบัติร่วมกับผู้ปกครองที่บ้านได้

คำสำคัญ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ เศรษฐกิจพอเพียง คุณภาพชีวิต

ผู้วิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุดม คำชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
นายณวัฒน์ เพียงตา ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านทรายขาว จังหวัดอุตรดิตถ์

ABSTRACT

The purpose of this research was to develop the Teaching Model for Sustainable development of quality of life in Line with Sufficiency Economy By co-operation of The Local Administrative Organizations and Farmer Groups of Ban SaiKhao, Nam Pat District, Uttaradit. The purposive sampling was used to draw the 5 representative of The Local Administrative Organizations ,10 farmer Groups ,1 faculty board, 6 teachers and 80 students. The research tools consisted of : 1) survey forms 2) interview forms and 3) testing forms. The gathered data were analyzed by using statistical techniques for Percentage, Mean and Standard Deviation, t-test.

The results of the study were as follows :

1. The Teaching Model for Sustainable development of quality of life in Line with Sufficiency Economy (PPIN Model) consisted of 4 steps : 1. Preparation 2. Participation 3. Improvement and 4. Network
2. The results of the use of this teaching Model (PPIN Model) were that:
  - 2.1 Student 'school record of P.1-P.6 were higher than 80 percent.
  - 2.2 All students can adapt their knowledge and experience by working with their parents at home.

Keywords : Teaching Model, Sufficiency Economy, Quality of live

กิตติกรรมประกาศ

รายงานผลการวิจัยเรื่องรูปแบบรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง โดยความร่วมมือขององค์กรท้องถิ่นและกลุ่มเกษตรกรบ้านทรายขาว อำเภอป่าปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ สำเร็จลงได้ด้วยการทำงานร่วมกันของโรงเรียน ชุมชนและองค์กรในท้องถิ่นทั้งภาครัฐและเอกชน

ขอขอบคุณอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ คณบดีคณะครุศาสตร์ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายที่มีส่วนสนับสนุนการทำวิจัย ขอขอบคุณสำนักงานวิจัยแห่งชาติที่สนับสนุนทุนวิจัย ขอขอบคุณแกนนำชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น คณะครู นักเรียนและผู้ปกครอง ตัวแทนภาครัฐ ภาคเอกชนที่มีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัยในครั้งนี้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุดม คำขาด

มีนาคม 2560

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ.....	
บทคัดย่อ.....	
Abstract.....	
.....	
สารบัญ.....	
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความสำคัญ และที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย.....	1
วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย.....	2
ขอบเขตของโครงการวิจัย.....	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ และหน่วยงานที่นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์.....	3
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย.....	5
ตอนที่ 1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้.....	5
ตอนที่ 2 ทฤษฎีเกี่ยวกับพัฒนาคุณภาพชีวิต.....	7
ตอนที่ 3 ทฤษฎีเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง.....	9
ตอนที่ 4 บริบทชุมชนของตำบลบ้านฝาย.....	18
ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	21
บทที่ 3 วิธีการวิจัย.....	38
วิธีการดำเนินการวิจัย และสถานที่ทำการทดลอง/เก็บข้อมูล.....	38
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	41
เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	41
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	42

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัย	43
.....	43
ระยะที่ 1 ผลการศึกษาสภาพและศักยภาพของชุมชน.....	
ระยะที่ 2 การออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง.....	45
ระยะที่ 3 ผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง.....	46
.....	50
บทที่ 5 สรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะ	50
.....	53
สรุปผลการวิจัย.....	54
อภิปรายผล.....	
ข้อเสนอแนะ.....	55
.....	57
บรรณานุกรม	58
ภาคผนวก	123
.....	135
แผนการจัดการเรียนรู้.....	
บทความสำหรับการเผยแพร่.....	
ผู้วิจัย.....	

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญ และความสำคัญของปัญหาการวิจัย

ในสังคมโลกาภิวัตน์ สิ่งสำคัญที่สุดไม่ใช่ทรัพยากร แรงงาน หรือทรัพย์สินเงินทองแต่เป็นความรู้ ซึ่งยุคปัจจุบันเป็นยุคสังคมความรู้การจัดการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้จึงเป็นสิ่งสำคัญที่สุด โดยกระบวนการจัดการเรียนรู้สำหรับชุมชน คือการช่วยให้ชุมชนค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตนเองจนสามารถพึ่งตนเองได้ (เสรี พงศ์พิศ. 2546 : 1) สอดคล้องกับแนวคิดหลักของเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัส

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียงหมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผลรวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 ได้นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นหลักคิดในการดำเนินการพัฒนาประเทศ

ปัจจุบันชุมชนมีความตื่นตัวเพื่อนำตามแนวพระราชดำริเรื่อง "เศรษฐกิจพอเพียง" ไปสู่การปฏิบัติ ร่วมกันสร้างสรรค์กระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้สามารถพึ่งตนเองได้อย่างพอเพียงและยั่งยืนตามแนวความคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยอาศัยทุนเดิมของท้องถิ่นอันได้แก่ ภูมิปัญญา ทรัพยากร และวัฒนธรรมชุมชน เช่นเดียวกับชุมชนตำบลบ้านฝาย ที่นำแนวเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการพัฒนาท้องถิ่นเพราะชุมชนตระหนักถึงคุณค่าแห่งปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

หมู่บ้านทรายขาว ตำบลบ้านฝาย อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ เป็นชุมชนที่มีประวัติศาสตร์ความเป็นมา มีขนบธรรมเนียมประเพณีและภาษาพูดที่เป็นเอกลักษณ์ เป็นชุมชนที่บรรพบุรุษสืบเชื้อสายมาจากสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เนื่องจากดินแดนแถบนี้ในอดีตเป็นชายแดนไทย – ลาว ที่มีการอพยพเคลื่อน เนื่องด้วยศึกสงครามในสมัยก่อนและอพยพเพื่อการทำมาหาเลี้ยงชีพ มีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันแบบเครือญาติ เป็นชุมชนที่เข้มแข็งโดยยึดหลัก “บวร” แต่ยังมีประชากรบางส่วนที่อยู่ในกลุ่มที่ต้องมีการแก้ไขปัญหาความยากจน ความยากลำบากในการดำเนินชีวิต ชุมชนเคยเข้าร่วมโครงการนาร่องแก้ไข ปัญหาความยากจนของกลุ่มเกษตรกร โครงการเครือข่ายกองทุนสวัสดิการชุมชนเพื่อผู้ยากลำบาก อำเภอน้ำปาด การขับเคลื่อนกิจกรรมของชุมชนมีความก้าวหน้าโดยลำดับ อย่างไรก็ตามจากการวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาของกลุ่มเกษตรกรดังกล่าวโดยแกนนำองค์กรท้องถิ่น ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชนและภาควิชาการจากมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ พบว่าคุณภาพชีวิตของเกษตรกรในโครงการส่วนใหญ่ยังอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ ปัญหาสำคัญคือความรู้และ

ประสบการณ์เกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงยังไม่ชัดเจน นอกจากนี้ยังมีข้อจำกัดด้านปัจจัยพื้นฐานและทักษะพื้นฐานเพื่อการประกอบอาชีพ ซึ่งจำเป็นต้องมีการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ด้วยกระบวนการที่เหมาะสม

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ เป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิบัติพันธกิจที่สนองตามแนวพระราชดำริและนโยบายรัฐบาล รวมทั้งยุทธศาสตร์การพัฒนาของจังหวัดอุตรดิตถ์ที่มุ่งเน้นการพัฒนาเพื่อการพึ่งตนเองอย่างยั่งยืน ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง จึงได้ร่วมมือกับองค์กรท้องถิ่น เพื่อร่วมกันในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ในพื้นที่หมู่บ้านทรายขาว ตำบลบ้านฝาย อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ เพื่อให้ชุมชนได้เรียนรู้ร่วมกัน ปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตสู่ความเป็นอยู่อย่างพอเพียง และเป็นหมู่บ้านต้นแบบในการขยายผลการพัฒนาชุมชนเพื่อการพึ่งตนเองตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนอื่นต่อไป

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อศึกษาศักยภาพของชุมชนบ้านทรายขาว ตำบลบ้านฝาย อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง โดยความร่วมมือขององค์กรท้องถิ่นและกลุ่มเกษตรกร บ้านทรายขาว ตำบลบ้านฝาย อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์

ขอบเขตของโครงการวิจัย

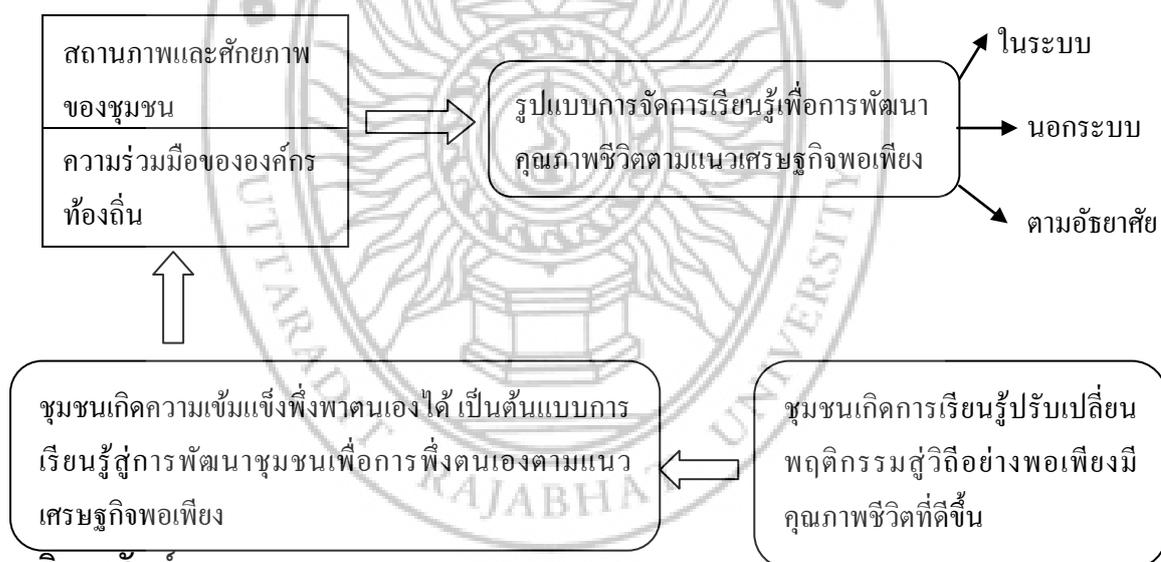
ขอบเขตของโครงการวิจัย

1. ขอบเขตพื้นที่ที่ศึกษา ได้แก่ ชุมชนบ้านทรายขาว ตำบลบ้านฝาย อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์
2. ขอบเขตเนื้อหา มี 3 ประเด็น คือ 1)สภาพและศักยภาพของชุมชนบ้านทรายขาว ตำบลบ้านฝายสภาพ 2)สถานการณ์การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนตำบลบ้านฝาย และ 3) รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง โดยความร่วมมือขององค์กรท้องถิ่นและกลุ่มเกษตรกรบ้านทรายขาว ตำบลบ้านฝาย อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์
3. ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ
  - 3.1 กลุ่มองค์กรท้องถิ่น ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ สำนักงานเขตการศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดอุตรดิตถ์ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝาย โรงเรียนบ้านทรายขาว วัดทรายขาว และกลุ่มอาชีพในชุมชนบ้านทรายขาว จำนวน 10 องค์กร
  - 3.2 กลุ่มบุคคล ได้แก่ พระสงฆ์ ชาวบ้าน ผู้นำชุมชน ครูและนักเรียนโรงเรียนบ้านทรายขาว ตัวแทนของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดอุตรดิตถ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ และสำนักงานเขตการศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 จำนวน 100 คน

ประโยชน์ที่ได้รับ และหน่วยงานที่นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ได้รู้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง บ้านทรายขาว ตำบลบ้านฝาย อำเภอป่าตอง จังหวัดภูเก็ต
2. ได้คู่มือระบบการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนเพื่อการพึ่งตนเองอย่างยั่งยืนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งสามารถเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้และขยายผลได้อย่างต่อเนื่อง
3. เกิดความร่วมมือขององค์กรท้องถิ่นเพื่อการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงแบบบูรณาการ
4. ชุมชนเกิดกระบวนการเรียนรู้เพื่อการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของชุมชนแบบมีส่วนร่วม
5. ชุมชนมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสู่วิถีอย่างพอเพียงเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต

กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์

การจัดการเรียนรู้ หมายถึง การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนบ้านทรายขาว อันเป็นผลมาจากการฝึกฝนหรือการมีประสบการณ์

เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ระบบเศรษฐกิจที่พึ่งตนเองได้ไม่ต้องพึ่งพาปัจจัยอื่นที่เรามีได้เป็นเจ้าของ ในระดับบุคคล ในระดับบุคคลจะเป็นความสามารถในการดำรงชีวิตอย่างไม่เดือดร้อนมีความเป็นอยู่อย่างประมาทตามฐานะและตามอัตภาพของนักเรียนบ้านทรายขาว

การพัฒนาคุณภาพชีวิต หมายถึง การพัฒนานักเรียนบ้านทรายขาว ให้มีคุณภาพ โดยอาศัยกลไกของการได้มาซึ่งความรู้ ความตระหนัก และเพิ่มทักษะและศักยภาพในการพัฒนาอาชีพ เน้นให้ตระหนักถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล เป็นการนำความรู้ไปสู่การแก้ไขปัญหาได้อย่างไม่หวั่นวิตกต่อปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น สามารถเลือกกิน เลือกอยู่ เลือกใช้ได้อย่างพอเพียง ไม่อึดอัดขัดสน

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การจัดองค์ประกอบของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตาม
แนวเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนบ้านทรายขาวโดยความร่วมมือของชุมชนบ้านทรายขาว ได้แก่
องค์กรท้องถิ่นและเกษตรกรบ้านทรายขาว

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การนำเสนอผลการศึกษานแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง โดยความร่วมมือขององค์กรท้องถิ่นและกลุ่มเกษตรกรบ้านทรายขาว ตำบลบ้านฝาย อำเภอน้ำป่าด จังหวัดอุดรธานี ได้แบ่งเป็น 5 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้
- ตอนที่ 2 ทฤษฎีเกี่ยวกับพัฒนาคุณภาพชีวิต
- ตอนที่ 3 ทฤษฎีเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง
- ตอนที่ 4 บริบทชุมชนตำบลบ้านฝาย
- ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้

บวร เทศารินทร์ (2548. ออนไลน์) ได้กล่าวถึง ความหมาย ลักษณะ และปัจจัยสำคัญในการสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ไว้ดังนี้

ความหมายของการเรียนรู้

การเรียนรู้ ตามความหมายทางจิตวิทยา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลอย่างค่อนข้างถาวร อันเป็นผลมาจากการฝึกฝนหรือการมีประสบการณ์ จากความหมายดังกล่าว พฤติกรรมของบุคคลที่เกิดจากการ

การเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการที่ประสบการณ์ตรงและประสบการณ์ทางอ้อมกระทำให้อินทรีย์ เกิดการเปลี่ยนแปลง

การเรียนรู้ หมายถึง การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม อันเนื่องมาจากได้รับประสบการณ์ (Experience)

ลักษณะสำคัญของการเรียนรู้ ดังนี้

1. พฤติกรรมที่เปลี่ยนไปจะต้องเปลี่ยนไปอย่างค่อนข้างถาวร จึงจะถือว่าเป็นการเรียนรู้ขึ้น หากเป็นการ เปลี่ยนแปลงชั่วคราวก็ยังไม่ถือว่าเป็นการเรียนรู้ เช่น นักศึกษาพยายามเรียนรู้ออกเสียงภาษาต่างประเทศ บางคำ หากนักศึกษาออกเสียงได้ถูกต้องเพียงครั้งหนึ่ง แต่ไม่สามารถออกเสียงซ้ำให้ถูกต้องได้อีก ก็ไม่นับว่า นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ออกเสียงภาษาต่างประเทศ ดังนั้นจะถือว่านักศึกษาเกิดการเรียนรู้ก็ต่อเมื่อออก เสียงคำ ดังกล่าวได้ถูกต้องหลายครั้ง ซึ่งก็คือเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ค่อนข้างถาวรนั่นเอง

อย่างไรก็ดี ยังมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม แต่เปลี่ยนแปลงชั่วคราวอันเนื่องมาจากการที่ร่างกายได้รับสารเคมี ยาบางชนิด หรือเกิดจากความเหนื่อยล้า เจ็บป่วยลักษณะดังกล่าวไม่ถือว่าเป็นพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปนั้นเกิดจากการเรียนรู้

2. พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปจะต้องเกิดจากการฝึกฝน หรือเคยมีประสบการณ์นั้น ๆ มาก่อน เช่น ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ ต้องได้รับการฝึกฝน และถ้าสามารถใช้เป็นแสดงว่าเกิดการเรียนรู้ หรือความสามารถในการขับรถ ซึ่งไม่มีใครขับรถเป็นมาแต่กำเนิดต้องได้รับการฝึกฝน หรือมีประสบการณ์ จึงจะขับรถเป็น ในประเด็นนี้มีพฤติกรรมบางอย่างที่เกิดขึ้นโดยที่เราไม่ต้องฝึกฝนหรือมีประสบการณ์ ได้แก่ พฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากกระบวนการเจริญเติบโต หรือการมีวุฒิภาวะ และพฤติกรรมที่เกิดจากแนวโน้มการตอบสนองของเฝ้าพันธุ์

สรุปได้ว่า การเรียนรู้หมายถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเนื่องมาจากประสบการณ์ โดยพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงนั้นต้องเกิดจากการฝึกฝนและเปลี่ยนแปลงอย่างถาวร

ปัจจัยสำคัญในการสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้

1. กระบวนการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดี ถ้าผู้เรียนมีโอกาสคิด ทำ สร้างสรรค์ โดยที่ครูช่วยจัดบรรยากาศการเรียนรู้ จัดสื่อ และสรุปสาระการเรียนรู้ร่วมกัน
2. คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้านความสามารถทางสติปัญญา อารมณ์ สังคม ความพร้อมของร่างกาย และจิตใจ และสร้างโอกาสให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลายและต่อเนื่อง
3. สาระการเรียนรู้มีความสมดุลเหมาะสมกับวัย ความถนัด ความสนใจของผู้เรียน และความคาดหวังของสังคม ทั้งนี้ผลการเรียนรู้จากสาระและกระบวนการ จะต้องทำให้ผู้เรียนมีความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดี และมีความสุขในการเรียน
4. แหล่งเรียนรู้มีหลากหลายและเพียงพอที่จะให้ผู้เรียนได้ใช้เป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้ ตามความถนัด ความสนใจ
5. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับครู และระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน มีลักษณะเป็นกัลยาณมิตรที่ช่วยเหลือเกื้อกูล ห่วงใย มีกิจกรรมร่วมกันในกระบวนการเรียนรู้ คือ แลกเปลี่ยนความรู้ ถักทอความคิด พิชิตปัญหาาร่วมกัน
6. ศิษย์มีความศรัทธาต่อครูผู้สอน สาระที่เรียนรวมทั้งกระบวนการที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ ผู้เรียนใฝ่รู้ มีใจรักที่จะเรียนรู้ ทั้งนี้ครูต้องมีความเชื่อว่าศิษย์ทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ และมีวิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน
7. สาระและกระบวนการเรียนรู้เชื่อมโยงกับเหตุการณ์และสิ่งแวดล้อมรอบตัวของ ผู้เรียน จนผู้เรียนสามารถนำผลจากการเรียนรู้ ไปประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตจริง
8. กระบวนการเรียนรู้ มีการเชื่อมโยงกับเครือข่ายอื่น ๆ เช่น ชุมชน ครอบครัว องค์กร ต่าง ๆ เพื่อสร้างความสัมพันธ์และร่วมมือกันให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และได้รับประโยชน์จากการเรียนรู้สูงสุด

ตอนที่ 2 ทฤษฎีเกี่ยวกับพัฒนาคุณภาพชีวิต

ในการศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิต จำเป็นต้องมีการศึกษาความหมายของคำว่า คุณภาพ และคุณภาพชีวิต โดยนักวิชาการ และบุคลากรในหน่วยงาน ได้กล่าวไว้เพื่อความเข้าใจที่ถูกต้องและชัดเจนมากขึ้น

ความหมายของคุณภาพชีวิต

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญทั้งในและต่างประเทศ ได้กำหนดความหมายของคุณภาพชีวิตไว้ในมุมมองที่สอดคล้องหรือแตกต่างกันหลายมิติ ขึ้นอยู่กับวัฒนธรรม ศาสนา สถานที่ เวลา สังคม หรือชุมชนของแต่ละประเทศ จึงทำให้มีการกำหนดคุณลักษณะของคุณภาพชีวิตที่แตกต่างหรือสอดคล้องกันไปตามความเหมาะสมของสังคม หรือชุมชน ทั้งในระดับประเทศ และปัจเจกบุคคล ความหมายของคุณภาพชีวิตนั้น มีนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศให้ความหมายไว้ ดังนี้

วอลเลส (Wallace. 1974 : 6) กล่าวว่า คุณภาพชีวิต หมายถึง องค์ประกอบทั้งหลายที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ (Satisfied) แก่บุคคล ทั้งทางร่างกาย (Physical) และจิตใจ (Psychological) ในช่วงระยะเวลาหนึ่งๆ

ชามา (Shama. 1975 : 11) ให้ความหมายของคุณภาพชีวิต ไว้ว่าเป็นความพึงพอใจที่เกิดมาจากการได้รับการสนองต่อความต้องการทางจิตใจและสังคมทั้งในระดับจุลภาค และมหภาค และเกี่ยวข้องกับความสามารถของสังคมในการตอบสนองต่อความต้องการพื้นฐานของสมาชิกในสังคม

ลิว (Liu. 1975 : 12) อธิบายว่า คุณภาพชีวิต เป็นชื่อใหม่ที่อยู่ในความคิดเดิม (Old Notion) ทางด้านจิตพิสัย (Subjective) ใช้คำว่า อยู่ดี-กินดี มีสุข (Well-being) นั่นคือ การเป็นอยู่ที่ดีของคนและตามสภาพแวดล้อมต่างๆ ไป ส่วนในด้านบุคคลนั้น คุณภาพชีวิตจะแสดงออกมาในรูปของความต้องการ (Wants) เมื่อได้รับการตอบสนองแล้วจะทำให้บุคคลนั้นๆ มีความสุขหรือความพอใจ สำหรับในประเทศไทยนั้น มีนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญหลายสาขาวิชา ให้ความหมายหรือคำจำกัดความของคำว่า “คุณภาพชีวิต” ไว้อย่างกว้างขวาง ดังนี้

อนุชาติ พวงสำลี; และ อรทัย อาจอ่ำ (2539 : 61) สรุปความหมายของคุณภาพชีวิตไว้ว่า คุณภาพชีวิต หมายถึง ระดับของการมีชีวิตที่ดี ความสุข ความพึงพอใจในชีวิต เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสภาพความเป็นอยู่ การดำเนินชีวิตของปัจเจกบุคคลในสังคมไทย

สุวัฒน์ มหัตนิรันดร์กุล; และคนอื่นๆ (2540 : 24) ได้สรุปความหมายของคุณภาพชีวิตไว้ว่า คุณภาพชีวิต หมายถึง ระดับการมีชีวิตที่ดี มีความสุข และความพึงพอใจในชีวิต ทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ สังคม อารมณ์ และการดำเนินชีวิตของปัจเจกบุคคลในสังคม เป็นการประสานการรับรู้ของบุคคล ในด้านร่างกาย จิตใจ ความสัมพันธ์ทางสังคม สิ่งแวดล้อม ภายใต้วัฒนธรรม ค่านิยม และเป้าหมายในชีวิตของแต่ละคน

นิศารัตน์ ศิลปเดช (2540 : 65) ได้สรุปไว้ว่า คุณภาพชีวิต หมายถึงสภาพการดำรงชีวิตที่บุคคลเกิดความสุข ทั้งทางร่างกายและจิตใจ อันเนื่องมาจากการได้รับการตอบสนองความต้องการในด้านต่างๆ อย่างพอเพียงและเหมาะสม สำหรับด้านความสุขทางกายที่ก่อให้เกิดความพอใจคือ ลักษณะที่บุคคลมีสิ่งต่างๆ สนองความต้องการทางด้านร่างกายอย่างเหมาะสมกับสภาพและฐานะของตน ซึ่งได้แก่ อาหาร เสื้อผ้า ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค เครื่องมือเครื่องใช้ เครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆ เป็นต้น ส่วนความสุขทางจิตใจที่จะช่วยให้บุคคลพอใจนั้น คือ ลักษณะที่บุคคลมีความรัก ความอบอุ่น และความมั่นคงในจิตใจ ได้รับการยอมรับและยกย่องจากผู้อื่น เกิดความภาคภูมิใจ และการนับถือตนเอง คิดและทำในสิ่งที่ตนเป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น เป็นต้น

ผาสุก มุทฺธเมธา (2540: 72 – 73) อธิบายว่า คุณภาพชีวิตหมายถึง สภาพการดำรงชีวิต ที่สามารถตอบสนองความต้องการของตนเองได้อย่างเหมาะสมกับอัตภาพ อยู่ในกรอบและระเบียบแบบแผน วัฒนธรรมที่ดั่งามตามมาตรฐานที่ยอมรับของสังคมโดยทั่วไป พร้อมทั้งพัฒนาตนเองให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม

ไกรวุฒิ ช่วยสถิตย์ (2541: 17) กล่าวว่า คุณภาพชีวิต หมายถึง ความพึงพอใจในชีวิตที่เป็นสุข มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ อยู่ในครอบครัวที่อบอุ่น มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ มีชีวิตอยู่ในสังคมและสภาพแวดล้อมที่ดี มีการพักผ่อนหย่อนใจที่เพียงพอ มีความพร้อมและสามารถที่จะดำรงสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า และปัญหาที่สลับซับซ้อนได้ และสามารถดำเนินชีวิตด้วยวิธีการที่ชอบธรรมเพื่อให้ได้มาในสิ่งที่ตนพึงประสงค์ ภายใต้อำนาจและทรัพยากรที่มีอยู่

นอกจากนั้น คำตัน บุญมณี (2545: 14) ได้สรุปความหมายของคุณภาพชีวิตไว้ว่า คุณภาพชีวิต หมายถึง การที่บุคคลมีสุขภาพกาย และจิตที่ดี อันเนื่องมาจากการได้รับการตอบสนองในสิ่งที่เป็ประโยชน์ต่อร่างกายและจิตใจ โดยความต้องการทางร่างกายได้แก่ การมีอาหารบริโภคในจำนวนที่เพียงพอทำให้ร่างกายดำรงอยู่ได้มีที่อยู่อาศัยที่คงทนแข็งแรงถูกสุขลักษณะ มีเครื่องนุ่งห่มตลอดปี (โดยเฉพาะฤดูหนาว) มีการศึกษา สำหรับด้านจิตใจได้แก่ การมีอาชีพมั่นคง มีรายได้พอเพียง มีบริการด้านสาธารณสุขบริโภค มีโอกาสสร้างสรรค์พัฒนาตนเอง มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีการคมนาคมที่สะดวก มีอิสระ (ในกรอบของกฎหมายและเป็นธรรม) มีนันทนาการและการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

สวัสดิ์ ภูทอง (2546: 65) ได้สรุปความหมายของคุณภาพชีวิตไว้ว่าคุณภาพชีวิต หมายถึง สภาพวะของการมีระดับชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี มีความสุข มีความพึงพอใจในชีวิตความเป็นอยู่ของตนเอง โดยสามารถปรับตัวให้อยู่ร่วมกับสังคม และสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีความสุข ในการดำเนินชีวิตให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีจะมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจสังคม วัฒนธรรม ร่างกายและจิตใจ

ในส่วนของ กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ได้ให้ความหมายของคำว่า คุณภาพชีวิต ไว้ว่า หมายถึง การดำรงชีวิตของมนุษย์ในระดับที่เหมาะสม ตามความจำเป็นพื้นฐานในสังคมหนึ่งๆ ในช่วงเวลาหนึ่งๆ คุณภาพชีวิตของประชาชนจะดี หมายถึงครอบครัวหรือชุมชนได้บรรลุเกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ครบถ้วนทุกประการ

สรุปได้ว่า คุณภาพชีวิตหมายถึงการที่บุคคลมีสภาพการดำรงชีวิตที่ดี มีความสุขกาย สุขใจและมีความพึงพอใจในความเป็นอยู่ของตนเอง

ตอนที่ 3 ทฤษฎีเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง

“ เศรษฐกิจพอเพียง ” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมานานกว่า 25 ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไข เพื่อให้รอดพ้นและสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ และความเปลี่ยนแปลงต่างๆ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2547: 5)

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำหลักวิชาต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานทางจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักวิชาการและนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้เกิดความสมดุลและความพร้อมต่อการรองรับความเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2547 : 6 – 7)

ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง

นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ ในองค์กรหรือหน่วยงานต่างๆ ได้ให้ความหมายของคำว่าเศรษฐกิจพอเพียง ไว้ดังนี้

ณรงค์ โชควัฒนา (2542: 16 – 17) กล่าวว่า เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การพัฒนาอย่างบูรณาการ โดยไม่มองเฉพาะเศรษฐกิจอย่างเดียว ต้องมองสังคม และสิ่งแวดล้อมพร้อมๆ ไปด้วย การพัฒนา โดยการพัฒนา ต้องมองรอบด้าน เรียกว่า บูรณาการและพึ่งตนเอง พึ่งเงินออม สติปัญญา และการตลาด โดยอาศัยปัจจัยในการพัฒนา คือ คนและเป้าหมายของคน ก็คือ อยู่ดี กินดี มีสุขทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา คุณธรรม เศรษฐกิจสังคม และสิ่งแวดล้อมที่ดี

ประเวศ วะสี (2542: 4 – 6) ได้ให้ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การมีความพอเพียงอย่างน้อย 7 ประการ ดังนี้

1. พอเพียงสำหรับทุกคน ทุกครอบครัว ไม่ใช่เศรษฐกิจแบบทอดทิ้งกัน
2. จิตใจพอเพียง ทำให้รักและเอื้ออาทรคนอื่นได้ คนที่ไม่พอจะรักคนอื่นไม่เป็น
3. สิ่งแวดล้อมพอเพียง การอนุรักษ์และเพิ่มพูนสิ่งแวดล้อม จะทำให้ยังชีพและทำมาหากินได้ เช่น การทำเกษตรแบบผสมผสาน ซึ่งได้ทั้งอาหาร ได้ทั้งสิ่งแวดล้อม และได้ทั้งเงิน
4. ชุมชนเข้มแข็งพอเพียง การรวมตัวกันเป็นชุมชนที่เข้มแข็ง ทำให้สามารถแก้ปัญหาต่างๆ ได้ เช่น ปัญหาสังคม ปัญหาความยากจน หรือปัญหาสิ่งแวดล้อม
5. ปัญญาพอเพียง มีการเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติ และปรับตัวได้อย่างต่อเนื่อง
6. อยู่บนพื้นฐานวัฒนธรรมพอเพียง วัฒนธรรม หมายถึง วิถีชีวิตของกลุ่มคนที่สัมพันธ์อยู่กับสิ่งแวดล้อมที่หลากหลาย ดังนั้น เศรษฐกิจจึงควรสัมพันธ์และเติบโตขึ้นจากรากฐานทางวัฒนธรรม จึงจะมั่นคง
7. มีความมั่นคงพอเพียง ไม่ใช่ুবวาบ เดี่ยวจน เดี่ยวรวยแบบกะทันหันปรับตัวไม่ทัน แต่เศรษฐกิจพอเพียงที่มั่นคงจะทำให้สุขภาพจิตดี

เมื่อทุกอย่างพอเพียงก็เกิดความสมดุล ความสมดุล คือ ความปกติ และยั่งยืน คำว่าเศรษฐกิจ เป็นคำที่มีความหมายที่ดี หมายถึง ความเจริญที่เชื่อมโยงกายใจ สังคม วัฒนธรรม และ

สิ่งแวดล้อมเข้าด้วยกัน แต่ได้มีการนำเอาเศรษฐกิจไปใช้ในลักษณะแบบแยกส่วน ซึ่งหมายถึง การแสวงหาเงินเท่านั้น เมื่อแยกส่วน ก็ทำลายส่วนอื่นๆ จนเสียความสมดุล และเกิดเป็นวิกฤต

บุญเสริม บุญเจริญผล (2543: 4) ได้อธิบายความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า เศรษฐกิจพอเพียงเป็นการดำเนินการเลี้ยงชีวิตแบบรู้จักพอ ด้วยความพยายามผลิตสินค้าขึ้นมาเอง ให้พอเพียงสำหรับคนในครอบครัวกินและใช้ หากผลิตได้เหลือกินเหลือใช้จึงขาย หากผลิตได้ไม่พอก็ต้องซื้อบ้าง มิได้มุ่งผลิตเพื่อขายเพียงอย่างเดียว โดยไม่นำมาบริโภคด้วย นอกจากนี้ การผลิตและการบริโภคต้องอยู่ในหลักของความพอดี รู้จักพอในการผลิตและบริโภค

ในส่วนของ สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (2548 : 1) ได้ให้ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า เศรษฐกิจพอเพียงหมายถึง เศรษฐกิจที่สามารถอุ้มชูตัวเองได้ ให้มีความพอเพียงกับตัวเอง (Self Sufficiency) อยู่ได้โดยไม่ต้องเดือดร้อน โดยต้องสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจของตนเองให้ดีเสียก่อน คือ ตั้งตัวให้มีความพอกินพอใช้ ไม่ใช่มุ่งหวังแต่จะทุ่มเทสร้างความเจริญ ยกเศรษฐกิจให้รวดเร็ว แต่เพียงอย่างเดียว เพราะผู้ที่มีอาชีพและฐานะเพียงพอที่จะพึ่งตนเอง ย่อมสามารถสร้างความเจริญก้าวหน้า และฐานะทางเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นไปตามลำดับก่อน

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้นำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปเผยแพร่เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของทุกฝ่ายและประชาชนโดยทั่วไป ดังนี้

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลางโดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์

ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสมดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี (สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ 2550 : 5)

ความเป็นมาของเศรษฐกิจพอเพียง

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ (2548 : 5 - 6) ได้กล่าวถึงความเป็นมาของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ดังนี้

ตลอดเวลาที่ครั้งศตวรรษ นับตั้งแต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวขึ้นเถลิงราชสมบัติบรมราชาภิเษกภายใต้ต้นปทุมมหาเศวตฉัตร ซึ่งได้พระราชทานพระปฐมราชโองการ “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม” พระองค์ได้ทรงทุ่มเทพระราชกรณียกิจ

และพระสติปัญญาาร่วมทุกข์ร่วมสุขกับพสกนิกรของพระองค์ และบำเพ็ญพระราชกรณียกิจ ในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม โดยคำนึงถึงประโยชน์สุขของพสกนิกรเป็นที่ตั้งโดยใช้หลักคุณธรรมและความรู้ความเข้าใจทางหลักวิชา ความชำนาญและประสบการณ์เกี่ยวกับวัฒนธรรม ภูมิปัญญา และเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับภูมิสังคมของแต่ละพื้นที่ เป็นแนวปฏิบัติในการพัฒนา

จากพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสของพระองค์ นับตั้งแต่ปี 2517 เป็นต้นมา จะพบว่าพระองค์ท่านได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการพัฒนาบนหลักแนวคิดพึ่งตนเอง เพื่อให้เกิดความพอมีพอกินพอมีพอใช้ของคนส่วนใหญ่โดยใช้หลักความพอประมาณ การคำนึงถึงความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวและทรงเตือนสติชาวประชาชนคนไทยไม่ให้ประมาทตระหนักรู้ถึงการพัฒนาอย่างเป็นขั้นเป็นตอนที่ถูกต้องตามหลักวิชา และการมีคุณธรรมเป็นกรอบในการปฏิบัติ และการดำรงชีวิต ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นที่รู้จักกันดีภายใต้ชื่อว่า เศรษฐกิจพอเพียง

หลักพิจารณาของเศรษฐกิจพอเพียง

การพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือ การพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ความรอบคอบ และคุณธรรมประกอบกรวางแผน การตัดสินใจ และการกระทำ โดยมีหลักการพิจารณาอยู่ 5 ส่วน (ส่วนงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2547 : 14 - 17) มีดังนี้

1. กรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่ชี้แนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็นโดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นกรมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัย และวิกฤต เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา

2. คุณลักษณะเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติตนบนทางสายกลาง และการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

3. คำนิยาม ความพอเพียง จะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะพร้อม ๆ กันดังนี้

3.1 ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไป และไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

3.2 ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

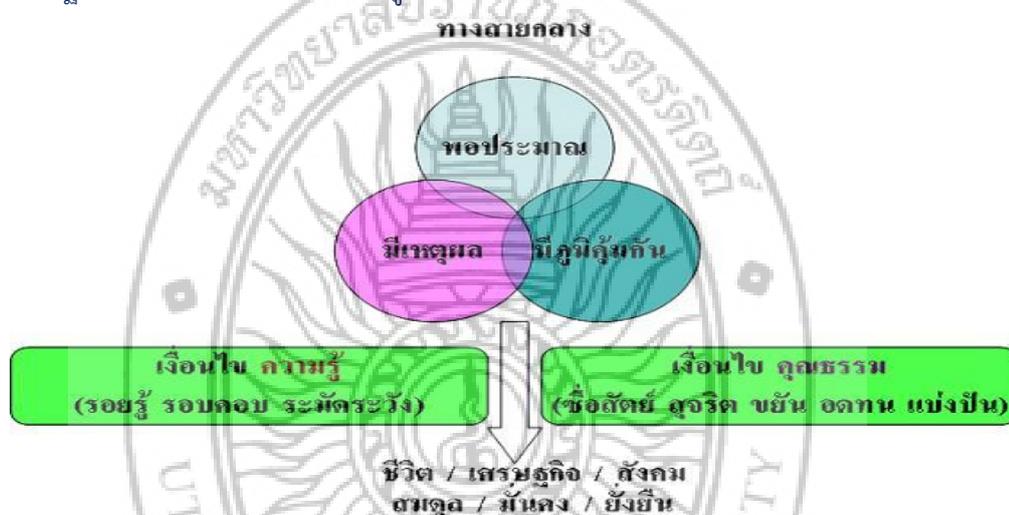
3.3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

4. เงื่อนไข การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ

4.1 เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

4.2 เงื่อนไขคุณธรรมที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

5. แนวทางปฏิบัติ และผลที่คาดว่าจะได้รับจากการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี

รูปที่ 1 องค์ประกอบของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

แนวทางในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง

การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง มีเป้าหมายที่การมุ่งสร้างกระแสสังคมให้มีการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เป็นกรอบความคิดหรือส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตของคนไทยทุกคนผ่านการสร้างความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง ให้ประชาชนทุกคนสามารถนำหลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสมนอกจากนั้น สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2548 : 15 -18) ได้กำหนดแนวทางหรือยุทธวิธีในการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไว้เป็นขั้นตอนและชัดเจน ดังนี้

1. เชื่อมโยง กลุ่มหรือบุคคล ที่มีการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจพอเพียงที่มีอยู่ในปัจจุบัน เพื่อสร้างแกนเครือข่ายขับเคลื่อน ในการสานต่อองค์ความรู้ และรวมพลังเครือข่ายในการดำเนินกิจกรรมให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยการเชื่อมโยงเครือข่ายนี้จะนำไปสู่การสร้างกระแสเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มย่อย ๆ ที่มีความหลากหลาย ซึ่งจะก่อให้เกิดการสร้างพื้นฐานการขับเคลื่อนต่อไป

2. ร่วมมือระหว่างแกนเครือข่าย โดยใช้วิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมเพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการสร้างบทเรียนจากกิจกรรมตัวอย่างที่เป็นรูปธรรม (Show Cases หรือ

Best Practices) ในสาขาต่างๆ ได้แก่ การเกษตร อุตสาหกรรม บริการตั้งแต่ระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน ธุรกิจขนาดจิ๋ว เล็ก กลาง ใหญ่ ทั้งที่ประสบความสำเร็จและล้มเหลว โดยชี้ให้เห็นถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดความพอเพียงหรือไม่พอเพียง ทั้งนี้ ตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมและหลากหลายจะเป็นเครื่องมือที่มีพลังในการสื่อความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงในสังคม

3. พัฒนาแนวคิดให้ชัดเจน โดยการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาที่มีหลักเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญานำทาง เพื่อนำไปสู่การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงมากยิ่งขึ้น และนำเสนอเป็นทางเลือกหนึ่งของแนวทางการพัฒนา

4. สร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง โดยสร้างและเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกภาคส่วน ได้มีประสบการณ์ที่จะผ่านกระบวนการได้ตรงและเรียนรู้จากการปฏิบัติ เพื่อตระหนักถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เป็นกรอบแนวคิดและพื้นฐานในการดำเนินชีวิตควบคู่ไปกับการเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งจะนำไปสู่พลังศรัทธา และฉันทามติเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงในสังคม

5. สร้างสื่อเพื่อการเปลี่ยนแปลง (Communication for Change) ที่มีพลังจากการประมวลความรู้และบทเรียนต่างๆ เพื่อประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ให้ประชาชนทั่วไปมีความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้อง และเกิดความสนใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง โดยเน้นการสร้างการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นในกลุ่มเป้าหมาย

6. ขยายผลในภาคส่วนต่างๆ ในหลายมิติให้เกิดพลังเครือข่ายที่มีแรงมากเพียงพอ (Momentum) ที่จะทำให้กระแสเศรษฐกิจพอเพียงขยายไปเรื่อย ๆ ในวงกว้างอย่างเป็นธรรมชาติ จนเกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงในแต่ละพื้นที่เพื่อให้ประชาชนทั่วไปได้เรียนรู้ถึงแนวทาง วิธีการ และเงื่อนไข ในการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์สุขแก่ตนและสังคม

7. เกิดผลลัพธ์จากการขับเคลื่อน คือ ประชาชนในแต่ละพื้นที่และภาคส่วนปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการดำเนินชีวิต โดยน้อมเอาเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้เป็นปรัชญาในการดำเนินชีวิต และทำให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ในกลุ่มสาขาอาชีพและพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศ จนสามารถนำไปสู่การปรับเปลี่ยนระบบและโครงสร้างของสังคมและยึดหลักการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียงในที่สุด

สำหรับวิธีการขับเคลื่อนนั้น จำเป็นต้องสร้างขบวนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง โดยมุ่งประสานพลังในลักษณะพันธมิตรแห่งความร่วมมือและเน้นการเสริมพลังทางบวก โดยการชักจูงเครือข่ายให้มีประสิทธิภาพ มีพลังในการขับเคลื่อน โดยเริ่มจากการมองภาพการดำเนินการอย่างเป็นองค์รวมก่อนแล้ว จึงกำหนดแนวทางและการดำเนินงานในแต่ละด้าน เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงและเสริมพลังในการขับเคลื่อน ให้ประชาชนทุกระดับตั้งแต่ระดับรากหญ้าถึงระดับมหภาค ได้นำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้อย่างจริงจัง

การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต

การที่จะนำเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ให้ได้ผลในการดำเนินชีวิต จำเป็นต้องเริ่มจากความรู้อย่างเข้าใจที่ถูกต้องว่าเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง อะไรและมีหลักการสำคัญอะไรบ้างที่จะนำไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ ตลอดจน เห็นถึงประโยชน์จากการที่จะนำเศรษฐกิจพอเพียงไป

ประยุกต์ใช้ จึงจะเกิดความสนใจ ที่จะทดลองนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต ซึ่งสามารถทดลองนำมาประยุกต์ใช้กับตนเอง ทั้งในชีวิตประจำวัน และการดำเนินชีวิตต่างๆ ร่วมกับผู้อื่นโดยคำนึงถึงการพึ่งพาตนเองเป็นเบื้องต้น การทำอะไรที่ไม่สุดโต่งไปข้างใดข้างหนึ่ง การใช้เหตุผลเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจ และการกระทำต่างๆ การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในด้านต่างๆ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง และไม่ทำอะไรที่เสี่ยงจนเกินไป จนทำให้ตนเอง หรือคนรอบข้างเดือดร้อนในภายหลัง การใฝ่รู้อย่างต่อเนื่องและใช้ความรู้ด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง ซื่อสัตย์ ความไม่โลภ ความรู้จักพอ ความขยันหมั่นเพียร การไม่เบียดเบียน การรู้จักแบ่งปัน และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในการที่จะสร้างภาวะความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้นั้น จำเป็นที่ต้องผ่านกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองและกับผู้อื่น โดยการเรียนรู้ที่ผ่านกระบวนการไตร่ตรอง และเรียนรู้จากการปฏิบัติ การแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นและประสบการณ์ระหว่างผู้ที่มีความสนใจร่วมกัน จะทำให้สามารถตระหนักถึงประโยชน์และความสุขที่จะได้รับจากการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้แล้วเกิดการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ และนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต โดยมีจิตสำนึกที่ตระหนักถึงความสุขที่เกิดจากความพอใจในการใช้ชีวิตอย่างพอดี และรู้จักระดับความพอเพียง จนนำไปสู่การประกอบสัมมาชีพเลี้ยงตนเองอย่างถูกต้อง ไม่ให้อวดอยากจนเบียดเบียนตนเองหรือไม่โลภจนเบียดเบียนผู้อื่น แต่มีความพอเพียงที่จะคิดเผื่อแบ่งปันไปยังคนอื่นๆ ในชุมชนหรือองค์กรและสังคมได้ อย่างไรก็ตาม ระดับความพอเพียงของแต่ละคนอาจไม่เท่ากัน หรือความพอเพียงของคน ๆ เดียวกันแต่ต่างเวลา ก็อาจเปลี่ยนแปลงไปได้ แล้วแต่เงื่อนไขภายในและภายนอก ตลอดจน สภาวะแวดล้อมที่มีผลต่อคำว่า ความพอเพียง

การดำเนินชีวิตในระบบเศรษฐกิจพอเพียง

การดำเนินชีวิตในระบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำรินั้น แบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ เศรษฐกิจพอเพียงระดับบุคคลทั่วไป และระดับเกษตรกร (มหาวิทยาลัยแม่โจ้. 2548 : ออนไลน์) อธิบายได้ ดังนี้

1. เศรษฐกิจพอเพียงระดับบุคคลทั่วไป หมายความว่า ความสามารถในการดำรงชีวิตอย่างไม่เดือดร้อน มีความเป็นอยู่อย่างพอประมาณตามฐานะ ตามอัตภาพ และที่สำคัญไม่หลงไหลไปตามกระแสวัตถุนิยม มีอิสรภาพในการประกอบอาชีพ เดินทางสายกลางทำกิจกรรมที่เหมาะสมกับตนเอง และสามารถพึ่งตนเองได้

2. เศรษฐกิจพอเพียงระดับเกษตรกร หมายถึง เศรษฐกิจเพื่อการเกษตรที่เน้นการพึ่งพาตนเอง เกษตรกรจะใช้ความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการที่ดินโดยเฉพาะแหล่งน้ำ และกิจกรรมการเกษตรได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ และความต้องการของเกษตรกรเอง ด้วยการนำเรื่องทฤษฎีใหม่ขั้นที่หนึ่ง คือ ฐานการผลิตความพอเพียงมาใช้ในไร่นาของตนเอง โดยเริ่มจากการผลิต จะต้องทำในลักษณะพึ่งพาอาศัยทรัพยากรในไร่นา และทรัพยากรธรรมชาติเป็นส่วนใหญ่ ให้มีความหลากหลายของกิจกรรมทางเกษตรในไร่นา มีกิจกรรมเกื้อกูลกัน กิจกรรมเสริมรายได้ ใช้แรงงานในครอบครัวทำงานเต็มที่ลดต้นทุนการผลิต ตลอดจนการผสมผสานกิจกรรมการปลูกพืชเลี้ยงสัตว์และการทำประมงในไร่นาให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ความหลากหลายของกิจกรรมการเกษตรในไร่นา ได้แก่ การทำกิจกรรมหลายชนิดในพื้นที่เดียวกัน มีตัวอย่าง ดังนี้

- ข้าว : พืชอาหารหลักของคนไทย สำหรับบริโภคในครอบครัว
  - สระน้ำ : แหล่งน้ำในไร่นาและเลี้ยงสัตว์น้ำ
  - พืชผัก : ใช้บริโภคในครัวเรือน ช่วยลดรายจ่ายประจำวัน
  - พืชสมุนไพร : เป็นอาหารและยาพื้นบ้าน
  - ไม้ยืนต้นและไม้ใช้สอย : ใช้เป็นไม้พื้น ทำโรงเรือนและเครื่องจักสาน
  - เลี้ยงสัตว์ : แหล่งอาหารโปรตีนและเสริมรายได้
  - ไม้ดอกไม้ประดับ : เพื่อความสวยงาม พักผ่อนจิตใจและเสริมรายได้
  - ปุ๋ยหมัก : บำรุงดิน รักษาสมดุลธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- สำหรับกิจกรรมเกื้อกูลซึ่งกันและกัน มีตัวอย่าง ดังนี้

- การเลี้ยงปลาในนาข้าว
  - ผลผลิตจากข้าวเป็นอาหารปลา
  - ปลากินแมลงเป็นศัตรูข้าว
  - การปลูกผักกับการเลี้ยงไก่
  - ไก่กินเศษพืชผัก
  - มูลไก่เป็นปุ๋ยสำหรับพืชผัก
  - การใช้ทรัพยากรในไร่นา
  - มูลสัตว์เป็นปุ๋ยคอก
  - เศษหญ้าใบไม้ทำปุ๋ยหมัก
  - เศษพืชผักเป็นอาหารปลา
  - ฟางข้าวใช้เพาะเห็ด ทำปุ๋ยหมัก คลุมดิน อาหารสัตว์
  - เกษตรผสมผสาน
- ส่วนการใช้แรงงานในครอบครัวทำกิจกรรม ลดรายจ่าย และเสริมรายได้

ยกตัวอย่าง เช่น

- แปรรูปและถนอมอาหาร เช่น พริกแห้ง มะนาวดอง กล้วยตาก
- ไข่เค็ม กระเทียมดอง ผักกาด น้ำพริกเครื่องแกง
- จักสานหัตถกรรม สิ่งประดิษฐ์เครื่องใช้ เช่น ดอกไม้บายาง เครื่องใช้ และเครื่องจักสานจากผักตบชวา ไม้ไผ่ กล้วย

ในการประกอบอาชีพแบบเศรษฐกิจพอเพียง สามารถทำได้ ดังนี้

1. ทำไร่นาสวนผสมและเกษตรแบบผสมผสาน เพื่อเป็นจุดเริ่มต้น

เศรษฐกิจพอเพียง

2. ปลูกผักสวนครัวลดรายจ่ายด้านอาหารในครอบครัว
3. ใช้ปุ๋ยคอก และทำปุ๋ยหมักใช้ร่วมกับปุ๋ยเคมี เพื่อช่วยลดรายจ่าย และปรับปรุงบำรุงดิน
4. เพาะเห็ดฟางจากฟางข้าวและเศษวัสดุเหลือใช้ในไร่นา
5. ปลูกไม้ผลสวนหลังบ้านและไม้ใช้สอย
6. ปลูกพืชสมุนไพร ช่วยส่งเสริมสุขภาพอนามัย
7. เลี้ยงปลาในร่องสวน ในนาข้าวและสระน้ำ เพื่อเป็นอาหารโปรตีนและรายได้เสริม

ภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศจะประกอบด้วย พื้นที่ราบและพื้นที่ราบลุ่มริมน้ำป่าตอยู่ทางทิศเหนือของตำบลซึ่งส่วนมากเป็นที่อยู่อาศัยและบางส่วนเป็นพื้นที่ทางการเกษตรพื้นที่ภูเขาส่วนมากเป็นเขตป่าสงวนอยู่ทางทิศตะวันออกและทิศใต้ของตำบล ลำน้ำที่สำคัญ คือลำน้ำป่าต

จำนวนหมู่บ้าน

ตำบลบ้านฝายมีจำนวนหมู่บ้านในเขตการปกครองรวม 8 หมู่บ้าน โดยอยู่ในเขตรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝาย เต็มทุกหมู่บ้าน ซึ่งประกอบด้วย

หมู่ที่ 1	บ้านฝาย	นายประสานกิจ เสาวภา ผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ 2	บ้านใหม่	นายสมศักดิ์ น้อยคำภา ผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ 3	บ้านนาขวาง	นายเปรี๊ญ อินทรวรรณ ผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ 4	บ้านม่วง	นายใส ไชยโสภากำนันตำบลบ้านฝาย
หมู่ที่ 5	บ้านทรายขาว	นายนครินทร์ เสาวภา ผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ 6	บ้านหนองแห้ว	นายแว่น ไหมบัวเขียว ผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ 7	บ้านข่าบูน	นายเจริญ ชิงหอม ผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ 8	บ้านโคกทรายขาว	นายแดง ไชยโสภากำนันตำบลบ้านฝาย

จำนวนประชากร

ประชากรทั้งสิ้น 7,512 คน เป็นชาย 3,743 คน เป็นหญิง 3,769 คน มีความหนาแน่นเฉลี่ยต่อพื้นที่ประมาณ 47.034 คน / ตารางกิโลเมตร

สภาพเศรษฐกิจ

1. อาชีพ

ประชากรในตำบลบ้านฝายส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางด้านเกษตรกรรม (ทำนา) เป็นหลัก นอกจากนั้นจะมีการปลูกพืชไร่โดยเฉพาะข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ถั่วเขียว ถั่วดำ และปลูกไม้ผล การประกอบอาชีพทางการเกษตร สำหรับการประกอบอาชีพอื่นๆ รองลงมาเป็นการประกอบอาชีพรับจ้าง ค้าขาย และรับราชการ สำหรับหน่วยธุรกิจที่สำคัญต่าง ๆ อาชีพเสริมที่ลดกรรมในครัวเรือน

หน่วยธุรกิจในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ บัม 13 แห่ง ร้านค้า 67 แห่ง โรงสีข้าว 20 แห่ง ร้านเชื่อมเหล็ก 2 แห่ง ร้านซ่อมรถ 5 แห่ง และร้านอาหาร 1 แห่ง

สภาพสังคม

1. การศึกษา

ตำบลบ้านฝายมีสถานศึกษาอยู่ในพื้นที่จำนวน 5 แห่ง โดยเป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษา สำหรับศูนย์เด็กเล็กมีจำนวน 3 แห่ง นอกจาก นั้นในตำบลยังมีที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน จำนวน 8 แห่ง

2. สถาบันและองค์การทางศาสนา

ตำบลบ้านฝาย มีทั้งวัด และสำนักสงฆ์อยู่ในพื้นที่จำนวนรวมทั้งสิ้น 9 แห่ง โดยเป็นวัดจำนวน 5 แห่ง และสำนักสงฆ์ จำนวน 4 แห่ง การนับถือศาสนาของประชาชนในตำบลส่วนใหญ่จะนับถือศาสนาพุทธ

3. สาธารณสุข

สถานบริการสาธารณสุขในตำบลบ้านฝาย จะประกอบสถานอนามัย จำนวน 1 แห่ง ซึ่งตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 4 บ้านม่วง นอกจากนี้ยังมีศูนย์สาธารณสุขมูลฐานหมู่บ้านละ 1 แห่ง ให้บริการเฝ้าระวังโรค การประชาสัมพันธ์ความรู้ด้านสาธารณสุข บุคลากรทางการแพทย์ที่ปฏิบัติหน้าที่ ในสถานอนามัยบ้านฝาย ประกอบด้วย

- เจ้าหน้าที่บริหารงานสาธารณสุข	1	แห่ง
- นักวิชาการสาธารณสุข	1	แห่ง
- พยาบาลวิชาชีพ	2	แห่ง
- อาสาสมัครสาธารณสุขมูลฐาน (อสม.)	140	แห่ง

4. ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ได้มีการดำเนินงานที่ให้ความสำคัญต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน โดยในตำบลมีป้อมสายตรวจประจำตำบล จำนวน 1 แห่ง ตั้งอยู่ในเขตบ้านม่วง หมู่ 4 มีเจ้าหน้าที่ตำรวจประจำตลอด 24 ชั่วโมง ซึ่งได้ให้บริการแก่ประชาชนในพื้นที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัย

5. ข้อมูลสถานที่สำคัญของตำบล

สถานที่สำคัญขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝาย มี 18 แห่ง ได้แก่ 1) วัดดอยภูเงิน 2) วัดศรีสะอาดโพธิ์ชัย 3) วัดส่องแดด 4) วัดโพธิ์หย่อน 5) วัดต้นตาล 6) วัดทรายขาว 7) วัดต้นตอง 8) วัดข่าบุ่น 9) วัดโคกทรายขาว 10) อบต. บ้านฝาย 11) หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ 34 12) สถานอนามัยตำบลบ้านฝาย 13) โรงเรียนบ้านใหม่ 14) โรงเรียนบ้านม่วง 15) โรงเรียนข่าบุ่น 16) โรงเรียนบ้านหนองแห้ว 17) โรงเรียนบ้านทรายขาว และ 18) หน่วยป่าไม้บ้านม่วง

6. ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่

ป่าไม้ ทรัพยากรธรรมชาติของตำบลบ้านฝาย ประกอบด้วยทรัพยากรป่าไม้และภูเขา ซึ่งเป็นป่าที่อุดมสมบูรณ์ อยู่ในบริเวณป่าสงวนแห่งชาติ คือ ป่าสงวนแห่งชาติน้ำปาด ซึ่งประกอบด้วย ป่าเบญจพรรณ ป่าดงดิบ ไม้มีค่าทางเศรษฐกิจ คือ ไม้สัก ไม้แดง ไม้ประดู่ และไม้รัง เป็นต้น

ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องได้มีผู้ค้นคว้าทำการวิจัยหลายลักษณะและแตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงขอเสนองานวิจัยที่น่าสนใจ ดังต่อไปนี้

วันวร จະนุ (2545) ได้ศึกษาเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงในทัศนะจริยศาสตร์และปรัชญาสังคม เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมุ่งศึกษาเพื่อวิเคราะห์หาเป้าหมายและเกณฑ์ในการ

ตัดสินใจทางจริยศาสตร์ขอระบบจริยธรรมแบบเศรษฐกิจพอเพียง และ เพื่อวิเคราะห์หาปรัชญาสังคม และเศรษฐกิจที่สอดคล้องกับเป้าหมายและเกณฑ์ตัดสินของระบบจริยธรรมแบบเศรษฐกิจพอเพียง ลักษณะการศึกษาเป็นการศึกษาในทางวิชาปรัชญา โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมแบบเศรษฐกิจพอเพียง จริยศาสตร์ และปรัชญาสังคม

ผลการวิจัยพบว่า เศรษฐกิจพอเพียงในฐานะระบบจริยธรรมแบบหนึ่งที่มีทั้งปรัชญา หรือความเชื่อและด้านปฏิบัติ โดยในด้านปรัชญานั้นเป็นเรื่องของการมองโลกที่มีความเปลี่ยนแปลง โดยใช้ความรู้และคุณธรรมต่าง ๆ เพื่อเป้าหมาย คือ ความมั่นคงและยั่งยืน

ระบบจริยธรรมแบบเศรษฐกิจพอเพียง หากวิเคราะห์ในทางจริยศาสตร์ทั้งในส่วน ของเป้าหมายสูงสุดและเกณฑ์ในการตัดสินการกระทำจะได้ข้อสรุปว่า ในส่วนของเกณฑ์ในการตัดสิน การกระทำนั้นได้สรุปว่า สอดคล้องกับจริยศาสตร์คุณธรรม

ในส่วนของปรัชญาสังคมและเศรษฐกิจได้ข้อสรุปว่า ปรัชญาสังคมและเศรษฐกิจที่ สอดคล้องกับจริยธรรมแบบเศรษฐกิจพอเพียง คือ ปรัชญาสังคมและเศรษฐกิจแบบพุทธปรัชญา และ ปรัชญาเศรษฐกิจแบบคานธี

ทวีศักดิ์ ชัยปัตถา และคณะ (2551) การศึกษาค้นคว้านี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติของหมู่บ้าน อำเภอนองสูง จังหวัดมุกดาหาร ใช้ กลุ่มตัวอย่าง 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสำรวจและแบบสัมภาษณ์ข้อมูลพื้นฐานและ การดำเนินงานเกี่ยวกับหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ผลการศึกษาพบว่า หมู่บ้านเป็นหมู่บ้านหรือ ชุมชนที่มีแนวทางการพัฒนาไปสู่การพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืนโดยยึดหลักการตามแนวพระราชดำรัส “เศรษฐกิจพอเพียง” ได้แก่ การรวมกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชนอย่างเข้มแข็ง และเป็นแรงขับเคลื่อนพลัง ของชุมชนที่สำคัญที่นำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน เช่น มีการรวมกลุ่มเพื่องานอาชีพ ลดการใช้สารเคมี ทางเกษตร มีระบบเศรษฐกิจชุมชนที่มาจากฐานความรู้/ภูมิปัญญาชาวบ้านเกิดจากการเชื่อมโยง สัมพันธ์ เกื้อกูลกิจกรรมต่าง ๆ เข้าด้วยกัน จนเกิดพลังและสามารถขับเคลื่อนไปได้ด้วยตัวของมันเอง เป็นวิถีชุมชนที่พึ่งพาตนเองได้ พึ่งพาธรรมชาติ และพึ่งพาอาศัยระหว่างกันได้ ทั้งนี้ โดยมีการเรียนรู้ แบบมีส่วนร่วมของชาวบ้านในชุมชนการนำหลักปรัชญาพอเพียงสู่การปฏิบัติของหมู่บ้าน ได้ดำเนิน กิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้ 1. กิจกรรมด้านการลดรายจ่าย การลดรายจ่ายนับว่าเป็นกิจกรรมแรกเริ่มของ การดำเนินตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดย ชุมชนดำเนินกิจกรรมในการลดค่าใช้จ่าย ได้แก่ การ เลี้ยงสัตว์และปลูกพืชเพื่อบริโภคในครัวเรือน การผลิตและใช้ปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยชีวภาพเพื่อการเกษตร การใช้พันธุ์พืชและสัตว์ที่ทางราชการส่งเสริม การใช้วัตถุดิบในชุมชนเพื่อผลิตสินค้า 2. กิจกรรมด้าน เพิ่มรายได้ ประกอบด้วยการทำอาชีพเสริมของครัวเรือน การจัดกลุ่มอาชีพใน 3. กิจกรรมการออมมี หลักการสำคัญคือ ใช้ 3 ส่วน ออม 1 ส่วน 4. กิจกรรมเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ โดยการ จัดทำแผนชุมชนโดยให้สมาชิกในหมู่บ้านมีส่วนร่วม แผนพัฒนาด้านปัจจัยพื้นฐาน และการพัฒนา หมู่บ้านประจำเดือน 5. กิจกรรมด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้ความสำคัญในการ รักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างดีเพราะความผูกพันกับป่ามาตั้งแต่บรรพบุรุษ จัดทำแผนการ อนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และดำเนินการตามแผน 6. กิจกรรมเอื้ออาทร ช่วยเหลือและ แบ่งปันในชุมชน ความเอื้ออาทร ช่วยเหลือและการแบ่งปัน เป็นภาพที่พบเห็นได้เสมอในชุมชนแห่งนี้

การดำรงชีวิตยังยึดหลักการแบ่งปันอาหาร ผลผลิตทางการเกษตร ระหว่างบ้านใกล้เรือนเคียงและเครือญาติ อยู่อย่างพี่น้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

ปวิวัติ จันทรทิพย์ (2550) ได้ศึกษาเรื่องการประเมินโครงการเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนวัดสว่างอารมณ์ ปีการศึกษา 2550 ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลการดำเนินงานโครงการที่ผ่านมา โดยประเมินโครงการตามรูปแบบ ซิปป์ (CIPP Model) ทั้งในด้านการประเมินสภาพแวดล้อม (Context Evaluation) ด้านการประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) ด้านการประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) และด้านการประเมินผลผลิต (Product Evaluation) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 7 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-6 จำนวน 55 คน ผู้ปกครองนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-6 จำนวน 30 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนวัดสว่างอารมณ์ จำนวน 7 คน วิทยากรท้องถิ่น จำนวน 2 คน ผู้ส่งเสริมสนับสนุนโครงการเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนวัดสว่างอารมณ์ จำนวน 4 คนรวมทั้งหมด 105 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถาม แบบประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัยพบว่า

1. การประเมินสภาพแวดล้อมโครงการเศรษฐกิจพอเพียงด้านของโครงการประเมิน โดยรวมพบว่า ประเมินอยู่ในระดับมาก ระดับการประเมินมากที่สุดคือ ผู้บริหารมีนโยบายชัดเจน โดยการดำเนินโครงการ และผู้ดำเนินโครงการมีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมากที่สุด ระดับการประเมินน้อยที่สุดคือ วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับการดำเนินกิจกรรม

2. การประเมินโครงการเศรษฐกิจพอเพียงด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ โดยรวมพบว่า การประเมินอยู่ในระดับมาก ระดับที่มีการประเมินมากที่สุดคือ โครงการกำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการโรงเรียน ระดับการประเมินน้อยที่สุดคือ มีหน่วยงานสนับสนุนการดำเนินงาน

3. การประเมินโครงการเศรษฐกิจพอเพียง ด้านกระบวนการ โดยรวมพบว่า มีการประเมินอยู่ในระดับมาก การประเมินระดับมากได้แก่ มีการบูรณาการใช้เศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ระดับการประเมินน้อยที่สุดคือ การขาดการนิเทศ กำกับติดตามการดำเนินโครงการตามขั้นตอน

4. การประเมินโครงการเศรษฐกิจพอเพียง ด้านผลผลิต โดยรวมพบว่ามีการประเมินอยู่ในระดับมาก การประเมินในระดับมากที่สุด ได้แก่นักเรียนมีความภาคภูมิใจในการเข้าร่วมโครงการเศรษฐกิจพอเพียง และนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจกิจกรรมโรงเรียนวิถีพุทธ และปฏิบัติตามหลักธรรมวิถีพุทธได้ ส่วนระดับการประเมินน้อยที่สุด ได้แก่ นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจกิจกรรมการถักกระเปาะจากเชือกมัดฟาง และมีการฝึกกิจกรรมการทำกระเปาะจากเชือกฟางให้ชำนาญยิ่งขึ้น ในภาพรวมผลการประเมินโครงการเศรษฐกิจพอเพียง ครูและบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง วิทยากรท้องถิ่นและผู้ส่งเสริมสนับสนุนโครงการ ล้วนเห็นความสำคัญ พบว่ามีระดับการประเมินมากทุกรายการเรียงลำดับ ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านสภาพแวดล้อมของโครงการ ลำดับที่ 2 ด้าน

ปัจจัยนำเข้าของโครงการ ลำดับที่ 3 ด้านกระบวนการของโครงการ และลำดับที่ 4 ด้านผลผลิตของโครงการ

ฐิติมน ทองพิมพ์ (2550) ได้ทำการวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนรู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อผลการใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนรู้รายวิชาภูมิเศรษฐศาสตร์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา คือ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 จำนวน 27 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน หน่วยเรียนรู้ ลักษณะกายภาพ วัฒนธรรมและเศรษฐกิจของประเทศไทย จำนวน 7 แผน 22 ชั่วโมง แบบประเมินทักษะปฏิบัติงาน จำนวน 30 ข้อ แบบประเมินผลงาน 30 ข้อ และแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ จำนวน 40 ข้อซึ่งมีความยากง่ายระหว่าง .22 ถึง .95 มีอำนาจจำแนกตั้งแต่ .22 ขึ้นไป และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .71 สถิติที่ใช้ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยมีดังนี้

1. ผลการใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนรู้รายวิชาภูมิเศรษฐศาสตร์ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 หน่วยเรียนรู้ ลักษณะกายภาพ วัฒนธรรมและเศรษฐกิจของประเทศไทย มีผลการเรียนด้านความรู้ความเข้าใจ ทักษะปฏิบัติงาน และผลงาน มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 72.59 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 50

2. ความคิดเห็นของนักเรียนต่อผลการใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนรู้รายวิชาภูมิเศรษฐศาสตร์ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ด้านความมีเหตุผล ด้านความพอประมาณ และด้านความมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี โดยแต่ละด้านครอบคลุมทั้ง 4 องค์ประกอบ คือ การวางแผนการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่อประกอบการเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผล พบว่า ผลการใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนรู้ทำให้ผลการเรียนอยู่ระดับดี

2.1 ด้านความมีเหตุผล ครุนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนฝึกการคิดตัดสินใจอย่างมีเหตุผลโดยใช้หลักประชาธิปไตย รู้กฎเกณฑ์การวัดผลประเมินผล และมีสื่อประกอบการเรียนรู้ทำให้บทเรียนน่าสนใจ

2.2 ด้านความพอประมาณ ครุนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ทำให้นักเรียน สนใจใฝ่เรียนรู้ด้วยความสนุกสนานมีสื่อประกอบการเรียนรู้เพียงพอต่อสาระการเรียนรู้ทำให้บทเรียนไม่ยากเกินไปพร้อมทั้งได้รับการวัดผลประเมินผลทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติควบคู่กัน

2.3 ด้านความมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ครุนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ช่วยทำให้นักเรียนสามารถทำงานเป็นทีม มีความรับผิดชอบรู้จักวางแผนการเรียนรู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองและสามารถบูรณาการต่อชีวิตประจำวันได้

แก้วเวียง นานาผล (2550) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการส่งเสริมและพัฒนาการเรียนการสอนให้มีความสามารถคิด ตามแนวพระราชดำริหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รูปแบบโครงงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ระดับประถมศึกษา โรงเรียนบ้านหนองสงเคราะห์ ด้วยการบริหารจัดการความรู้เชิงยุทธศาสตร์ การวิจัยและพัฒนาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการความรู้เชิงยุทธศาสตร์ หาประสิทธิภาพของคู่มือ ศึกษาเปรียบเทียบผลการพัฒนา

ครูและนักเรียน ก่อนและหลังการส่งเสริมและพัฒนา และศึกษาความพึงพอใจของครู คณะกรรมการสถานศึกษาที่มีต่อการส่งเสริมและพัฒนาการเรียนการสอนให้มีความสามารถคิด ตามแนวพระราชดำริหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รูปแบบโครงการ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ประถมศึกษา ด้วยการบริหารการจัดการความรู้เชิงยุทธศาสตร์ และศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการพัฒนาการเรียนการสอนของครูในการพัฒนาให้มีความสามารถคิด ระยะเวลาวิจัยและพัฒนา 2 ปีการศึกษา โดยในขั้นตอนการพัฒนาใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติทางจร PAOR 2 วงรอบ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู จำนวน 8 คน นักเรียนระดับประถมศึกษา จำนวน 81 คน คณะกรรมการสถานศึกษาจำนวน 7 ใน ปีการศึกษา 2549 เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาคือ คู่มือ และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบประเมิน แบบสังเกต แบบบันทึก มีค่าความสอดคล้องอยู่ในระดับมากและแบบสอบถามมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.45 – 0.80 มีความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ .91 แบบทดสอบครู ก่อนและหลังพัฒนามีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.44 – 0.78 อำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.54 – 0.80 และ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า E1/E2 ค่า E.I และการเปรียบเทียบใช้การวิเคราะห์ ค่า ที (t-test , dependent)

ผลการวิจัยพบว่า

1. รูปแบบการบริหารจัดการจัดการความรู้เชิงยุทธศาสตร์โรงเรียนบ้านหนองสงเคราะห์มี ยุทธศาสตร์กระบวนการ 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) ยุทธศาสตร์การกำหนดวิสัยทัศน์ ความสามารถหลักขององค์กร มี 8 ขั้นตอน 2) ยุทธศาสตร์ การสร้าง แสวงหา แลกเปลี่ยนความรู้ มี 8 ขั้นตอน 3) ยุทธศาสตร์การนำความรู้ไปใช้ มี 8 ขั้นตอน และ 4) ยุทธศาสตร์การติดตาม ตรวจสอบ ประเมินความรู้ มี 3 ขั้นตอน ผลการพัฒนาตามรูปแบบการบริหารจัดการความรู้เชิง ยุทธศาสตร์ 4 ขั้นตอน ได้วิสัยทัศน์ในการพัฒนานักเรียนมีความสามารถคิด โดยใช้โครงการ เศรษฐกิจพอเพียง ความสามารถหลักของครู มี 6 สมรรถนะ คือ 1) ความสามารถในการกำหนด ขั้นตอนการทำโครงการ 2) ความสามารถในการใช้โครงการที่หลากหลาย 3) ความสามารถในการนำ ภูมิปัญญาท้องถิ่น พัฒนาการคิด 4) ความสามารถในการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการกับ วิชาอื่น ๆ 5) ความสามารถในการสร้างแรงจูงใจ โดยการตั้งคำถาม 6) ความสามารถในการส่งเสริม นักเรียนใช้โครงการแข่งขันทักษะทางวิชาการ คู่มือประกอบการส่งเสริมและพัฒนา มีประสิทธิภาพ E1 / E2 คือ 82.08/80.63 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I) เท่ากับร้อยละ 72 แสดงว่า คู่มือชุดนี้สามารถพัฒนาครูได้จริง ครูมีพัฒนาการตามเป้าหมายที่วางไว้

2. ผลการศึกษาและเปรียบเทียบ การพัฒนาครู จากการสังเกตพฤติกรรมการสอนของครู พบว่า ครูมีพฤติกรรมการสอนนักเรียนมีความสามารถคิดในระดับที่เหมาะสมระดับมาก ผลการนิเทศ แบบคลินิกพบว่า ครูสามารถใช้รูปแบบโครงการในการพัฒนานักเรียนสามารถคิดได้

ผลการพัฒนาครู ก่อนและหลังการส่งเสริมและพัฒนาการเรียนการสอนให้มีความสามารถคิด ตามแนวพระราชดำริหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รูปแบบโครงการ กลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ ระดับประถมศึกษาโรงเรียนหนองสงเคราะห์ ด้วยการบริหารการจัดการความรู้เชิง ยุทธศาสตร์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหลังพัฒนาสูงกว่าก่อนพัฒนา

3. ผลการศึกษาและเปรียบเทียบ การพัฒนานักเรียนมีความสามารถคิด จากการสังเกต พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน อยู่ในระดับเหมาะสมมาก ผลการประเมิน โครงการพบว่าอยู่ในระดับมาก ผลการประเมินการคิดตามความคิดเห็นของนักเรียนอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ผลการประเมินโครงการพัฒนานักเรียนมีความสามารถคิด โครงการตามความคิดเห็นของครูและ คณะกรรมการสถานศึกษาโดยรวมและทุกด้านพบว่าอยู่ในระดับเหมาะสมมาก เรียงตามอันดับ ค่าเฉลี่ย 3 อันดับแรก คือ ด้านบริบทสภาพแวดล้อม ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต

ผลการพัฒนานักเรียนมีความสามารถคิดตามแนวพระราชดำริหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รูปแบบโครงการ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ระดับประถมศึกษา โรงเรียนบ้านหนองสงเคราะห์ ด้วยการบริหารจัดการความรู้เชิงยุทธศาสตร์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหลังพัฒนาสูงกว่าก่อนพัฒนา

4. ผลการศึกษาความพึงพอใจของครู และคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีต่อการส่งเสริมและ พัฒนาการเรียนการสอนให้มีความสามารถคิดตามแนวพระราชดำริหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รูปแบบโครงการ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ระดับประถมศึกษา โรงเรียนบ้านหนองสงเคราะห์ ด้วยการบริหารจัดการความรู้เชิงยุทธศาสตร์ โดยรวมและทุกด้านมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามอันดับค่าเฉลี่ย 3 อันดับแรกคือ ยุทธศาสตร์ที่ 4 การติดตามตรวจสอบ และประเมิน ความรู้ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้าง แสวงหา และแลกเปลี่ยนความรู้ และยุทธศาสตร์ที่ 3 การนำความรู้ ไปใช้

ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการพัฒนาการสอนของครู ในการพัฒนานักเรียนมี ความสามารถคิด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 13 ข้อ ระดับมาก 2 ข้อ เรียงตามอันดับค่าเฉลี่ย 3 อันดับแรก คือ นักเรียนสามารถคิดตามแนวพระราชดำริ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นักเรียน สามารถเก็บรวบรวมข้อมูล และนักเรียนสามารถจัดทำ โครงการเศรษฐกิจพอเพียง

จากผลการวิจัยและพัฒนาส่งเสริมการจัดการจัดการศึกษาของโรงเรียน และจากการที่พบว่า ความสำเร็จที่ได้รับเป็นผลมาจากการให้ความร่วมมือจากชุมชน ภูมิปัญญาภายในและภายนอกจึง ควรมีการบริหารจัดการความรู้เชิงยุทธศาสตร์อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ครูและนักเรียนสามารถคิดตาม แนวพระราชดำริหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

กิติรัตน์ สีหพันธ์ และคณะ (2550) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการจัดการความรู้เศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน : กรณีศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี มีจุดมุ่งหมายที่ สำคัญ คือ เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี ศึกษาและถอดบทเรียน องค์ความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ปฏิบัติจริงในแต่ละพื้นที่ และเชื่อมโยง เป็นเครือข่ายการเรียนรู้กับมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ดำเนินการศึกษาจากการสำรวจแหล่ง ดำเนินการเศรษฐกิจพอเพียง และลงไปศึกษาข้อมูลเจาะลึกแหล่งเศรษฐกิจพอเพียง การดำเนินการ ถอดบทเรียน โดยกระบวนการเรียนรู้ระหว่างภูมิปัญญาชาวบ้านกับนักศึกษา และคณาจารย์ของ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

ผลของการศึกษา พบว่า การดำเนินการกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัดอุบลราชธานี มีการดำเนินการทั้งในระดับครอบครัวเรือนและระดับชุมชน ในกิจกรรมที่สำคัญ คือ กิจกรรม

เศรษฐกิจพอเพียงในรูปการลดรายจ่าย ซึ่งมีการดำเนินการสำคัญ คือ ปุ๋ยอินทรีย์ ชีวภาพการผลิตยาฆ่าแมลงจากวัสดุธรรมชาติ กิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียงในรูปของการเพิ่มรายได้ ที่สำคัญ คือ การทอผ้า การเพาะเห็ดฟาง การทำหัตถกรรมจาก กก และ ฝ่อ การตีเหล็ก งานหัตถกรรมเครื่องจักสาน การปั้นเครื่องปั้นดินเผา การแปรรูปอาหาร และกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียงในรูปการออม

การวิจัยนี้ นอกจากสามารถได้องค์ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียงด้านต่าง ๆ ในจังหวัดอุบลราชธานีแล้ว ในส่วนของกระบวนการรวมกันถอดบทเรียนระหว่างภูมิปัญญาชาวบ้านกับนักศึกษาและอาจารย์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี และเป็นเครือข่ายการดำเนินงานและเผยแพร่ความรู้เศรษฐกิจพอเพียงในปัจจุบันและอนาคต นอกจากนี้ผู้วิจัยยังไม่ได้ถอดบทเรียน ทำเป็นเอกสารประกอบการเรียนการสอนแยกไว้เป็นรูปเล่มเฉพาะอีกเล่มหนึ่ง

สิน พันธุ์พินิจ (2543) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร การส่งเสริมการเกษตร ความพอเพียงของเกษตรกรตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และเพื่อเสนอองค์ประกอบที่เหมาะสมของระบบการเกษตรแบบต่าง ๆ สำหรับเกษตรกร โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบด้วยเกษตรกรรายย่อยที่ประกอบอาชีพเกษตรทฤษฎีใหม่ และเกษตรกรที่ประกอบอาชีพเกษตรผสมผสานในภาคตะวันตก คัดเลือกกลุ่ม ตัวอย่างโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เก็บรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างได้ทั้งหมด 300 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติความถี่ ร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ฐานนิยม น้ำหนักคะแนนเฉลี่ย ค่าเฉลี่ย การทดสอบแบบ t-test และ F-test

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า เกษตรกรส่วนมากเป็นชาย อายุเฉลี่ย 48.54 ปี จบประถมศึกษา ทำการเกษตรมาตั้งแต่ดั้งเดิม มีประสบการณ์ประกอบอาชีพเกษตรเฉลี่ย 26.30 ปี ทำนาเป็นอาชีพหลัก มีทุน ที่ดินทำการเกษตรเป็นของตนเอง มีสมาชิกครอบครัวเฉลี่ย 5.05 คน แรงงานเฉลี่ย 2.95 คน มีการจ้างแรงงานประจำ และจ้างแรงงาน ชั่วคราวตามฤดูกาลช่วย เกษตรกรมีรายได้จากอาชีพเกษตรมากกว่าอาชีพนอกภาคเกษตร และมีรายจ่ายในการประกอบอาชีพมากกว่า รายได้ แหล่งความรู้สำคัญของเกษตรกร ได้แก่ พ่อ แม่ เจ้าหน้าที่ส่งเสริม รวมทั้งฟาร์ม ที่ประสบผลสำเร็จ ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการประกอบอาชีพมีหลายปัจจัย เช่น ความรักและความพอใจในอาชีพการเกษตร ความศรัทธาในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และความเป็นหลักฐานที่มั่นให้ลูกหลาน เกษตรกรส่วนมากประกอบอาชีพเกษตรผสมผสาน มีความพอใจในองค์ประกอบของการเกษตรระดับมาก ชี้อัจฉัยการผลิตใช้ ไม่แปรรูปผลิตผลเกษตร และมีความพอใจในการจำหน่ายผลิตผลน้อย ระบบการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองและการถ่ายทอดความรู้ไปสู่เกษตรกร วิธีการส่งเสริมแบบกลุ่ม และสื่อบุคคลเป็นกลยุทธ์การส่งเสริมที่เหมาะสม โดยเฉพาะการส่งเสริมแบบกลุ่มแต่ละจังหวัด โดยทั่วไปแล้วครอบครัวเกษตรกรมีความพอเพียงตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ระดับปานกลาง และระดับความพอเพียงของเกษตรกร ที่ทำการเกษตรทฤษฎีใหม่กับเกษตรกรที่ทำการเกษตรผสมผสานไม่แตกต่างกัน ปัญหาสำคัญของเกษตรกร ได้แก่ ราคาผลผลิตตกต่ำและไม่แน่นอน เงินทุนประกอบอาชีพ ขาดความรู้ทางการเกษตร เจ้าหน้าที่ส่งเสริมออกส่งเสริมน้อย และน้ำเพื่อการเกษตร เกษตรกรจึงให้ข้อเสนอแนะว่า ควรจัดหาแหล่งสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ แก้ไขปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำ และประกันราคาพืชผล จัดหาแหล่งน้ำ ความรู้ และตลาดสำหรับเกษตรกร ส่วนระบบการเกษตรที่เหมาะสมสำหรับเกษตรกรราย

ย่อยควรเป็นระบบเกษตรทฤษฎีใหม่และเกษตรผสมผสาน โดยเน้นส่งเสริมรูปแบบพืชกับปศุสัตว์ และรูปแบบพืช ปศุสัตว์ กับประมง และรูปแบบพืชกับพืช

ณรงค์ เบ็ญจันทร์ (2550) ได้ศึกษาเรื่องการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนวัดนางแก้วปีการศึกษา 2549 (มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนวัดนางแก้ว ใน 4 ด้าน ประกอบด้วยด้านสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการและด้านผลผลิตของโครงการ 2) เพื่อศึกษาปัญหา และข้อเสนอในการดำเนินโครงการส่งเสริมคุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนวัดนางแก้ว โดยประยุกต์ใช้รูปแบบจำลอง ซิป (CIPP Model) ประชากร คือ ครูผู้สอน จำนวน 22 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - มัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 36 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 36 คน รวมทั้งสิ้น 94 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบประเมินโครงการเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการประเมิน พบว่า

1. ผลการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนวัดนางแก้ว ปีการศึกษา 2549 ในภาพรวมทุกด้าน อยู่ในระดับ มาก โดย ด้านสภาพแวดล้อมของโครงการ อยู่ในระดับ มาก ด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ อยู่ในระดับ มาก ด้านกระบวนการของโครงการ อยู่ในระดับ มาก และด้านผลผลิต อยู่ในระดับ มาก ซึ่งทุกด้านผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนด
2. ประเด็นปัญหา พบว่า ปัญหาพ่อแม่ผู้ปกครองไม่มีเวลาอบรมสั่งสอนนักเรียนมีความถี่สูงสุด
4. ประเด็นปัญหางบประมาณรายหัวนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมได้น้อย มีความถี่รองลงมา
5. ข้อค้นพบจากการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนวัดนางแก้ว ปีการศึกษา 2549 ได้พบว่า ปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนให้โครงการบรรลุวัตถุประสงค์ได้แก่การกำหนดวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่ชัดเจน การวางแผนและการดำเนินงาน ต้องยึดหลักการมีส่วนร่วมจะต้องคำนึง 3 สถาบันหลักที่มีผลกระทบโดยตรงต่อโครงการ คือ สถาบันครอบครัว (บ้าน) สถาบันวัด (พระสงฆ์) และสถาบันโรงเรียน (ครูและผู้บริหาร) ต้องมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบการดำเนินงาน ตลอดจนการจัดความพร้อม ด้านวัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ ห้องปฏิบัติการและกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อตอบสนองความต้องการและความแตกต่างของนักเรียน เอื้อให้นักเรียนได้พัฒนาตามศักยภาพของตน สามารถเรียนรู้ ฝึกปฏิบัติตามคุณธรรมของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ การมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ตลอดจนมีความรอบรู้ ความซื่อสัตย์ และคุณธรรมด้านต่างๆ เพื่อจะได้พัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ทิพย์วัลย์ พิงโพธิ์ (2550) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารโรงเรียนชอย 3 สาย 4 ซ้ายสู่ความเป็นเลิศ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินการบริหารงานที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนชอย 3 สาย 4 ซ้าย โดยดูจากการประเมินโครงการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริโดยมีข้อช่วยในการประเมิน เรียกว่าแบบจำลองการประเมิน

CIPP (CIPP's Evaluation Model) ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) ซึ่งแบ่งการประเมินออกเป็น 4 ประเด็น ได้แก่ 1) การประเมินบริบทหรือสภาวะแวดล้อม(Context Evaluation) 2)การประเมินปัจจัยเบื้องต้น(Input Evaluation) 3) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) 4) การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) ประชากรในการศึกษาได้แก่ ครู บุคลากร และนักเรียน ผู้ปกครองนักเรียนในโครงการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ ทฤษฎีใหม่ ของโรงเรียนชอย 3 สาย 4 ซ้าย ประจำปีการศึกษา 2550 จำนวน 801 คนกำหนดให้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 267 คน ซึ่งได้ขนาดตัวอย่างจากการเปิดตาราง Krejcie & Morgan และคำนวณสัดส่วนที่เหมาะสมตามกลุ่มต่าง ๆ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อวิจัยครั้งนี้คือแบบสอบถาม(Questionnaire) เพื่อการประเมินโครงการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ ทฤษฎีใหม่ ระบบสหกรณ์ ของโรงเรียนชอย 3 สาย 4 ซ้าย โดย แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบ Check list ส่วนที่ 2 เป็นคำถามที่เกี่ยวกับการประเมินโครงการ ซึ่งจำแนกเป็น 4 องค์ประกอบ โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ส่วนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด การวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้ ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ในการบรรยายผลข้อมูล ประกอบด้วย ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการประเมินโครงการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ ทฤษฎีใหม่ ระบบสหกรณ์ ของโรงเรียนชอย 3 สาย 4 ซ้าย พบว่า

1. มีผลการประเมินโครงการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ ทฤษฎี ใหม่ ระบบสหกรณ์ ของโรงเรียนชอย 3 สาย 4 ซ้าย ในภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. เมื่อพิจารณาผลการประเมินในแต่ละองค์ประกอบพบว่าผลการประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation) ของโครงการมีผลการประเมินในระดับสูงที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยที่ 4.41 รองลงมาคือคือผลการประเมิน ปัจจัยด้านสภาวะแวดล้อม(Context)โดยมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยที่ 4.18 กระบวนการปฏิบัติ (Process)ระหว่างดำเนินโครงการมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยที่ 4.17 และปัจจัยเบื้องต้น(Input Evaluation) มีผลการประเมิน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยที่ 4.13

3. เมื่อพิจารณาผลการประเมินในแต่ละองค์ประกอบ พบว่า ผลการประเมิน ความเหมาะสมของโครงการด้านบริบทและความจำเป็น (Context) ประเด็นท่านรู้สึกชื่นชมและยินดี น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติ มีผลการประเมินสูงกว่าประเด็นอื่น โดยอยู่ในระดับมากที่สุด และมีค่าเฉลี่ย ที่ 4.62 ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ประเด็นโครงการฯ มีการกำหนดเวลาในการปฏิบัติงานของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการไว้อย่างแน่นอน มีผลการประเมินในระดับมากที่สุด มีผลการประเมินสูงกว่าประเด็นอื่น โดยอยู่ในระดับมากที่สุด และมีค่าเฉลี่ย ที่ 4.55 ด้านกระบวนการ (Process) ประเด็นมีการสำรวจความต้องการของนักเรียนในการเข้าร่วมโครงการ มีผลการประเมินในระดับมากที่สุด มีผลการประเมินสูงกว่าประเด็นอื่น โดยอยู่ในระดับมากที่สุด และมีค่าเฉลี่ย ที่ 4.64 ด้านผลผลิต (Product) ประเด็นท่านเห็นว่าเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ ทฤษฎีใหม่ ระบบสหกรณ์ ของโรงเรียนชอย 3 สาย 4 ซ้าย ควรมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีผล

การประเมินในระดับมากที่สุด มีผลการประเมินสูงกว่าประเด็นอื่น โดยอยู่ในระดับมากที่สุด และมีค่าเฉลี่ย 4.66

ธีรพงศ์ ปุกสันเทียะ (2546) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพการปฏิบัติงานโครงการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติงานโครงการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ และเพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงาน โครงการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ ในโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามทัศนคติของข้าราชการครู กับ นักเรียน และจำแนกตามสถานภาพของบุคลากร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นข้าราชการครู และนักเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งอยู่ในโรงเรียน ในปีการศึกษา 2545 จาก 32 โรงเรียน จำนวน 192 คน แยกเป็นผู้บริหารโรงเรียน 32 คน ครูผู้สอนที่รับผิดชอบโครงการ 32 คน ครูผู้สอน 64 คน และนักเรียน 64 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) และการสุ่มแบบง่าย (Simple random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 45 ข้อ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพการปฏิบัติงานโครงการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.27$, S.D. = 0.71) และเมื่อพิจารณาเป็น รายด้านทั้ง 3 ด้าน พบว่า มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน และระดับปานกลาง 2 ด้าน สำหรับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านการสร้างความคิดรวบยอดที่ตรงกัน ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = 0.62) รองลงมา ได้แก่ ด้านการสร้างเครือข่ายการทำงาน ($\bar{X} = 3.10$, S.D. = 0.80) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการประชาสัมพันธ์ ($\bar{X} = 3.09$, S.D. = 0.93)

2. สภาพการปฏิบัติงานโครงการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ ตามทัศนคติของข้าราชการครูกับนักเรียน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการสร้างเครือข่ายการทำงาน โดยนักเรียนมีความคิดเห็นว่าการดำเนินงานดังกล่าวมากกว่าข้าราชการครู

3. สภาพการปฏิบัติงานโครงการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ ตามทัศนคติของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนที่รับผิดชอบโครงการ ครูผู้สอน และ นักเรียน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการสร้างความคิดรวบยอดที่ตรงกัน ในเรื่อง ค่านิยม ความรู้ ความคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 โดยผู้บริหาร โรงเรียน มีความคิดเห็นว่าการดำเนินงานดังกล่าว มากกว่าครูผู้สอน และนักเรียน

4. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนที่รับผิดชอบโครงการ ครูผู้สอน และนักเรียน มีความเห็นสอดคล้องกันเป็นส่วนใหญ่ คือ โรงเรียนขาด งบประมาณ ควรมี การนิเทศอย่างจริงจัง และโรงเรียนต้องการครูที่มีความรู้ทางการเกษตร

เดชา กลิ่นจันทร์ (2549) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการรับรู้ กับระดับการนำไปปฏิบัติตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาการรับรู้และระดับการนำไปปฏิบัติตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และหา ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้กับการนำไปปฏิบัติตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร ในจังหวัดนครราชสีมา กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ เกษตรกรที่อาศัยอยู่ในจังหวัด นครราชสีมา จำนวน 400 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi stage random sampling) เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณ ค่า (Rating scale) ชนิด 5 ระดับ ข้อคำถามมีเนื้อหาครอบคลุมระดับการรับรู้และระดับการนำไป ปฏิบัติทั้ง 5 ด้าน มีด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ด้านเทคโนโลยี และด้านจิตใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.) เปรียบเทียบความแตกต่างโดยใช้ค่าที (t-test) และหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation) ของ Pearson และทดสอบความมีนัยสำคัญของค่า r (Test of significance) โดย เปรียบเทียบค่าที่

ผลการวิจัยพบว่า

1. เกษตรกรส่วนมากมีอายุตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไป มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีรายได้ตั้งแต่ 20,000 บาทต่อคนต่อปีขึ้นไป มีที่ดินทำกินเป็นของตนเองต่ำกว่า 16 ไร่ และได้รับรู้แนวคิดปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงจากสื่อทางโทรทัศน์

2. ระดับการรับรู้ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรในจังหวัดนครราชสีมา อยู่ในระดับมาก แต่ระดับการนำไปปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีระดับการรับรู้มากที่สุด คือ ด้านจิตใจ ส่วนด้านที่มีระดับการรับรู้ที่น้อยที่สุด คือ ด้านเทคโนโลยี และมีระดับการนำไปปฏิบัติมากที่สุด คือ ด้านจิตใจ ส่วนด้านที่มีระดับการนำไปปฏิบัติที่น้อยที่สุด คือ ด้านเทคโนโลยีเช่นเดียวกัน

3. การเปรียบเทียบข้อมูลพื้นฐานด้านอายุ ระดับการศึกษา รายได้ และขนาดของครัวเรือน กับระดับการรับรู้และระดับการนำไปปฏิบัติตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรใน จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน

3.1 เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า ทั้งระดับการรับรู้และระดับการนำไปปฏิบัติทุกด้านไม่ แตกต่างกัน

3.2 เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ระดับการรับรู้มีความแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อยู่ 2 ด้าน คือ ด้านเทคโนโลยีและด้านจิตใจ ส่วนระดับการนำไป ปฏิบัติมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2 ด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจและด้าน เทคโนโลยี

3.3 เมื่อจำแนกตามรายได้ พบว่า ระดับการรับรู้มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 อยู่ 1 ด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจ ส่วนระดับการนำไปปฏิบัติไม่แตกต่างกัน

3.4 เมื่อจำแนกตามขนาดของครีวเรื่อน พบว่า ระดับการรับรู้มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อยู่ 1 ด้าน คือ ด้านสังคม ส่วนระดับการนำไปปฏิบัติไม่แตกต่างกัน

4. การหาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการรับรู้และระดับการนำไปปฏิบัติตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีความสัมพันธ์กันมากที่สุด คือ ด้านสังคม รองลงมา คือ ด้านเทคโนโลยี ส่วนด้านที่มีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุด คือ ด้านจิตใจ

อักษร ทองดี (2550) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการใช้คู่มือการจัดการกิจกรรมการผจญภัยของลูกเสือบูรณาการตามแนวทางปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพัฒนาลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาคู่มือการจัดการกิจกรรมการผจญภัยของลูกเสือบูรณาการตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ผลการใช้คู่มือการจัดการกิจกรรมการผจญภัยของลูกเสือบูรณาการตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ วิชานักผจญภัย ของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้คู่มือการจัดการกิจกรรมการผจญภัยของลูกเสือบูรณาการตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และความพึงพอใจของนักเรียนในการเรียน โดยใช้คู่มือการจัดการกิจกรรมการผจญภัยของลูกเสือบูรณาการตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนหัวไทรบำรุงราษฎร์ อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 83 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย คู่มือการจัดการกิจกรรมการผจญภัยของลูกเสือบูรณาการตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แบบทดสอบท้ายบท แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้ค่าสถิติ t-test แบบกลุ่มไม่อิสระ

ผลการวิจัยพบว่า คู่มือการจัดการกิจกรรมการผจญภัยของลูกเสือบูรณาการตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.12/83.80 ลูกเสือที่เรียนด้วยคู่มือการจัดการกิจกรรมการผจญภัยของลูกเสือบูรณาการตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 70 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และในภาพรวมนักเรียนมีความพึงพอใจในการเรียนด้วยคู่มือการจัดการกิจกรรมการผจญภัยของลูกเสือบูรณาการตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมากที่สุด

ประจัน มงคลนวเสถียร (2550) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องผลการจัดการเรียนรู้แบบโครงการหน่วยเศรษฐศาสตร์ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทศบาล ๑ (ถนนอนุภาคคี) จังหวัดนราธิวาส การวิจัยครั้งนี้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ หน่วยเศรษฐศาสตร์ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยมีวัตถุประสงค์ คือ (1) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยเศรษฐศาสตร์ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จากการเรียนรู้แบบโครงการ (2) เพื่อศึกษาทักษะกระบวนการทางหน่วยเศรษฐศาสตร์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จากการเรียนรู้แบบโครงการ (3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับจากการเรียนรู้แบบโครงการ ประชากรที่ศึกษาคือ นักเรียนชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 5/2 โรงเรียนเทศบาล ๑ (ถนนอนุภาคคี) อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 40 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) กลุ่มที่ศึกษาได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน หน่วยเศรษฐศาสตร์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เรื่องชีวิตที่พอเพียงไม่เสียความยากจน ใช้เวลาในการจัดการเรียนรู้ 16 ชั่วโมง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบประเมินทักษะกระบวนการ และ แบบประเมินความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปโดยใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติ Dependent t-test เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างทางสถิติ ผลการวิจัยพบว่า (1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหน่วยเศรษฐศาสตร์ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน หลังเรียนสูงขึ้นกว่าก่อนเรียน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (2) ทักษะกระบวนการทาง หน่วยเศรษฐศาสตร์ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน มีค่าเบี่ยงเบนด้านทักษะกระบวนการอยู่ในระดับดี (3) ความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ลมูล ศิลปแก่น (2552) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง เรื่องการเลี้ยงสุกรแบบเกษตรธรรมชาติ โดยเทคนิคแบบโครงงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคแบบโครงงาน เป็นกิจกรรมที่ทำให้นักเรียนทุกคนได้เรียนรู้ โดยการฝึกปฏิบัติ การแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอย่างเป็นระบบ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การเลี้ยงสุกรแบบเกษตรธรรมชาติ โดยใช้เทคนิค แบบโครงงาน ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) พัฒนาเอกสารประกอบการเรียนรู้ ที่มีคุณภาพ 3) ศึกษาดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ 4) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคแบบโครงงาน 5) เพื่อศึกษาความสามารถของนักเรียนในการทำโครงงาน และ 6) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิค แบบโครงงาน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/3 จำนวน 38 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 4 ชนิด ดังนี้ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) เอกสารประกอบการเรียนรู้ 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ 4) แบบสอบถามความคิดเห็น สถิติที่ใช้ ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. แผนการจัดการเรียนรู้ ทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง เรื่อง การเลี้ยงสุกรแบบเกษตรธรรมชาติ โดยใช้เทคนิคแบบโครงงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ 86.45 / 88.58 ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้

2. เอกสารประกอบการเรียนรู้ ทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง เรื่อง การเลี้ยงสุกรแบบเกษตรธรรมชาติ โดยใช้เทคนิค แบบโครงงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคุณภาพ อยู่ใน

ระดับมากที่สุด

3. ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ ทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมี วิจารณ์ญาณ ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง เรื่อง การเลี้ยงสุกรแบบเกษตรธรรมชาติ โดยใช้ เทคนิคแบบโครงการ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

มีค่าเท่ากับ 0.7899 แสดงว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียน คิดเป็นร้อยละ 78.99

4. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ ทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมี วิจารณ์ญาณ ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง เรื่อง การเลี้ยงสุกรแบบเกษตรธรรมชาติ โดยใช้ เทคนิคแบบโครงการ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากการ ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ ทักษะกระบวนการคิด วิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง เรื่อง การเลี้ยงสุกรแบบ เกษตรธรรมชาติ โดยใช้เทคนิคแบบโครงการ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

5. นักเรียนมีความสามารถในการทำโครงการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี นักเรียนสามารถ กำหนดปัญหา และตั้งสมมติฐาน สามารถทำโครงการ มีการดำเนินงานเป็นขั้นตอน สรุปผล และ สามารถนำเสนอผลงานได้

6. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความคิดเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะ กระบวนการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง เรื่องการ เลี้ยงสุกรแบบเกษตรธรรมชาติ โดยใช้เทคนิคแบบโครงการ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและ เทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และต่อการเลี้ยงสุกรแบบเกษตรธรรมชาติ โดยรวมและเป็นรายด้าน อยู่ในระดับดีมาก

ฉัตรนภา พรหมมา (2551) ได้วิจัยเรื่องรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนา เครื่องช่วยวิสาหกิจชุมชนเพื่อการพึ่งตนเองตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏและ องค์กรท้องถิ่นจังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ PPC Model ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นเตรียมการ(P) มี 4 ขั้นตอนย่อย ได้แก่ การจัดทำฐานข้อมูล วิสาหกิจชุมชน การวิเคราะห์และประเมินสภาพปัญหา การตรวจสอบองค์ความรู้ และการประสาน เครื่องช่วยสนับสนุน 2) การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (P) มี 4 ขั้นตอนย่อย ได้แก่ การวางแผน การ ปฏิบัติ การติดตามประเมินผล และการใช้ผลปรับปรุง และ 3) ขั้นนำความรู้สู่การยกระดับคุณภาพ กลุ่มและเครือข่าย (C) มี 3 ขั้นตอนย่อย ได้แก่ การนำความรู้สู่การพัฒนา การจัดการความรู้สู่การ ยกระดับคุณภาพต่อเนื่องและเครือข่ายองค์ความรู้ ผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ ได้ระบบการจัดการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อ วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้และความพึงพอใจของบุคลากรที่เข้าร่วมโครงการ

ศิรินภา สายบัวต่อ (2559) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรกระยาสารท สำหรับนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรกระยาสารทมีลักษณะเป็นรายวิชา เพิ่มเติม ประกอบด้วยหน่วยการเรียนรู้ 5 หน่วย ใช้เวลาเรียน 20 ชั่วโมง นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มีทักษะการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับดีมาก มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับดีและนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับ

มากที่สุด

ในการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า มีงานวิจัยหลากหลายสาขาที่สามารถเชื่อมโยงในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เป็นแกนในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชนผู้มีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัย ดังนั้นในการวิจัยพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง โดยความร่วมมือขององค์กรท้องถิ่นและกลุ่มเกษตรกร บ้านทรายขาว ตำบลบ้านฝาย อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ จึงคาดว่าจะเกิดการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนและชุมชนได้อย่างยั่งยืน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง โดยความร่วมมือขององค์กรท้องถิ่นและกลุ่มเกษตรกรบ้านทรายขาว ตำบลบ้านฝ้าย อำเภอน้ำป่าด จังหวัดอุดรธานี เป็นวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) ซึ่งมีรายละเอียดการดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

วิธีการดำเนินการวิจัย และสถานที่ทำการทดลอง/เก็บข้อมูล

แบบการวิจัย เป็นการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) ขั้นตอนการดำเนินการจำแนกเป็น 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพและศักยภาพของชุมชนบ้านทรายขาว ตำบลบ้านฝ้าย และสภาพและสถานการณ์การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านทรายขาว ตำบลบ้านฝ้าย

1. จัดเวทีสร้างความเข้าใจชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย และเสวนาในประเด็น “การพัฒนาชุมชนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง” และคัดเลือกคณะทำงานร่วมในพื้นที่ โดยมีผู้เข้าร่วม ได้แก่ พระสงฆ์ ชาวบ้าน ผู้นำชุมชน แกนนำกลุ่มอาชีพ ครู ตัวแทนนักเรียน ตัวแทนองค์กรโรงเรียนบ้านทรายขาว

2. ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นของชุมชนบ้านทรายขาว จากเอกสารหรือรายงานเกี่ยวข้องที่ได้จากองค์กรบริหารส่วนตำบล สถานีอนามัย และโรงเรียน ผู้ดำเนินการได้แก่ ทีมวิจัยและคณะทำงานในพื้นที่

3. จัดเวทีเพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของชุมชนบ้านทรายขาว ตำบลบ้านฝ้าย โดยการสนทนากลุ่มมีผู้เข้าร่วม ได้แก่ พระสงฆ์ ชาวบ้าน ผู้นำชุมชน แกนนำกลุ่มอาชีพ ครู ตัวแทนนักเรียน ตัวแทนองค์กร โรงเรียนบ้านทรายขาว

4. จัดเวทีตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ร่วมกันนำเสนอข้อมูลสภาพทั่วไปของชุมชนและร่วมกันวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน และศักยภาพของชุมชนบ้านทรายขาว ตำบลบ้านฝ้าย โดยมีผู้เข้าร่วม ได้แก่ พระสงฆ์ ชาวบ้าน ผู้นำชุมชน แกนนำกลุ่มอาชีพ ครู ตัวแทนนักเรียน ตัวแทนองค์กร โรงเรียนบ้านทรายขาว

5. จัดเวทีศึกษาสภาพและสถานการณ์การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านทรายขาว ตำบลบ้านฝ้าย โดยมีผู้เข้าร่วม ได้แก่ พระสงฆ์ ชาวบ้าน ผู้นำชุมชน แกนนำกลุ่มอาชีพ ครู ตัวแทนนักเรียน ตัวแทนองค์กร โรงเรียนบ้านทรายขาว

6. จัดเวทีตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ร่วมกันนำเสนอข้อมูลสภาพและสถานการณ์การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านทรายขาว ตำบลบ้านฝ้าย และร่วมกันวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน ปัญหาและอุปสรรคของการจัดการเรียนรู้ของชุมชน โดยมี

ผู้เข้าร่วม ได้แก่ พระสงฆ์ ชาวบ้าน ผู้นำชุมชน แกนนำกลุ่มอาชีพ ครู ตัวแทนนักเรียน ตัวแทนองค์กร
โรงเรียนบ้านทรายขาว

ระยะที่ 2 ออกแบบจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของ
ชุมชนบ้านทรายขาว ตำบลบ้านฝาย

1. ประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมกันหาแนวทางที่หลากหลายในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนา
คุณภาพชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านทรายขาว ตำบลบ้านฝาย โดยมีผู้เข้าร่วม ได้แก่
พระสงฆ์ ชาวบ้าน ผู้นำชุมชน แกนนำกลุ่มอาชีพ ครู ตัวแทนนักเรียน ตัวแทนองค์กรโรงเรียนบ้าน
ทรายขาว

2. จัดเวทีเพื่อร่วมกันสรุปและวิพากษ์แนวทางหรือรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนา
คุณภาพชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านทรายขาว ตำบลบ้านฝาย ที่จะนำไปทดลอง
ปฏิบัติ โดยมีผู้เข้าร่วม ได้แก่ พระสงฆ์ ชาวบ้าน ผู้นำชุมชน แกนนำกลุ่มอาชีพ ครู ตัวแทนนักเรียน
ตัวแทนองค์กร โรงเรียนบ้านทรายขาว

3. จัดประชุมปฏิบัติการร่วมกันวางแผนการดำเนินงานตามแนวทางจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนา
คุณภาพชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านทรายขาว ตำบลบ้านฝายที่กำหนด โดยมี
ผู้เข้าร่วม ได้แก่ พระสงฆ์ ชาวบ้าน ผู้นำชุมชน แกนนำกลุ่มอาชีพ ครู ตัวแทนนักเรียน ตัวแทนองค์กร
โรงเรียนบ้านทรายขาว

4. ประชุมปฏิบัติการร่วมกันออกแบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวเศรษฐกิจ
พอเพียงของชุมชนบ้านทรายขาว ตำบลบ้านฝาย โดยมีผู้เข้าร่วม ได้แก่ พระสงฆ์ ชาวบ้าน ผู้นำชุมชน
แกนนำกลุ่มอาชีพ ครู ตัวแทนนักเรียน ตัวแทนองค์กรเป้าหมาย ประมาณ 50 คน ที่ห้องประชุม
โรงเรียนบ้านทรายขาว

5. จัดเวทีตรวจสอบความสมบูรณ์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตตาม
แนวเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านทรายขาว ตำบลบ้านฝาย โดยมีผู้เข้าร่วม ได้แก่ พระสงฆ์
ชาวบ้าน ผู้นำชุมชน แกนนำกลุ่มอาชีพ ครู ตัวแทนนักเรียน ตัวแทนองค์กรเป้าหมาย และ
ผู้ทรงคุณวุฒิ ประมาณ 100 คน ที่ห้องประชุมโรงเรียนบ้านทรายขาว

6. ประชุมปฏิบัติการปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนว
เศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านทรายขาว ตำบลบ้านฝาย ก่อนการนำไปทดลองปฏิบัติ โดยมี
ผู้เข้าร่วม ได้แก่ พระสงฆ์ ชาวบ้าน ผู้นำชุมชน แกนนำกลุ่มอาชีพ ครู ตัวแทนนักเรียน ตัวแทนองค์กร
เป้าหมาย ประมาณ 50 คน ที่ห้องประชุมโรงเรียนบ้านทรายขาว

ระยะที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวเศรษฐกิจ
พอเพียงของชุมชนตำบลบ้านฝายที่เหมาะสมกับบริบทชุมชน

1. จัดเวทีวางแผนการดำเนินงานตามรูปแบบที่กำหนดไว้ โดยมีผู้เข้าร่วม ได้แก่ พระสงฆ์
ชาวบ้าน ผู้นำชุมชน แกนนำกลุ่มอาชีพ ครู ตัวแทนนักเรียน ตัวแทนองค์กรเป้าหมาย ประมาณ 50
คน ที่ห้องประชุมโรงเรียนบ้านทรายขาว

2. นำรูปแบบไปทดลองปฏิบัติระยะแรก

3. จัดเวทีนำเสนอความก้าวหน้าการดำเนินงานและร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา โดยมีผู้เข้าร่วม ได้แก่ ผู้ดำเนินการทุกฝ่าย จำนวน 50 คน ที่ห้องประชุมโรงเรียนบ้านทรายขาว
4. ประชุมวางแผนเพื่อเตรียมความพร้อมและคัดเลือกผู้ร่วมศึกษาดูงาน โดยมีผู้เข้าร่วม ได้แก่ พระสงฆ์ ชาวบ้าน ผู้นำชุมชน แกนนำกลุ่มอาชีพ ครู ตัวแทนนักเรียน ตัวแทนองค์กรเป้าหมาย ประมาณ 50 คน ที่ห้องประชุมโรงเรียนบ้านทรายขาว
5. ศึกษาดูงาน ที่บ้านดงสระแก้ว ตำบลไผ่ล้อม บ้านห้วยใต้ ตำบลแม่พูล อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์เพื่อเป็นการเพิ่มความรู้ ทักษะ และเป็นการแลกเปลี่ยนแนวคิดและประสบการณ์การดำเนินงานชุมชนที่ประสบผลสำเร็จ โดยผู้ที่ได้รับคัดเลือก จำนวน 30 คน
6. จัดเวทีสรุปผลจากการศึกษาดูงาน และร่วมกันวิเคราะห์หาแนวคิด/แนวทางเพื่อปรับปรุงรูปแบบ โดยมีผู้เข้าร่วมได้แก่ ผู้ที่ไปศึกษาดูงาน พระสงฆ์ ชาวบ้าน ผู้นำชุมชน แกนนำกลุ่มอาชีพ ครู ตัวแทนนักเรียน ตัวแทนองค์กรเป้าหมาย ประมาณ 70 คน ที่ห้องประชุมโรงเรียนบ้านทรายขาว
7. ประชุมปฏิบัติการปรับปรุงรูปแบบ โดยมีผู้เข้าร่วมได้แก่ ผู้ดำเนินการทุกฝ่าย แกนนำชุมชน ตัวแทนองค์กรเป้าหมาย และทีมวิจัย ประมาณ 20 คน ที่ห้องประชุมโรงเรียนบ้านทรายขาว
8. นำรูปแบบไปทดลองปฏิบัติระยะปรับปรุง
9. จัดเวทีนำเสนอความก้าวหน้าการดำเนินงานและร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา โดยมีผู้เข้าร่วม ได้แก่ ผู้ดำเนินการทุกฝ่าย จำนวน 50 คน ที่ห้องประชุมโรงเรียนบ้านทรายขาว
10. จัดเวทีร่วมกันวิเคราะห์ปัญหา จุดอ่อน จุดแข็ง ของการทดลองใช้รูปแบบ โดยมีผู้เข้าร่วมได้แก่ ผู้ดำเนินการทุกฝ่าย แกนนำชุมชน ตัวแทนองค์กรเป้าหมาย และทีมวิจัย ประมาณ 50 คน ที่ห้องประชุมโรงเรียนบ้านทรายขาว
11. จัดเวทีนำเสนอและวิพากษ์รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านทรายขาว ตำบลบ้านฝาย เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ โดยมีผู้เข้าร่วม ได้แก่ พระสงฆ์ ชาวบ้าน ผู้นำชุมชน แกนนำกลุ่มอาชีพ ครู ตัวแทนนักเรียน ตัวแทนองค์กรเป้าหมาย และผู้ทรงคุณวุฒิ ประมาณ 100 คน ที่ห้องประชุมโรงเรียนบ้านทรายขาว
12. ประชุมเชิงปฏิบัติการสรุปรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านทรายขาว ตำบลบ้านฝายที่เหมาะสมกับบริบทของชุมชน โดยมีผู้เข้าร่วมได้แก่ ผู้ดำเนินการทุกฝ่าย แกนนำชุมชน ตัวแทนองค์กรเป้าหมาย และทีมวิจัย ประมาณ 50 คน ที่ห้องประชุมห้องประชุมโรงเรียนบ้านทรายขาว
13. จัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ก. ประเภทของข้อมูล

1. ข้อมูลทุติยภูมิ เก็บข้อมูลจากเอกสาร
2. ข้อมูลปฐมภูมิ เก็บรวบรวมจากเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ การสัมภาษณ์ระดับลึก (In-depth Interview) การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation)

การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) การจัดการสนทนากลุ่ม แบบสอบถาม และ
จัดการประชุมปฏิบัติการเพื่อตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูล

ข. ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้นำชุมชนของกลุ่มต่าง ๆ ที่เข้าร่วมในกระบวนการวิจัย

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. การสัมภาษณ์ระดับลึก ใช้สำหรับสัมภาษณ์ผู้นำกลุ่ม
2. การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม และการสังเกตแบบมีส่วนร่วมเพื่อสังเกตทั้งผู้นำและสมาชิก
3. การจัดสนทนากลุ่ม ใช้บันทึกข้อมูลในการจัดเวทีระดมความคิดเห็นของผู้นำกลุ่ม
4. แบบสอบถาม ใช้สอบถามเพื่อรวบรวมข้อมูลความสำเร็จของการดำเนินงานหรือการบริหารจัดการของกลุ่ม
5. กล้องถ่ายรูป เพื่อบันทึกปรากฏการณ์ต่าง ๆ จากการทำกิจกรรมของกลุ่มในกระบวนการวิจัย

การตรวจสอบความตรงของข้อมูล

1. ใช้การตรวจสอบลักษณะสามเส้า ทั้งในด้านข้อมูลและวิธีการ
2. นำเสนอผลการวิจัยในชุมชน โดยเสนอต่อที่ประชุมกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยการหาค่าเฉลี่ย
การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการสร้างข้อสรุปจากปรากฏการณ์

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง โดยความร่วมมือขององค์กรท้องถิ่นและกลุ่มเกษตรกรบ้านทรายขาว ตำบลบ้านฝาย อำเภอ น้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ ผลการวิจัยปรากฏผลดังนี้

ระยะที่ 1

1.1 ผลการศึกษาสภาพและศักยภาพของชุมชนบ้านทรายขาว

ผลการศึกษาพบว่า บ้านทรายขาวเป็นหมู่บ้านที่ 5 ของตำบลบ้านฝาย อำเภอ น้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ เป็นชุมชนที่อพยพมาจากบ้านม่วงมาตั้งชุมชนอยู่ใกล้กับลำห้วยที่มีกรวด ทรายขาวสะอาด และน้ำไหลใสสะอาดจึงตั้งชื่อหมู่บ้านว่าบ้านห้วยทรายขาวต่อมาเกิดภาวะน้ำท่วม ที่ดินพังทลายปี 2551 มีการเคลื่อนย้ายชุมชนอีกประชาชนกลุ่มหนึ่งสร้างบ้านเรือนใกล้ ๆ กับหมู่บ้าน เดิมต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นบ้านทรายขาวปัจจุบันหมู่บ้านทรายขาวมีประชากร 584 คน จำนวน 143 ครัวเรือน มีนายนครินทร์ เสาวภา เป็นผู้ใหญ่บ้าน ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งอพยพไปสร้างบ้านเรือนห่างจาก ที่เดิมประมาณ 1 กิโลเมตร ตั้งชื่อหมู่บ้านว่าบ้านโคกทรายขาวมีประชากร 546 คน จำนวน 130 ครัวเรือน มีนายณัฐพงศ์ ทาต่อย เป็นผู้ใหญ่บ้านทั้งสองหมู่บ้านเป็นหมู่บ้านที่มีความสัมพันธ์กันอย่าง ใกล้ชิด ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและรับจ้างทั่วไป สถานที่สำคัญของทั้งสอง หมู่บ้าน ได้แก่ โรงเรียนบ้านทรายขาว วัดบ้านทรายขาว โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านฝาย

จุดเด่นของชุมชน ได้แก่ ประชาชนมีความสามัคคี มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกัน ช่วยเหลือ ก่อกูลกันอยู่อย่างสงบ มีภูมิปัญญาท้องถิ่นหลากหลาย มีแหล่งเรียนรู้ในชุมชน

จุดด้อยของชุมชน ได้แก่ ขาดแคลนน้ำในฤดูแล้งทำให้ไม่สะดวกในการใช้น้ำเพื่ออุปโภค และบริโภค ส่วนในฤดูฝนบางปีเกิดอุทกภัยทำให้พื้นที่การเกษตรเสียหาย

ภูมิปัญญาท้องถิ่น

1. ด้านการแพทย์พื้นบ้าน ด้านสมุนไพร

- 1.1 นายค่าน้อย โนนด่าง
- 1.2 นายพริก ชันลือ
- 1.3 นายถัน ขวาขันธุ์
- 1.4 นานผาง วงษ์ดา
- 1.5 นายเหรียญ พรหมมา

2. ด้านอาหารพื้นบ้าน

- 2.1 นางสาวณัฏฐ์ แข็งหมัด
- 2.2 นางมุก อินดา
- 2.3 น.ส.สำรวย นุชยา

3. ด้านวัฒนธรรมและเพณี

- 3.1 นายใบ บุญพระบาง
4. ด้านความเชื่อ
  - 4.1 นายเมือง น้อยมา
5. นิทานพื้นบ้าน
  - 5.1 นายใบ บุญพระบาง
  - 5.2 นายเมือง น้อยมา
  - 5.3 นายสีไม แปงกรिया
  - 5.4 นายเชิด แก้วผม
6. เพลงพื้นบ้าน
  - 6.1 นายเชิด แก้วผม
  - 6.2 นายแถว ชันลื้อ
  - 6.3 นายเนียม ชันลื้อ
  - 6.4 นายเชิด บุญแท่น
  - 6.5 นายแจ้ ผาแดง
  - 6.6 นายสีไม แปงกรिया
  - 6.7 นายสนั่น อินคา
  - 6.8 นายเมือง น้อยมา
7. การละเล่นพื้นบ้าน
  - 7.1 นายเมือง น้อยมา
  - 7.2 นายแถว ชันลื้อ
8. ด้านหัตถกรรมพื้นบ้าน
  - 8.1 นางจำเนียร แสนมั่ง
  - 8.2 นายเชิด แก้วผม
  - 8.3 นายมี บุตรดีทอง
9. เศรษฐกิจพอเพียง
  - 9.1 นายนครินทร์ เสาวภา
  - 9.2 นางนิตยา วงษ์บ้านใหม่
  - 9.3 นายสง่า วงษ์บ้านใหญ่

1.2 ผลการศึกษาสภาพและสถานการณ์การจัดการเรียนรู้

สถาบันการศึกษาที่ให้บริการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนชุมชนบ้านทรายขาวและบ้านโคกทรายขาว ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านทรายขาว ซึ่งบริการอบรมเลี้ยงดูพัฒนาเด็กวันก่อนเรียนรับเด็กอายุ 2.5-3.5 ปี มีนักเรียนจำนวน 25 คน ครูผู้ดูแลเด็กจำนวน 2 คน โรงเรียนบ้านทรายขาวมีหน้าที่จัดการศึกษาให้แก่เด็กในเขตบริการ ได้แก่ หมู่บ้านทรายขาว และหมู่บ้านโคกทรายขาว จัดการศึกษาตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นโรงเรียนขนาดเล็กในการจัดการศึกษาของโรงเรียนดำเนินการตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ปีการศึกษา 2552 มีนักเรียนจำนวน 117 คน ส่วนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนว

เศรษฐกิจพอเพียงมีจัดอยู่บ้างในบางชั้นเรียน เช่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จัดการเรียนรู้ เรื่อง การเลี้ยงจิ้งหรีด ส่วนชั้นอื่น ๆ ส่วนใหญ่จัดการเรียนรู้ตามหนังสือแบบเรียน แบบฝึกหัด ขาดการนำ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้

จุดเด่นของโรงเรียนบ้านทรายขาว ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนา คุณภาพนักเรียน คณะครูมีคุณวุฒิสูงระดับปริญญาตรีถึงปริญญาโทมีความชำนาญการในการจัดการ เรียนรู้ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีนักเรียนได้รับรางวัลพระราชทานปีพ.ศ.2550 ได้แก่ ดช.กตัญญู ทาต่อย ชุมชนให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ

จุดด้อยของโรงเรียนบ้านทรายขาว ได้แก่ ขาดแคลนน้ำ ดินไม่เหมาะสมกับการ เพาะปลูก และขาดแคลนงบประมาณ

ระยะที่ 2 การออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของ ชุมชนบ้านทรายขาว

ผลการวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางและออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านทรายขาว ได้แก่ PPIN MODEL ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการ (P = Prepare) ได้แก่ การศึกษาข้อมูลบริบทของชุมชนและ โรงเรียน การจัดทำหลักสูตร และการจัดทำแผน การจัดการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (P = Participation) ได้แก่ การมีส่วนร่วม ในการวางแผน การจัดการเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ติดตามประเมินผลการใช้หลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงในกิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นพัฒนาระบบ (I = Improve) ได้แก่ การนำผลการประเมินการจัดการ เรียนรู้มาปรับปรุงระบบการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านทรายขาวและชุมชน

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นการสร้างเครือข่าย (N = Network) ได้แก่ การสร้างเครือข่ายความ ร่วมมือกับชุมชนและกลุ่มองค์กรต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการเรียนรู้ของนักเรียนและประชาชนใน ชุมชนบ้านทรายขาว

ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตตาม แนวเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านทรายขาวอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.77

ระยะที่ 3 ผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวเศรษฐกิจ พอเพียง ผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ผลปรากฏมีดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการ (P = Prepare)

1.1 ผู้วิจัยร่วมกับคณะครูและแกนนำชุมชนร่วมกันศึกษาบริบทของชุมชนและ โรงเรียน เพื่อใช้โรงเรียนและชุมชนเป็นฐานในการเรียนรู้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แหล่ง เรียนรู้ที่มีความพร้อมในชุมชน ได้แก่ แหล่งเรียนรู้บ้านลุงสง่า และแหล่งเรียนรู้บ้านคุณนครินทร์ ส่วน โรงเรียนบ้านทรายขาวทางโรงเรียนจะพัฒนาความพร้อมของโรงเรียนเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนา คุณภาพชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงให้มีความชัดเจนเป็นระบบโดยความร่วมมือของโรงเรียนและ ชุมชน

1.2 การจัดทำหลักสูตร โรงเรียนและชุมชนเห็นพ้องกันให้ทางโรงเรียนจัดหลักสูตรให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ได้เรียนรู้และฝึกปฏิบัติจริงในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การประยุกต์ใช้ในการเรียนและการดำรงชีวิตประจำวัน โดยให้มีการเรียนรู้ในหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ดังนี้

ตารางที่ 1 หน่วยการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต

ระดับชั้น	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	เวลาเรียน
ประถมศึกษาปีที่ 1	1. ผักบั้งจีน	- การเตรียมอุปกรณ์และสถานที่	3
	2. ผักกวาดตั้ง	- การปลูก - การดูแล รดน้ำ ใส่ปุ๋ย - การเก็บ - การคิดราคา - การนำมาทำอาหาร	3
ประถมศึกษาปีที่ 2	1. ผักคะน้า	- การเตรียมอุปกรณ์และสถานที่	3
	2. ถั่วฝักยาว	- การปลูก - การดูแล รดน้ำ ใส่ปุ๋ย - การเก็บ - การคิดราคา - การนำมาทำอาหาร	3

ตารางที่ 1 หน่วยการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต (ต่อ)

ระดับชั้น	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	เวลาเรียน
ประถมศึกษาปีที่ 3	1. ผักคะน้า	- การเตรียมอุปกรณ์และ	3
	2. ถั่วฝักยาว	สถานที่	3
	3. การเลี้ยงจิ้งหรีด	- การปลูก/การเลี้ยง - การดูแล รดน้ำ ใส่ปุ๋ย - การเก็บ/การจับ - การคิดราคา - การนำมาทำอาหาร	5
ประถมศึกษาปีที่ 4	1. ผักบั้งจีน	- การเตรียมอุปกรณ์และ	3
	2. ถั่วฝักยาว	สถานที่	3
	3. การเลี้ยงจิ้งหรีด	- การเลี้ยง - การจับ - การคิดราคา - การนำมาทำอาหาร	5
ประถมศึกษาปีที่ 5	1. ผักกวาดตั้ง	- การเตรียมอุปกรณ์และ	3
	2. ถั่วฝักยาว	สถานที่	3
	3. ปุ๋ยหมัก	- การทำปุ๋ยหมัก	5

		- การเก็บรักษา - การคิดราคา มูลค่า - การนำไปใช้	
ประถมศึกษาปีที่ 6	1. ผักวางตุ้ง 2. ผักบุ้งจีน 3. ถั่วฝักยาว 4. ปวยห่มัก	- การเตรียมอุปกรณ์และ สถานที่ - การทำปุ๋ยหมัก - การเก็บรักษา - การคิดราคา มูลค่า - การนำไปใช้	3 3 3 5

1.3 การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ คณะครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ได้ร่วมกันจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามหน่วยการเรียนรู้ที่แต่ละชั้นเรียนกำหนดขึ้นเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ทั้งด้านองค์ความรู้ ทักษะการปฏิบัติจริง และคุณลักษณะที่ดี คุณธรรม ค่านิยมที่พึงงามตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงการมีคุณภาพชีวิตที่ดีใช้โรงเรียนและชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ มีการปฏิบัติทั้งที่โรงเรียนและที่บ้านโดยนักเรียนร่วมกับผู้ปกครอง นอกจากนี้ได้มีการกำหนดให้นักเรียนใช้เวลาว่างก่อนเข้าเรียนและหลังเลิกเรียนในการปฏิบัติกิจกรรมด้วย เช่น การรดน้ำผัก การดูแลความเรียบร้อยของการเลี้ยงจิ้งหรีด ส่วนการปฏิบัติที่บ้านกำหนดให้นักเรียนทุกชั้นร่วมกับผู้ปกครองในการปลูกผักส่งเสริมให้ปลูกผักหลากหลายชนิดที่ใช้ประกอบอาหาร

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (P = Participation) คณะครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ใช้โรงเรียนและชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้โดยครูสอนภาคทฤษฎีความรู้ในห้องเรียน มีการศึกษาดูงานเรียนรู้จากวิทยากรซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนได้แก่ แหล่งเรียนรู้บ้านลุงสง่า และแหล่งเรียนรู้บ้านผู้ใหญ่คุณครินทร์ ส่วนการปฏิบัติทำปุ๋ยหมักปลูกผักสวนครัวทุกชั้นดำเนินการในโรงเรียนและที่บ้านของนักเรียนโดยทำร่วมกับผู้ปกครองด้วย การเลี้ยงจิ้งหรีดของชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 ดำเนินการที่โรงเรียน ส่วนการเลี้ยงจิ้งหรีดของชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ดำเนินการปฏิบัติร่วมกับผู้ปกครองที่บ้านของนักเรียนผลการจัดการเรียนรู้ของทุกชั้น พบว่าการจัดกิจกรรมมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 (E1/E2) ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

ระดับชั้น	$\bar{X}$ (คะแนนเต็ม 30)	S.D1	E1	$\bar{X}_2$ คะแนนเต็ม 30)	S.D2	E2
ประถมศึกษาปีที่ 1	24.75	1.25	82.50	24.30	1.26	81.00
ประถมศึกษาปีที่ 2	25.05	1.27	83.50	24.60	1.28	82.00
ประถมศึกษาปีที่ 3	25.05	1.27	83.50	24.60	1.27	82.00
ประถมศึกษาปีที่ 4	25.35	1.25	84.50	24.90	1.27	83.00

ประถมศึกษาปีที่ 5	26.10	1.26	87.00	25.50	1.28	85.00
ประถมศึกษาปีที่ 6	25.80	1.27	86.00	25.20	1.28	84.00

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นพัฒนาระบบ(I = Improvement) ผู้บริหารร่วมกับคณะครูได้ปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โดยเน้นการปฏิบัติมากกว่าทฤษฎีแต่ก็ส่งเสริมให้นักเรียนแสวงหาความรู้ใหม่ๆเกี่ยวกับการงานอาชีพเพื่อจะได้นำมาใช้กับการปฏิบัติงานอาชีพของนักเรียน ปรับระบบน้ำประปาภูเขา มีการจัดเก็บน้ำไว้ใช้ยามขาดแคลนด้วยถังน้ำโองน้ำขนาดใหญ่ จัดทำรายชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อร่วมเป็นวิทยากรให้กับนักเรียนและชุมชน

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นการสร้างเครือข่าย (N = Network) โรงเรียนบ้านทรายขาวได้สร้างเครือข่ายกับโรงเรียน กลุ่มอาชีพ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วัด องค์กรของรัฐและเอกชนในเขตอำเภอ น้ำป่าด และต่างอำเภอ เพื่อประโยชน์ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมมือช่วยเหลือกันทั้งทางวิชาการและงบประมาณ ส่งผลให้การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงมีความสมบูรณ์ เกิดผลดีต่อนักเรียนและชุมชน

ผลการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ PPIN MODEL สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนบ้านทรายขาว นักเรียนทุกชั้นมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าร้อยละ 80 และ นักเรียนทุกคนสามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปปฏิบัติร่วมกับผู้ปกครองที่บ้านได้อย่างเป็นรูปธรรม

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัย “รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง โดยความร่วมมือขององค์กรท้องถิ่นและกลุ่มเกษตรกรบ้านทรายขาว อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์” มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง โดยความร่วมมือขององค์กรท้องถิ่นและกลุ่มเกษตรกร บ้านทรายขาว ตำบลบ้านฝาย อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ ด้วยการใช้แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ การวิจัยเอกสาร โดยใช้การประชุมปฏิบัติการเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และระดมพลังสมอง ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติพื้นฐาน และการวิเคราะห์เอกสาร ผู้วิจัยเสนอผลการวิจัยและอภิปรายผล ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ระยะที่ 1 ผลการศึกษาสภาพและศักยภาพชุมชน

1.1 ผลการศึกษาสภาพและศักยภาพของชุมชนบ้านทรายขาว

ผลการศึกษาพบว่า บ้านทรายขาวเป็นหมู่บ้านที่ 5 ของตำบลบ้านฝาย อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ เป็นชุมชนที่อพยพมาจากบ้านม่วงมาตั้งชุมชนอยู่ใกล้กับลำห้วยที่มีกรวดทรายขาว สะอาด และน้ำไหลใสสะอาดจึงตั้งชื่อหมู่บ้านว่าบ้านห้วยทรายขาวต่อมาเกิดภาวะน้ำท่วมที่ดินพังทลายปี 2551 มีการเคลื่อนย้ายชุมชนอีกประชาชนกลุ่มหนึ่งสร้างบ้านเรือนใกล้ ๆ กับหมู่บ้านเดิม ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นบ้านทรายขาวปัจจุบันหมู่บ้านทรายขาวมีประชากร 584 คน จำนวน 143 ครัวเรือน มีนายนครินทร์ เสาวภา เป็นผู้ใหญ่บ้าน ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งอพยพไปสร้างบ้านเรือนห่างจากที่เดิมประมาณ 1 กิโลเมตร ตั้งชื่อหมู่บ้านว่าบ้านโคกทรายขาวมีประชากร 546 คน จำนวน 130 ครัวเรือน มีนายณัฐพงศ์ ทาต่อย เป็นผู้ใหญ่บ้านทั้งสองหมู่บ้านเป็นหมู่บ้านที่มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและรับจ้างทั่วไป สถานที่สำคัญของทั้งสองหมู่บ้าน ได้แก่ โรงเรียนบ้านทรายขาว วัดบ้านทรายขาว โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านฝาย

จุดเด่นของชุมชน ได้แก่ ประชาชนมีความสามัคคี มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกันอยู่อย่างสงบ มีภูมิปัญญาท้องถิ่นหลากหลาย มีแหล่งเรียนรู้ในชุมชน

จุดด้อยของชุมชน ได้แก่ ขาดแคลนน้ำในฤดูแล้งทำให้ไม่สะดวกในการใช้น้ำเพื่ออุปโภคและบริโภค ส่วนในฤดูฝนบางปีเกิดอุทกภัยทำให้พื้นที่การเกษตรเสียหาย

ภูมิปัญญาท้องถิ่น

1. ด้านการแพทย์พื้นบ้าน ด้านสมุนไพร ได้แก่ นายคำน้อย โนนดั่ง นายพริก ชันลือ 3 นายถัน ขวาชันท์ นานผาง วงษ์ดา นายเหรียญ พรหมมา
2. ด้านอาหารพื้นบ้าน ได้แก่ นางสาวณัฏฐ์ แซ่หมัด นางมุก อินดา น.ส.สำรว นุชชา
3. ด้านวัฒนธรรมและเพณี ได้แก่ นายใบ บุญพระบาง
4. ด้านความเชื่อ ได้แก่ นายเมือง น้อยมา

5. นิทานพื้นบ้าน ได้แก่ นายใบ บุญพระบาง นายเมือง น้อยมา นายสีไม่ แปรกริยา นายเซ็ด แก้วผม

6. เพลงพื้นบ้าน ได้แก่ นายเซ็ด แก้วผม นายแถว ชั้นลื้อ นายเนียม ชั้นลื้อ นายเซ็ด บุญแท่น นายแจ้ ผาแดง นายสีไม่ แปรกริยา นายสนั่น อินคา นายเมือง น้อยมา

7. การละเล่นพื้นบ้าน ได้แก่ นายเมือง น้อยมา นายแถว ชั้นลื้อ

8. ด้านหัตถกรรมพื้นบ้าน ได้แก่ นางจำเนียร แสนมั่ง นายเซ็ด แก้วผม นายมี บุตรดี กอง

9. เศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ นายนครินทร์ เสาวภา นางนิตยา วงษ์บ้านใหม่ นายสง่า วงษ์บ้านใหญ่

1.2 ผลการศึกษาสภาพและสถานการณ์การจัดการเรียนรู้

สถาบันการศึกษาที่ให้บริการจัดการเรียนรู้ให้แก่นักเรียนชุมชนบ้านทรายขาวและบ้านโคกทรายขาว ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านทรายขาว ซึ่งบริการอบรมเลี้ยงดูพัฒนาเด็กวันก่อนเรียนรับเด็กอายุ 2.5-3.5 ปี มีนักเรียนจำนวน 25 คน ครูผู้ดูแลเด็กจำนวน 2 คน โรงเรียนบ้านทรายขาวมีหน้าที่จัดการศึกษาให้แก่เด็กในเขตบริการ ได้แก่ หมู่บ้านทรายขาว และหมู่บ้านโคกทรายขาว จัดการศึกษาตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นโรงเรียนขนาดเล็กในการจัดการศึกษาของโรงเรียนดำเนินการตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ปีการศึกษา 2552 มีนักเรียนจำนวน 117 คน ส่วนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงมีจัดอยู่บ้างในบางชั้นเรียน เช่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จัดการเรียนรู้ เรื่อง การเลี้ยงจิ้งหรีด ส่วนชั้นอื่น ๆ ส่วนใหญ่จัดการเรียนรู้ตามหนังสือแบบเรียน แบบฝึกหัด ขาดการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้

จุดเด่นของโรงเรียนบ้านทรายขาว ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาคุณภาพนักเรียน คณะครูมีคุณวุฒิสูงระดับปริญญาตรีถึงปริญญาโทมีความชำนาญการในการจัดการเรียนรู้ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีนักเรียนได้รับรางวัลพระราชทานปีพ.ศ.2550 ได้แก่ ด.ช.กตัญญู ทาต่อย ชุมชนให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ

จุดด้อยของโรงเรียนบ้านทรายขาว ได้แก่ ขาดแคลนน้ำ ดินไม่เหมาะสมกับการเพาะปลูก และขาดแคลนงบประมาณ

ระยะที่ 2 การออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านทรายขาว

ผลการวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางและออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านทรายขาว ได้แก่ PPIN MODEL ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการ (P = Preparation) ได้แก่ การศึกษาข้อมูลบริบทของชุมชนและโรงเรียน การจัดทำหลักสูตร และการจัดทำแผน การจัดการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (P = Participation) ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการวางแผน การจัดการเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ติดตามประเมินผลการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นพัฒนาระบบ (I = Improvement) ได้แก่ การนำผลการประเมินการจัดการเรียนรู้มาปรับปรุงระบบการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านทรายขาวและชุมชน

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นการสร้างเครือข่าย (N = Network) ได้แก่ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชนและกลุ่มองค์กรต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการเรียนรู้ของนักเรียนและประชาชนในชุมชนบ้านทรายขาว

ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านทรายขาวอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.77

ระยะที่ 3 ผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ผลปรากฏมีดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการ (P = Preparation)

1.1 ผู้วิจัยร่วมกับคณะครูและแกนนำชุมชนร่วมกันศึกษาบริบทของชุมชนและโรงเรียน เพื่อใช้โรงเรียนและชุมชนเป็นฐานในการเรียนรู้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แหล่งเรียนรู้ที่มีความพร้อมในชุมชน ได้แก่ แหล่งเรียนรู้บ้านลุงสง่า และแหล่งเรียนรู้บ้านคุณนครินทร์ ส่วนโรงเรียนบ้านทรายขาวทางโรงเรียนจะพัฒนาความพร้อมของโรงเรียนเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงให้มีความชัดเจนเป็นระบบโดยความร่วมมือของโรงเรียนและชุมชน

1.2 การจัดทำหลักสูตร โรงเรียนและชุมชนเห็นพ้องกันให้ทางโรงเรียนจัดหลักสูตรให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ได้เรียนรู้และฝึกปฏิบัติจริงในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การประยุกต์ใช้ในการเรียนและการดำรงชีวิตประจำวัน โดยให้มีการเรียนรู้ในหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ดังนี้ ประถมศึกษาปีที่ 1 เรียนหน่วย 1. ผักบุงจิ้น 2. ผักกวาดตั้ง ประถมศึกษาปีที่ 2 เรียนหน่วย 1. ผักคะน้า 2. ถั่วฝักยาว ประถมศึกษาปีที่ 3 เรียนหน่วย 1. ผักคะน้า 2. ถั่วฝักยาว 3. การเลี้ยงจิ้งหรีด ประถมศึกษาปีที่ 4 เรียนหน่วย 1. ผักบุงจิ้น 2. ถั่วฝักยาว 3. การเลี้ยงจิ้งหรีด ประถมศึกษาปีที่ 5 เรียนหน่วย 1. ผักกวาดตั้ง 2. ถั่วฝักยาว 3. ปุยหมัก ประถมศึกษาปีที่ 6 เรียนหน่วย 1. ผักกวาดตั้ง 2. ผักบุงจิ้น 3. ถั่วฝักยาว 4. ปุยหมัก

1.3 การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ คณะครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ได้ร่วมกันจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามหน่วยการเรียนรู้ที่แต่ละชั้นเรียนกำหนดขึ้นเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ทั้งด้านองค์ความรู้ ทักษะการปฏิบัติจริง และคุณลักษณะที่ดี คุณธรรม ค่านิยมที่ตีมตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงการมีคุณภาพชีวิตที่ดีใช้โรงเรียนและชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ มีการปฏิบัติทั้งที่โรงเรียนและที่บ้านโดยนักเรียนร่วมกับผู้ปกครอง นอกจากนี้ได้มีการกำหนดให้นักเรียนใช้เวลาว่างก่อนเข้าเรียนและหลังเลิกเรียนในการปฏิบัติกิจกรรมด้วย เช่น การรดน้ำผัก การดูแลความเรียบร้อยของการเลี้ยงจิ้งหรีด ส่วนการปฏิบัติที่บ้านกำหนดให้นักเรียนทุกชั้นร่วมกับผู้ปกครองในการปลูกผักส่งเสริมให้ปลูกผักหลากหลายชนิดที่ใช้ประกอบอาหาร

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (P = Participation) คณะครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตาม

แผนการจัดการเรียนรู้เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ใช้โรงเรียนและชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้โดยครูสอนภาคทฤษฎีความรู้ในห้องเรียน มีการศึกษาฐานเรียนรู้จากวิทยากรซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน ได้แก่ แหล่งเรียนรู้บ้านลุงสง่า และแหล่งเรียนรู้บ้านผู้ใหญ่คนรินทร์ ส่วนการปฏิบัติทำปุ๋ยหมักปลูกผักสวนครัวทุกชั้นดำเนินการในโรงเรียนและที่บ้านของนักเรียนโดยทำร่วมกับผู้ปกครองด้วย การเลี้ยงจิ้งหรีดของชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 ดำเนินการที่โรงเรียน ส่วนการเลี้ยงจิ้งหรีดของชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ดำเนินการปฏิบัติร่วมกับผู้ปกครองที่บ้านของนักเรียน ผลการจัดการเรียนรู้ของทุกชั้น พบว่าการจัดกิจกรรมมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 (E1/E2) โดยนักเรียนทุกชั้นมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และนักเรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการเรียนไปปฏิบัติร่วมกับผู้ปกครองที่บ้านได้อย่างเป็นรูปธรรม

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นพัฒนาระบบ (I = Improvement) ผู้บริหารร่วมกับคณะครูได้ปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โดยเน้นการปฏิบัติมากกว่าทฤษฎีแต่ก็ส่งเสริมให้นักเรียนแสวงหาความรู้ใหม่ๆ เกี่ยวกับการงานอาชีพเพื่อจะได้นำมาใช้กับการปฏิบัติงานอาชีพของนักเรียน ปรับระบบน้ำประปาภูเขา มีการจัดเก็บน้ำไว้ใช้ยามขาดแคลนด้วยถังน้ำโถงน้ำขนาดใหญ่ จัดทำรายชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อร่วมเป็นวิทยากรให้กับนักเรียนและชุมชน

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นการสร้างเครือข่าย (N = Network) โรงเรียนบ้านทรายขาวได้สร้างเครือข่ายกับโรงเรียน กลุ่มอาชีพ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วัด องค์กรของรัฐและเอกชนในเขตอำเภอ น้ำป่า และต่างอำเภอ เพื่อประโยชน์ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมมือช่วยเหลือกันทั้งทางวิชาการและงบประมาณ ส่งผลให้การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงมีความสมบูรณ์ เกิดผลดีต่อนักเรียนและชุมชน

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาสภาพและศักยภาพของชุมชนบ้านทรายขาว พบว่าชุมชนบ้านทรายขาวมีแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาที่หลากหลาย สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้ให้แก่นักเรียนโรงเรียนบ้านทรายขาวได้ โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านทรายขาว จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลจนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้แก่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งจัดการเรียนรู้ เรื่องการเลี้ยงจิ้งหรีด โดยครูผู้สอนของโรงเรียนบ้านทรายขาวดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียน และนักเรียนยังได้ศึกษาเรียนรู้จากภูมิปัญญาและมีแหล่งเรียนรู้การเลี้ยงจิ้งหรีดในชุมชนบ้านทรายขาวด้วย ส่งผลให้นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องการเลี้ยงจิ้งหรีดอย่างมีประสิทธิภาพเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน มีต้นแบบของการดำเนินการในชุมชนที่ชัดเจน ดังนั้นโรงเรียนบ้านทรายขาวจึงมีความเหมาะสมที่จะจัดกิจกรรมการเรียนรู้อตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้ เพราะโรงเรียนมีความพร้อม มีวิสัยทัศน์ร่วมกันที่จะพัฒนาการเรียนการสอนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ชุมชนมีแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนที่จะได้เรียนจากต้นแบบ จากการศึกษาจริง การเรียนรู้จากการปฏิบัติเป็นการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับแนวคิดของ อารมณ์ ใจเที่ยง (2550:19-21) ที่กล่าวไว้ว่า ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ได้ดี

ถ้าเขามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างแท้จริง ได้ใช้ประสาทสัมผัสหลายด้านรวมกัน ในการจัดการเรียนการสอนควรให้ผู้เรียนได้ลงมือกระทำ (Learning by doing) ได้ฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของคณะครุศาสตร์ กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ (2560:213-216) ที่กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนรู้ให้แก่ักเรียน จำเป็นต้องจัดแหล่งเรียนรู้และสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ หากมีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายจะช่วยให้การปฏิรูปหลักสูตรการเรียนการสอนสำเร็จได้ แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนจะเป็นแหล่งที่ให้ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อขยายประสบการณ์ของผู้เรียนและเชื่อมโยงสู่การใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน นักเรียนอาจเรียนร่วมกับเพื่อนตามกระบวนการเรียนการสอน หรือเรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ

2. การออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านทรายขาว ผลการวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางและออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านทรายขาว ได้แก่ PPIN MODEL ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการ (P = Preparation) ได้แก่ การศึกษาข้อมูลบริบทของชุมชนและโรงเรียน การจัดทำหลักสูตร และการจัดทำแผน การจัดการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (P = Participation) ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการวางแผน การจัดการเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ติดตามประเมินผลการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นพัฒนาระบบ (I = Improvement) ได้แก่ การนำผลการประเมินการจัดการเรียนรู้มาปรับปรุงระบบการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านทรายขาวและชุมชน

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นการสร้างเครือข่าย (N = Network) ได้แก่ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชนและกลุ่มองค์กรต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการเรียนรู้ของนักเรียนและประชาชนในชุมชนบ้านทรายขาว ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านทรายขาวอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.77 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรูปแบบการจัดการเรียนรู้เป็นรูปแบบที่โรงเรียนและชุมชนต้องร่วมมือกันในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ักเรียนซึ่งก็เป็นลูกหลานของประชาชนในชุมชน และคาดว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้นี้จะส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากการเรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและการปฏิบัติจริงทั้งในโรงเรียนและที่บ้าน โดยศึกษาต้นแบบจากภูมิปัญญาและแหล่งเรียนรู้ในชุมชนบ้านทรายขาวได้

สอดคล้องกับแนวคิดของทีศนา แคมมณี (2545:218) ที่กล่าวไว้ว่า องค์ประกอบสำคัญของรูปแบบการเรียนรู้ ได้แก่ รูปแบบจะต้องนำไปสู่การทำนายผลที่ตามมาซึ่งสามารถพิสูจน์ทดสอบได้ โครงสร้างของรูปแบบจะต้องประกอบด้วยความสัมพันธ์เชิงสาเหตุซึ่งสามารถใช้อธิบายปรากฏการณ์ได้ รูปแบบต้องสามารถช่วยสร้างจินตนาการ ความคิดรวบยอดและความสัมพันธ์ รวมทั้งช่วยขยายขอบเขตของการสืบเสาะความรู้ และรูปแบบควรจะต้องประกอบด้วยความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างมากกว่าความสัมพันธ์เชื่อมโยง

3. ผลการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ PPIN MODEL สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนบ้านทรายขาว นักเรียนทุกชั้นมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าร้อยละ 80 และ นักเรียนทุกคนสามารถนำ

ความรู้และประสบการณ์ไปปฏิบัติร่วมกับผู้ปกครองที่บ้านได้อย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนรู้รูปแบบนี้ใช้กับวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี ที่การเรียนการสอนมุ่งให้นักเรียนปฏิบัติที่โรงเรียนและนำไปปฏิบัติที่บ้านร่วมกับผู้ปกครองด้วย การเรียนการสอนก็ได้รับความร่วมมือจากวิทยากรซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นมาร่วมให้ความรู้แนะนำแก่นักเรียน วัสดุอุปกรณ์บางอย่างได้รับการสนับสนุนจากประชาชนและองค์การบริหารส่วนตำบล เรียนแล้วปฏิบัติจริง ได้ผลผลิตมาประกอบอาหารรับประทานได้ บางอย่างเก็บขายได้ ทำให้นักเรียนตื่นตัวในการดำเนินการ มีการช่วยเหลือกันระหว่างรุ่นพี่รุ่นน้อง เกิดการเอื้ออาทรช่วยเหลือกัน นักเรียนรักใคร่สามัคคีกันเป็นอย่างดีมาก เป็นการนำศาสตร์พระราชามาประยุกต์ใช้ได้ผลอย่างเป็นรูปธรรม นักเรียนและผู้ปกครองดำเนินกิจกรรมของครอบครัวอย่างมีความสุข ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของฉัตรนภา พรหมมา (2551) ได้วิจัยเรื่องรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนเพื่อการพึ่งตนเองตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏและองค์กรท้องถิ่นจังหวัดอุดรดิตถ์ ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ PPC Model ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นเตรียมการ(P) มี 4 ขั้นตอนย่อย ได้แก่ การจัดทำฐานข้อมูลวิสาหกิจชุมชน การวิเคราะห์และประเมินสภาพปัญหา การตรวจสอบองค์ความรู้ และการประสานเครือข่ายสนับสนุน 2) การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (P) มี 4 ขั้นตอนย่อย ได้แก่ การวางแผน การปฏิบัติ การติดตามประเมินผล และการใช้ผลปรับปรุง และ 3) ขั้นนำความรู้สู่การยกระดับคุณภาพกลุ่มและเครือข่าย (C) มี 3 ขั้นตอนย่อย ได้แก่ การนำความรู้สู่การพัฒนา การจัดการความรู้สู่การยกระดับคุณภาพต่อเนื่องและเครือข่ายองค์ความรู้ ผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ ได้ระบบการจัดการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้และความพึงพอใจของบุคลากรที่เข้าร่วมโครงการ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริินภา สายบัวต่อ(2559:115)ที่ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรกระยาสารท สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 พบว่า หลังเรียนนักเรียนมีผลการเรียนโดยมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เป็นการเรียนรู้ตามภูมิปัญญาท้องถิ่น เรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมสอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเรียนทั้งภาคความรู้และภาคปฏิบัติ เป็นการสืบทอดวิถีวัฒนธรรมของชุมชน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

- 1.โรงเรียนควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องให้เป็นวัฒนธรรมของการเรียนรู้วิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี ที่เน้นงานด้านการเกษตรซึ่งเห็นผลเป็นรูปธรรม ผลผลิตนำมารับประทานได้ ขายได้
- 2.ควรจัดกิจกรรมให้เกียรติยกย่องครูภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น มอบเกียรติบัตรครูภูมิปัญญา ยกย่องเสมือนเป็นครูของโรงเรียน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

- 1.ควรมีการวิจัยการเรียนการสอนในเชิงของการแปรรูปผลผลิตที่มีอยู่ในชุมชน อาจให้นักเรียนศึกษาเรียนรู้โดยใช้โครงงาน
- 2.ควรมีการวิจัยในเชิงสร้างสรรค์นวัตกรรมต่อยอดกิจกรรมของกลุ่มอาชีพต่างๆ เช่น กลุ่มอาชีพทำนาเพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรมการทำนา หรือการเพิ่มมูลค่าของข้าว

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ. (2560) การจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียนที่บูรณาการ BBL. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
- คำตัน บุญมณี. (2545). *คุณภาพชีวิตของประชาชนในกำแพงนครเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว*. ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาการพัฒนาสังคม) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ฉัตรนภา พรหมมา. (2551). รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนเพื่อการพึ่งพาตนเองตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงโดยมหาวิทยาลัยราชภัฏและองค์กรท้องถิ่นจังหวัดอุดรดิตถ์. อุดรดิตถ์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
- เดชา กลิ่นจันทร์. (2549). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการรับรู้กับระดับการนำไปปฏิบัติตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรในจังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
- บวร เทศารินทร์. (2548). *การจัดการเรียนรู้*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : http://school.obec.go.th/sup_br3/m_05.htm.
- ประเวศ วะสี. (2542). *ประชาคมตำบลยุคศาสตร์เพื่อเศรษฐกิจพอเพียงศีลธรรมและสุขภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มติชน.
- ทิตินา แคมมณี. (2545). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยแม่โจ้. (2548). *เศรษฐกิจพอเพียง*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://www.cdswtu.com/index.php?option=content&task=view&id=143&Itemid=40>
- โรงเรียนบ้านทรายขาว. (2551). *แผนพัฒนาโรงเรียนบ้านทรายขาว ตำบลบ้านฝาย อำเภอป่าตอง จังหวัดอุดรดิตถ์*. อัดสำเนา
- ศิริณา สายบัวต่อ. (2559). *การพัฒนาหลักสูตรกระยาสารท สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.
- สิน พันธุ์พินิจ. (2543). *เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย □
- เสรี พงศ์พิศ. (2546). “แผนแม่บทสู่วิสาหกิจชุมชน” ใน *การเรียนรู้สู่การทำแผนงานและสร้างเครือข่ายเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน*. กรุงเทพฯ : เบสท กราฟฟิค เพรส.
- สำนักงานจังหวัดสุราษฎร์ธานี. (2546). *ศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริภาคใต้โดยคุณสมรสคณະรัฐมนตรี ค่ายวิภาวดีรังสิต จังหวัดสุราษฎร์ธานี*. สุราษฎร์ธานี : สำนักงานจังหวัด.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2547). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550 – 2554*. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานฯ.

อนุชาติ พวงสำลี และอรทัย อาจอ่ำ. (2539). *ประชาสังคม : คำ ความคิดและความหมาย*. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : มติชน.
อาภรณ์ ใจเที่ยง.(2553). *หลักการสอน กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.*
อุดม คำขาด. (2545). *กระบวนการสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชน กรณีผลิตภัณฑ์เถาวัลย์
บ้านใหม่ อำเภอวังชัน จังหวัดแพร่*. อุดรดิตถ์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.

ภาคผนวก

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1

เรื่อง การปลูกผักกางต้ง

จำนวน 3 ชั่วโมง

วันที่ ..... เดือน.....พ.ศ. ....

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ง 1.1 เข้าใจการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกัน และทักษะการแสวงหาความรู้ มีคุณธรรม และลักษณะนิสัยในการทำงาน มีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมเพื่อการดำรงชีวิตและครอบครัว

ตัวชี้วัด

ป.1/1 บอกวิธีการทำงานเพื่อช่วยเหลือตนเอง

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้ให้นักเรียนอธิบายความหมายของผักกางต้งได้ (K)
2. เพื่อให้นักเรียนทำตามขั้นตอนของการปลูกผักกางต้งได้ (P)
3. นักเรียนมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย (A)

สาระสำคัญ

การศึกษาเกี่ยวกับผักกางต้ง จะช่วยให้เข้าใจในขั้นตอน วิธีการปลูกที่ถูกต้องและสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้เหมาะสมตามความต้องการ

สาระการเรียนรู้

1. ผักกางต้ง

กิจกรรมจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E)

ชั้นนำ

1) ขั้นสร้างความสนใจ (Engagement)

1. ครูกล่าวทักทายนักเรียนและตรวจความเรียบร้อยของนักเรียน
2. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับ ผักกวางตุ้ง
3. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

ขั้นสอน

2) ขั้นสำรวจและค้นหา (Exploration)

1. ครูเปิดวิดีโอเกี่ยวกับ ผักกวางตุ้ง
2. ครูอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับวิดีโอ เรื่องผักกวางตุ้ง
3. ครูให้ตัวแทนนักเรียนออกมารับ ใบความรู้ เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับผักกวางตุ้ง
4. ครูอธิบายความหมาย และขั้นตอน เกี่ยวกับ ผักกวางตุ้ง
5. ครูแบ่งกลุ่มให้นักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม เท่าๆ กัน โดยแต่ละกลุ่มจะละความสามารถ คือ มีทั้งคนเรียนเก่ง ปานกลาง อ่อน อยู่ในกลุ่มเดียวกัน
6. ครูให้นักเรียนออกมา
7. ครูให้นักเรียนทุกกลุ่มลงมือ ปลูกผักกวางตุ้งในแปลงของตนเอง(ป.4และ ป.5 ได้ทำการขุดแปลงและเตรียมดินพร้อมสำหรับการปลูกไว้แล้ว)

3) ขั้นอธิบายและลงข้อสรุป (Explanation)

1. ครูให้นักเรียนสังเกต การทดลองปลูกผักกวางตุ้งจากชั่วโมงที่แล้ว มาสรุปว่ามีอุปสรรคอะไรบ้าง ในแต่ละกลุ่ม
2. ครูให้ตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอ ข้อดีและข้อเสียของ การปลูกผักกวางตุ้ง
3. ให้นักเรียนสังเกตการเจริญเติบโตของผักกวางตุ้ง ในเวลาต่อมา

4) ขั้นขยายความรู้ (Elaboration)

1. ครูให้นักเรียนยกตัวอย่าง การปลูกผักชนิดอื่นๆ ที่คล้ายคลึงกับผักกวางตุ้ง พร้อมอธิบายเหตุผลว่า เพราะเหตุใดจึงมีการปลูกที่คล้ายกัน
2. ครูอธิบายประโยชน์ของผักกวางตุ้งให้นักเรียนฟัง
3. ครูให้นักเรียน เข้ากลุ่มเดิมที่เคยแบ่งไว้ตั้งแต่แรก
4. ครูให้ตัวแทนนักเรียนออกมารับกระดาษชาร์ตกับปากกาเคมี เพื่อนำไปทำกิจกรรมรวบรวมข้อมูลผักกวางตุ้ง

5) ขั้นประเมิน (Evaluation)

1. ครูให้นักเรียนออกมานำเสนอ ผลงานรวบรวมผักกวางตุ้ง ให้เพื่อนฟัง
2. นักเรียนกลุ่มอื่นๆ วิพากษ์ผลงานของกลุ่มที่ออกมานำเสนอ
3. ครูให้ตัวแทนนักเรียนออกมารับ แบบทดสอบหลังเรียน เรื่อง ผักกวางตุ้ง ให้เวลาทำ 10 นาที

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ที่เรียนมาทั้งหมด ตั้งแต่ชั่วโมงที่ 1 จนถึง ชั่วโมงสุดท้าย พร้อมทั้งตั้งคำถามเพื่อทดสอบเข้าใจของนักเรียนด้วย

สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

1. วิดีโอ เรื่อง ผักกวางตุ้ง
2. ใบความรู้ เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับผักกวางตุ้ง
3. กระดาษชาร์ต
4. ปากกาเคมี
5. ชุดการปลูก ผักกวางตุ้ง
6. PowerPoint เนื้อหา

เกณฑ์การประเมิน (Scale)

การวัดผลและประเมินผล

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีวัด	เครื่องมือวัดผล	เกณฑ์การประเมิน	
1. เพื่อให้นักเรียนอธิบายความหมายของผักกวางตุ้งได้ (K)	ทดสอบ	แบบทดสอบ	ตอบได้ถูกต้อง 70 %	
2. เพื่อให้นักเรียนทำตามขั้นตอนของการปลูกผักกวางตุ้งได้ (P)	ตรวจผลงาน	แบบประเมินผลงาน	ผลงานสมบูรณ์ 70 %	
3. นักเรียนมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย (A)	ประเมินความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย	แบบประเมินความรับผิดชอบในการทำงาน	มีความรับผิดชอบได้ คะแนนระดับ คุณภาพ 2 ขึ้นไป	
ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ระดับ 4 (ดีมาก)	ระดับ 3 (ดี)	ระดับ 2 (พอใช้)	ระดับ 1 (ควรปรับปรุง)
แบบทดสอบ (K)	คะแนน 9- 10	คะแนน 7 - 8	คะแนน 5 - 6	คะแนนต่ำกว่า 4

การปลูก ผักกางต้ง	-ผลงานการปลูกสมบูรณ์ เป็นระเบียบเรียบร้อย	ผลงานการปลูก สมบูรณ์ขาดความ เป็นระเบียบ เรียบร้อยใน บางส่วน	ผลงานการปลูก ขาดความสมบูรณ์ ขาดความเป็น ระเบียบเรียบร้อย	ผลงานการปลูกไม่ สมบูรณ์ไม่เป็น ระเบียบเรียบร้อย
ความรับผิดชอบ ต่องานที่ได้รับ มอบหมาย (A)	- ทำงานเสร็จทันเวลาที่ กำหนดให้ - สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วม ในการสรุป -มีการแบ่ง หน้าที่ทำงานอย่างชัดเจน	- ทำงานเสร็จ ทันเวลาที่ กำหนดให้ - มีการแบ่งหน้าที่ ทำงานอย่างชัดเจน	- ทำงานเสร็จ ทันเวลาที่ กำหนดให้ - ไม่มีการแบ่ง หน้าที่ทำงาน อย่างชัดเจน	- ทำงานเสร็จไม่ ทันเวลาที่ กำหนดให้ - ไม่มีการแบ่ง หน้าที่ทำงานอย่าง ชัดเจน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 4

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2

เรื่อง การปลูกผักบุ้ง

จำนวน 3 ชั่วโมง

วันที่ .....เดือน..... พ.ศ.....

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ง 1.1 เข้าใจการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกัน และทักษะการแสวงหาความรู้ มีคุณธรรม และลักษณะนิสัยในการทำงาน มีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมเพื่อการดำรงชีวิตและครอบครัว

ตัวชี้วัด

ป.1/1 บอกวิธีการทำงานเพื่อช่วยเหลือตนเอง

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนอธิบายความหมายของผักบุ้งได้ (K)
2. เพื่อให้นักเรียนทำตามขั้นตอนของการปลูกผักบุ้งได้ (P)
3. นักเรียนมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย (A)

สาระสำคัญ

การศึกษาเกี่ยวกับผักบุ้ง จะช่วยให้เข้าใจในขั้นตอน วิธีการปลูกที่ถูกต้องและสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้เหมาะสมตามความต้องการ

สาระการเรียนรู้

ผักบุ้ง

กิจกรรมจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E)

ขั้นนำ

1) ขั้นสร้างความสนใจ (Engagement)

1. ครูกล่าวทักทายนักเรียนและตรวจความเรียบร้อยของนักเรียน
2. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับ ผักบุ้ง
3. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

ขั้นสอน

2) ขั้นสำรวจและค้นหา (Exploration)

1. ครูเปิดวิดีโอเกี่ยวกับ ผักบุ้ง
2. ครูอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับวิดีโอ เรื่องบุ้ง

3. ครูให้ตัวแทนนักเรียนออกมารับ ใบความรู้ เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับbung
4. ครูอธิบายความหมาย และขั้นตอน เกี่ยวกับ bung
5. ครูแบ่งกลุ่มให้นักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม เท่าๆ กัน โดยแต่ละกลุ่มจะละ
ความสามารถ

คือ มีทั้งคนเรียนเก่ง ปานกลาง อ่อน อยู่ในกลุ่มเดียวกัน

6. ครูให้นักเรียนทุกกลุ่มลงมือ ปลุกผักbungในแปลงของตนเอง (ป.4 และ ป.5 ได้ทำ
การขุดแปลงและเตรียมดินพร้อมสำหรับการปลูกไว้แล้ว)

3) ชั้นอธิบายและลงข้อสรุป (Explanation)

1. ครูให้นักเรียนสังเกต การปลูกผักbungว่ามี อุปสรรคอะไรบ้างในแต่ละกลุ่ม

4) ชั้นขยายความรู้ (Elaboration)

1. ครูให้นักเรียนยกตัวอย่าง การปลูกผักชนิดอื่นๆ ที่คล้ายคลึงกับผักbung พร้อม
อธิบายเหตุผลว่า เพราะเหตุใดจึงมีการปลูกที่คล้ายกัน
2. ครูอธิบายประโยชน์ของผักbungให้นักเรียนฟัง
3. ครูให้นักเรียน เข้ากลุ่มเดิมที่เคยแบ่งไว้ตั้งแต่แรก
4. ครูให้ตัวแทนนักเรียนออกมารับกระดาษชาร์ตกับปากกาเคมี เพื่อนำไปทำ
กิจกรรมรวบรวมข้อมูลผักbung

5) ชั้นประเมิน (Evaluation)

1. ครูให้นักเรียนออกมานำเสนอ ผลงานรวบรวมผักbung ให้เพื่อนฟัง
2. นักเรียนกลุ่มอื่นๆ วิจารณ์ผลงานของกลุ่มที่ออกมานำเสนอ
3. ครูให้ตัวแทนนักเรียนออกมารับ แบบทดสอบหลังเรียน เรื่อง ผักbung ให้เวลาทำ

10 นาที
ชั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ที่เรียนมาทั้งหมด ตั้งแต่ชั่วโมงที่ 1 จนถึง
ชั่วโมงสุดท้าย พร้อมทั้งตั้งคำถามเพื่อทดสอบเข้าใจของนักเรียนด้วย

สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

1. วีดีโอ เรื่อง ผักbung
2. ใบความรู้ เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับผักbung
3. กระดาษชาร์ต
4. ปากกาเคมี
5. แปลงสาธิต ผักbung
6. PowerPoint เนื้อหา

การวัดผลและประเมินผล

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีวัด	เครื่องมือวัดผล	เกณฑ์การประเมิน
1. เพื่อให้นักเรียนอธิบายความหมายของผักกวางตุ้งได้ (K)	ทดสอบ	แบบทดสอบ	ตอบได้ถูกต้อง 70 %
2. เพื่อให้นักเรียนทำตามขั้นตอนของการปลูกผักกวางตุ้งได้ (P)	ตรวจผลงาน	แบบประเมินผลงาน	ผลงานสมบูรณ์ 70 %
3. นักเรียนมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย (A)	ประเมินความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย	แบบประเมินความรับผิดชอบในการทำงาน	มีความรับผิดชอบได้คะแนนระดับคุณภาพ 2 ขึ้นไป

เกณฑ์การประเมิน (รูบริค)

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ระดับ 4 (ดีมาก)	ระดับ 3 (ดี)	ระดับ 2 (พอใช้)	ระดับ 1 (ควรปรับปรุง)
แบบทดสอบ (K)	คะแนน 9- 10	คะแนน 7 - 8	คะแนน 5 - 6	คะแนนต่ำกว่า 4
การปลูกผักกวางตุ้ง	ผลงานการปลูกสมบูรณ์เป็นระเบียบเรียบร้อย	ผลงานการปลูกสมบูรณ์ขาดความเป็นระเบียบเรียบร้อยในบางส่วน	ผลงานการปลูกขาดความสมบูรณ์ขาดความเป็นระเบียบเรียบร้อย	ผลงานการปลูกไม่สมบูรณ์ไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย
ความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย (A)	- ทำงานเสร็จทันเวลาที่กำหนดให้ - สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการสรุปลงงาน - มีการแบ่งหน้าที่ทำงานอย่างชัดเจน	- ทำงานเสร็จทันเวลาที่กำหนดให้ - มีการแบ่งหน้าที่ทำงานอย่างชัดเจน	- ทำงานเสร็จทันเวลาที่กำหนดให้ - ไม่มีการแบ่งหน้าที่ทำงานอย่างชัดเจน	- ทำงานเสร็จไม่ทันเวลาที่กำหนดให้ - ไม่มีการแบ่งหน้าที่ทำงานอย่างชัดเจน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี
 หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การปลูกผักคะน้า
 วันที่ .....เดือน..... พ.ศ. ....

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
 จำนวน 3 ชั่วโมง

มาตรฐานการเรียนรู้

ง 1.1 เข้าใจการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหาทักษะการทำงานร่วมกัน และทักษะการแสวงหาความรู้ มีคุณธรรม และลักษณะนิสัยในการทำงาน มีจิตสำนึกในการใช้พลังงานทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม เพื่อการดำรงชีวิต และครอบครัว

ตัวชี้วัด

- ป.3/1 อธิบายการและประโยชน์การทำงาน เพื่อช่วยเหลือตนเองครอบครัวและส่วนรวม
 ป.3/2 ใช้วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือตรงกับลักษณะงาน
 ป.3/3 ทำงานอย่างเป็นขั้นตอนตามกระบวนการ การทำงานด้วยความสะอาด ความรอบคอบและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนบอกวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือในการปลูกผักคะน้าได้ (K)
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถอธิบายขั้นตอนการปลูกผักคะน้าได้
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถปลูกพืชผักสวนครัวได้อย่างเป็นขั้นตอนตามกระบวนการ (P)
3. เพื่อให้นักเรียนทำงานได้อย่างรอบคอบ (A)

สาระสำคัญ

ผักคะน้าเป็นพืชผักสวนครัวเป็นพืชที่ปลูกไว้ เพื่อใช้ในการปรุงอาหาร ซึ่งสามารถปลูกได้เองที่บ้าน เป็นการช่วยครอบครัวประหยัดค่าใช้จ่ายได้

สาระการเรียนรู้

- การปลูกผักคะน้า
- วัสดุและอุปกรณ์
- วิธีการปลูกผักคะน้า

กิจกรรมการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำ

1. ครูและนักเรียนพูดคุยทักทายกัน
2. ครูถามนักเรียนที่บ้าน มีผักอะไรบ้าง ที่นักเรียนพบเจอในชีวิตประจำวัน
3. ครูสนทนาเพิ่มเติม เชื่อมโยงเกี่ยวกับพืชผักสวนครัวและผักคะน้า
4. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

ขั้นสอน

5. ครูถามนักเรียนรู้จักพืชผักสวนครัวในบ้านบ้างไหม และครูอธิบายเพิ่มเติม
6. ให้นักเรียนชมวีดิทัศน์เรื่องการปลูกพืชผักสวนครัว/ผักคะน้า แล้วให้นักเรียนตั้งคำถามเกี่ยวกับการปลูกพืชผักสวนครัว
7. ครูถามนักเรียนถึงวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการปลูกพืชผักสวนครัวและครูอธิบายเพิ่มเติม
8. ครูสาธิตวิธีการปลูกผักคะน้า โดยการปลูกในแปลง แล้วให้นักเรียนซักถาม
9. ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติการปลูกคะน้า อย่างกระตือรือร้นและตรงเวลา
10. ให้นักเรียนนำเสนอผลงาน การปลูกผักคะน้าของกลุ่มตนเองแล้วครูชื่นชมผลงานของนักเรียน

ขั้นสรุป

11. ครูถามนักเรียนถึงวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือในการปลูกพืชผักสวนครัว/ผักคะน้าอย่างง่ายๆ และวิธีการปลูกผักคะน้า
12. ครูและนักเรียนชื่นชมผลงานการปลูกผักคะน้า

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

- วีดิทัศน์
- แปลงผัก
- ต้นกล้าผักคะน้า
- บัวรดน้ำ

การวัดและประเมินผล

จุดประสงค์	วิธีวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การให้คะแนน
(K)1.เพื่อให้นักเรียนบอกวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือการปลูกพืชผักสวนครัว	ซักถาม/ทดสอบ	คำถาม	ตอบคำถามได้ 60% ขึ้นไป
(P)1.เพื่อให้นักเรียนสามารถปลูกพืชผักสวนครัวได้อย่างเป็นขั้นตอนตามกระบวนการ	สังเกต	แบบสังเกต	ผลงานเสร็จสมบูรณ์ 80% ขึ้นไป
(A)1.เพื่อให้นักเรียนทำงานได้อย่างรอบคอบ	สังเกต	แบบสังเกต	ทำงานสำเร็จภายในเวลาที่กำหนด

เกณฑ์การประเมิน

ประเด็นการประเมิน	ผ่าน	ไม่ผ่าน
ความรู้ - เรื่องการปลูกพืชผักสวนครัว วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือ	ได้คะแนนร้อยละ 60 ขึ้นไป	ได้คะแนนต่ำกว่าร้อยละ 60
ทักษะ - การปลูกพืชผักสวนครัว/ ผักคะน้า - การใช้วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ	ปลูกผักคะน้าได้สมบูรณ์ ใช้วัสดุอุปกรณ์ได้อย่างถูกต้อง	ปลูกผักคะน้าไม่สมบูรณ์ ใช้วัสดุอุปกรณ์ไม่ถูกต้อง
คุณลักษณะ - มีความรอบคอบ - มีการทำงานอย่างเป็น ขั้นตอนและกระบวนการ	ทำงานด้วยความรอบคอบและมี การทำงานอย่างเป็นขั้นตอน และกระบวนการ โดยทำงาน เสร็จทันต่อเวลาที่กำหนด	ผลงานไม่สำเร็จไม่มีความ รอบคอบและทำงานอย่างไม่ เป็นขั้นตอนและกระบวนการ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี
 หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การปลูกถั่วฝักยาว
 วันที่ .....เดือน..... พ.ศ. ....

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
 จำนวน 3 ชั่วโมง

มาตรฐานการเรียนรู้

ง 1.1 เข้าใจการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหาทักษะการทำงานร่วมกัน และทักษะการแสวงหาความรู้ มีคุณธรรม และลักษณะนิสัยในการทำงาน มีจิตสำนึกในการใช้พลังงานทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม เพื่อการดำรงชีวิต และครอบครัว

ตัวชี้วัด

- ป.2/1 บอกวิธีและประโยชน์การทำงาน เพื่อช่วยเหลือตนเองและครอบครัว
- ป.2/2 ใช้วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือในการทำงานอย่างเหมาะสมกับงาน และประหยัด
- ป.2/3 ทำงานเพื่อช่วยเหลือตนเองและครอบครัวอย่างปลอดภัย

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนบอกวิธีการปลูกถั่วฝักยาวได้ (K)
2. เพื่อให้นักเรียนบอกวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือในการปลูกถั่วฝักยาวได้ (K)
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถวิธีการปลูกถั่วฝักยาวได้ (P)
4. เพื่อให้นักเรียนสามารถใช้วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือในการปลูกถั่วฝักยาวได้ (P)
5. เพื่อให้นักเรียนปลูกถั่วฝักยาวได้อย่างปลอดภัย (A)

สาระสำคัญ

การปลูกถั่วฝักยาว ทำได้โดยใช้เมล็ดเพาะ ดูแลง่าย เป็นผักสวนครัวที่มีประโยชน์มีคุณค่าทางโภชนาการ ใช้ประกอบอาหารได้หลายอย่าง

สาระการเรียนรู้

- การปลูกถั่วฝักยาว
- วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือ
- วิธีการปลูกถั่วฝักยาว

กิจกรรมการจัดการเรียนรู้
 ชี้นำ

1. ครูกับนักเรียนทักทายกัน
2. ครูถามนักเรียนว่านักเรียนรู้จักการขยายพันธุ์หรือไม่
3. ครูสนทนาเพิ่มเติม เชื่อมโยงเกี่ยวกับวิธีการปลูกถั่วฝักยาว
4. ครูแจ้งจุดประสงค์ การเรียนรู้ ในเรื่องวิธีการปลูกถั่วฝักยาวให้นักเรียนทราบ

ขั้นสอน

1. ครูถามนักเรียนว่า นักเรียนรู้การขยายพันธุ์แบบเพาะเมล็ดหรือไม่และครูอธิบายเพิ่มเติม
2. ให้นักเรียนชมวิดีโอ เรื่อง วิธีการปลูกถั่วฝักยาว ครูถามนักเรียนถึงวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือที่ใช้ในวิธีการปลูกถั่วฝักยาว
4. ครูสาธิต วิธีการปลูกถั่วฝักยาว
5. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มให้เท่าๆกัน เพื่อปฏิบัติ
6. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบวิธีการปลูกถั่วฝักยาว

ขั้นสรุป

1. ครูถามนักเรียนถึงวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือในการปลูกถั่วฝักยาว
2. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

- วิดีทัศน์
- น้ำ
- เมล็ดถั่วฝักยาว
- แปลงเพาะ
- บัวรดน้ำ

การวัดและประเมินผล

จุดประสงค์	วิธีวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การให้คะแนน
1. เพื่อให้ นักเรียนบอกวิธีการ ปลูกถั่วฝักยาวได้ 2. เพื่อให้ นักเรียนบอกวัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือในการ ปลูกถั่วฝักยาวได้ (K)	ทดสอบ	แบบทดสอบ	ตอบคำถามได้ 60% ขึ้นไป
1. เพื่อให้ นักเรียนสามารถ ปลูกถั่วฝักยาวได้ 2. เพื่อให้ นักเรียนสามารถใช้	สังเกต	แบบสังเกต	ผลงานเสร็จสมบูรณ์ 80% ขึ้น

วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือใน วิธีการปลูกถั่วฝักยาวได้ (P)			ไป
1.เพื่อให้นักเรียนปักชำพื ต่างได้อย่างปลอดภัย (A)	สังเกต	แบบสังเกต	ทำงานสำเร็จภายในเวลาที่ กำหนด

เกณฑ์การประเมิน

ประเด็นการประเมิน	ผ่าน	ไม่ผ่าน
ความรู้ -เรื่องการปลูกถั่วฝักยาว วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือ	ได้คะแนนร้อยละ 60 ขึ้นไป	ได้คะแนนต่ำกว่าร้อยละ 60
ทักษะ - การการปลูกถั่วฝักยาว - การใช้วัสดุอุปกรณ์และ เครื่องมือ	ปลูกถั่วฝักยาวได้อย่างถูกต้อง สมบูรณ์	ปลูกถั่วฝักยาวได้แต่ ไม่สมบูรณ์ใช้วัสดุอุปกรณ์ไม่ ถูกต้อง
คุณลักษณะ - กระตือรือร้น - ตรงเวลา	ทำงานกระตือรือร้น ตรงเวลา โดยทำงานเสร็จทันเวลาที่กำหนด	ทำงานไม่สำเร็จ ไม่มีความ กระตือรือร้นในการทำงาน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี
 หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การปลูกคะน้า
 วันที่ .....เดือน..... พ.ศ.....

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
 จำนวน 3 ชั่วโมง

มาตรฐานการเรียนรู้

ง 1.1 เข้าใจการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหาทักษะการทำงานร่วมกัน และทักษะการแสวงหาความรู้ มีคุณธรรม และลักษณะนิสัยในการทำงาน มีจิตสำนึกในการใช้พลังงานทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม เพื่อการดำรงชีวิต และครอบครัว

ตัวชี้วัด

ป 3/1 อธิบายวิธีการและประโยชน์การทำงานเพื่อช่วยเหลือตนเอง ครอบครัวและส่วนรวม

ป 3/2 ใช้วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือตรงกับลักษณะงาน

ป 3/3 ทำงานอย่างเป็นขั้นตอนตามกระบวนการทำงานด้วยความสะอาดความรอบคอบ และ

และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้ให้นักเรียนอธิบายวิธีการปลูกผักคะน้าได้ (K)
2. เพื่อให้ให้นักเรียนบอกวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการปลูกผักคะน้าได้ (K)
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถปลูกผักคะน้าได้ (P)
4. เพื่อให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในการปลูกผักคะน้า (A)

สาระสำคัญ

คะน้าเป็นผักที่บ้านเรารู้จักกันดี นิยมใช้บริโภคกันอย่างกว้างขวาง หาซื้อง่ายราคาไม่แพง และหาซื้อมาบริโภคได้ตลอดปี หรือหากมีที่ว่าง ๆ ข้างบ้านจะปลูกเป็นผักสวนครัวเพื่อใช้บริโภคเองก็ปลูกได้สะดวกสบายไม่มีอะไรยุ่งยาก

สาระการเรียนรู้

- การปลูกผักคะน้า
- วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการปลูกผักคะน้า
- ขั้นตอนการปลูกผักคะน้า

กิจกรรมการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำ

1. ครูกับนักเรียนกล่าวทักทายกัน
2. ครูถามนักเรียนว่า”บ้านนักเรียนปลูกผักอะไรบ้าง
3. ครูสนทนาเพิ่มเติม เชื่อมโยง กับ การปลูกผักคะน้า
4. ครูแจ้งจุดประสงค์ การเรียนรู้ ในวันนี้ให้นักเรียนทราบ

ขั้นสอน

1. ครูถามนักเรียนรู้จักวิธีการปลูกผักคะน้าก็แบบอะไรบ้างแล้วครูอธิบายเพิ่มเติม
2. ให้นักเรียนชมวิดีโอที่สน เรื่อง การปลูกผักคะน้า แล้วให้นักเรียนตั้งคำถาม เกี่ยวกับการปลูกผักคะน้า
3. ครูถามนักเรียนถึงวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการปลูกผักคะน้าแล้วครูอธิบาย เพิ่มเติม
4. ครูสาธิตการปลูกผักคะน้า โดย การทำให้นักเรียนรู้ แล้วให้นักเรียนซักถาม
5. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มๆ ละ 5 คนปฏิบัติการปลูกผักคะน้า (ให้นักเรียน ป.4-6ชุด แปร่งให้) อย่างกระตือรือร้น และตรงต่อเวลา
6. ให้นักเรียนนำเสนอผลงาน การปลูกผักคะน้า ของกลุ่มตนเองแล้วครูชื่นชม ผลงานของนักเรียน

ขั้นสรุป

1. ครูถามนักเรียนถึงวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือในการปลูกผักคะน้า
2. ครูให้นักเรียนดูแลแปลงผักคะน้าของตนเองจนถึงการเก็บเกี่ยว

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

- วิดีทัศน์ เรื่องการปลูกผักคะน้า
- power point
- วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการปลูกผักคะน้า

การวัดและประเมินผล

จุดประสงค์	วิธีวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การให้คะแนน
1. เพื่อให้นักเรียนอธิบายวิธีการ ปลูกผักคะน้าได้ (K) 2. เพื่อให้นักเรียนบอกวัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการปลูกผักคะน้า ได้ (K)	ทดสอบ	แบบทดสอบ	ตอบคำถามได้ 60% ขึ้นไป
1. เพื่อให้นักเรียนสามารถปลูก	สังเกต	แบบสังเกต	ผลงานเสร็จสมบูรณ์ 80% ขึ้น

ผักคะน้าได้ (P)			ไป
1. เพื่อให้ให้นักเรียนมีความ รับผิดชอบในการปลูกผักคะน้า (A)	สังเกต	แบบสังเกต	ทำงานสำเร็จภายในเวลาที่ กำหนด

เกณฑ์การประเมิน

ประเด็นการประเมิน	ผ่าน	ไม่ผ่าน
ความรู้ เรื่องการปลูกผักคะน้า วัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือ	ได้คะแนนร้อยละ 60 ขึ้นไป	ได้คะแนนต่ำกว่าร้อยละ 60
ทักษะ - การปลูกผักคะน้า - การใช้วัสดุอุปกรณ์	การปลูกผักคะน้าได้สมบูรณ์ ใช้ วัสดุอุปกรณ์ได้อย่างถูกต้อง	การปลูกผักคะน้าไม่สมบูรณ์ใช้ วัสดุอุปกรณ์ไม่ถูกต้อง
คุณลักษณะ - การกระตือรือร้น - การตรงต่อเวลา	ทำงานกระตือรือร้นและตรงต่อ เวลา โดยทำงานเสร็จทันเวลาที่ กำหนด	ผลงานไม่สำเร็จไม่มีความ กระตือรือร้นในการทำงาน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การปลูกถั่วฝักยาว

จำนวน 3 ชั่วโมง

วันที่ .....เดือน..... พ.ศ.....

มาตรฐานการเรียนรู้

ง 1.1 เข้าใจการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหาทักษะการทำงานร่วมกัน และทักษะการแสวงหาความรู้ มีคุณธรรม และลักษณะนิสัยในการทำงาน มีจิตสำนึกในการใช้พลังงานทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม เพื่อการดำรงชีวิต และครอบครัว

ตัวชี้วัด

ป 3/1 อธิบายวิธีการและประโยชน์การทำงานเพื่อช่วยเหลือตนเอง ครอบครัว และส่วนรวม

ป 3/2 ใช้วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือตรงกับลักษณะงาน

ป 3/3 ทำงานอย่างเป็นขั้นตอนตามกระบวนการทำงานด้วยความสะอาดความรอบคอบ และ

และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

จุดประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนอธิบายวิธีการปลูกถั่วฝักยาวได้ (K)
2. เพื่อให้นักเรียนบอกวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการปลูกถั่วฝักยาวได้ (K)
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถปลูกถั่วฝักยาวได้ (P)
4. เพื่อให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในการปลูกถั่วฝักยาว (A)

สาระสำคัญ

ถั่วฝักยาว (Yard long bean) เป็นพืชล้มลุกปีเดียวที่นิยมปลูก และนิยมรับประทานมากในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เนื่องจากมีรสหวานกรอบ ใช้รับประทานเป็นผักสด ผักจิ้ม น้ำพริก

สาระการเรียนรู้

- การปลูกถั่วฝักยาว
- วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการปลูกถั่วฝักยาว
- ขั้นตอนการปลูกถั่วฝักยาว

กิจกรรมการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำ

1. ครูกับนักเรียนกล่าวทักทายกัน
2. ครูถามนักเรียนว่า”บ้านนักเรียนปลูกผักอะไรบ้าง
3. ครูสนทนาเพิ่มเติม เชื่อมโยง กับ การปลูกถั่วฝักยาว
4. ครูแจ้งจุดประสงค์ การเรียนรู้ ในวันนี้ให้นักเรียนทราบ

ขั้นสอน

1. ครูถามนักเรียนรู้จักวิธีการปลูกถั่วฝักยาวที่แบบอะไรบ้างแล้วครูอธิบายเพิ่มเติม
2. ให้นักเรียนชมวิดีโอ เรื่อง การปลูกถั่วฝักยาว แล้วให้นักเรียนตั้งคำถามเกี่ยวกับการปลูกถั่วฝักยาว
3. ครูถามนักเรียนถึงวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการปลูกถั่วฝักยาวแล้วครูอธิบายเพิ่มเติม
4. ครูสาธิตการปลูกถั่วฝักยาว โดย การทำให้นักเรียนรู้ แล้วให้นักเรียนซักถาม
5. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มๆ ละ 5 คนปฏิบัติการปลูกถั่วฝักยาว (ให้นักเรียน ป.4-6ชุด แปลงให้)
  - อย่างกระตือรือร้น และตรงต่อเวลา
7. ให้นักเรียนนำเสนอผลงาน การปลูกถั่วฝักยาว ของกลุ่มตนเองแล้วครูชื่นชมผลงานของนักเรียน

ขั้นสรุป

1. ครูถามนักเรียนถึงวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือในการปลูกถั่วฝักยาว
2. ครูให้นักเรียนดูแลแปลงถั่วฝักยาวของตนเองจนถึงการเก็บเกี่ยว

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

- วิดีทัศน์ เรื่องถั่วฝักยาว
  - power point
- วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการปลูกถั่วฝักยาว

การวัดและประเมินผล

จุดประสงค์	วิธีวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การให้คะแนน
1. เพื่อให้นักเรียนอธิบายวิธีการปลูกถั่วฝักยาวได้ (K) 2. เพื่อให้นักเรียนบอกวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการปลูกถั่วฝักยาวได้	ทดสอบ	แบบทดสอบ	ตอบคำถามได้ 60% ขึ้นไป
1. เพื่อให้นักเรียนสามารถปลูกถั่วฝักยาวได้ (P)	สังเกต	แบบสังเกต	ผลงานเสร็จสมบูรณ์ 80% ขึ้นไป

1. เพื่อให้นักเรียนมีความ รับผิดชอบในการปลูกถั่วฝักยาว (A)	สังเกต	แบบสังเกต	ทำงานสำเร็จภายในเวลาที่ กำหนด
--	--------	-----------	----------------------------------

เกณฑ์การประเมิน

ประเด็นการประเมิน	ผ่าน	ไม่ผ่าน
ความรู้ เรื่องการปลูกถั่วฝักยาววัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือ	ได้คะแนนร้อยละ 60 ขึ้นไป	ได้คะแนนต่ำกว่าร้อยละ 60
ทักษะ - การปลูกถั่วฝักยาว - การใช้วัสดุอุปกรณ์	การปลูกถั่วฝักยาวได้สมบูรณ์ ใช้วัสดุอุปกรณ์ได้อย่างถูกต้อง	การปลูกถั่วฝักยาวไม่สมบูรณ์ใช้ วัสดุอุปกรณ์ไม่ถูกต้อง
คุณลักษณะ - การกระตือรือร้น - การตรงต่อเวลา	ทำงานกระตือรือร้นและตรงต่อ เวลา โดยทำงานเสร็จทันเวลาที่ กำหนด	ผลงานไม่สำเร็จไม่มีความ กระตือรือร้นในการทำงาน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การเลี้ยงจิ้งหรีด

จำนวน 3 ชั่วโมง

วันที่ .....เดือน..... พ.ศ. ....

มาตรฐานการเรียนรู้

ง 1.1 เข้าใจการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกัน และทักษะการแสวงหาความรู้ มีคุณธรรมและลักษณะนิสัยในการทำงาน มีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม เพื่อการดำรงชีวิต และครอบครัว

ตัวชี้วัด

- ป 3/1 อธิบายวิธีการและประโยชน์การทำงานเพื่อช่วยเหลือตนเอง ครอบครัวและส่วนรวม
- ป 3/2 ใช้วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือตรงกับลักษณะงาน
- ป 3/3 ทำงานอย่างเป็นขั้นตอนตามกระบวนการทำงานด้วยความสะอาดความรอบคอบ และ
และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

จุดประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนอธิบายวิธีการเลี้ยงจิ้งหรีดได้ (K)
2. เพื่อให้นักเรียนบอกวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเลี้ยงจิ้งหรีดได้
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถเลี้ยงจิ้งหรีดได้ P
4. เพื่อให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในการเลี้ยงจิ้งหรีด A

สาระสำคัญ

จิ้งหรีดเป็นแมลงที่มีขนาดลำตัวปานกลางเมื่อเทียบกับแมลงโดยทั่วไปซึ่งนิยมนำมาบริโภคเป็นอาหาร

สาระการเรียนรู้

- การเลี้ยงจิ้งหรีด
- วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเลี้ยงจิ้งหรีด
- ขั้นตอนการเลี้ยงจิ้งหรีด

กิจกรรมการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำ

1. ครูกับนักเรียนกล่าวทักทายกัน
2. ครูถามนักเรียนว่า”บ้านนักเรียนแมลงอะไรบ้าง
3. ครูสนทนาเพิ่มเติม เชื่อมโยง กับ การเลี้ยงจิ้งหรีด
4. ครูแจ้งจุดประสงค์ การเรียนรู้ ในวันนี้ให้นักเรียนทราบ

ขั้นสอน

1. ครูถามนักเรียนรู้จักวิธีการเลี้ยงจิ้งหรีดที่แบบอะไรบ้างแล้วครูอธิบายเพิ่มเติม
2. ให้นักเรียนชมวิดีโอที่ค้น เรื่อง การเลี้ยงจิ้งหรีด แล้วให้นักเรียนตั้งคำถามเกี่ยวกับการเลี้ยงจิ้งหรีด
3. ครูถามนักเรียนถึงวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการเลี้ยงจิ้งหรีดแล้วครูอธิบายเพิ่มเติม
4. ครูสาธิตการเลี้ยงจิ้งหรีด โดย การทำให้นักเรียนรู้ แล้วให้นักเรียนซักถาม
5. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มๆ ละ 5 คนปฏิบัติการเลี้ยงจิ้งหรีด อย่างกระตือรือร้น และตรงต่อเวลา
6. ให้นักเรียนนำเสนอผลงาน การเลี้ยงจิ้งหรีดของกลุ่มตนเองแล้วครูชื่นชมผลงาน

ของ

นักเรียน

ขั้นสรุป

1. ครูถามนักเรียนถึงวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือในการเลี้ยงจิ้งหรีด
2. ครูให้นักเรียนดูแลการเลี้ยงจิ้งหรีดของตนเองจนถึงการจัดจำหน่าย

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

- วิดีทัศน์ เรื่องถั่วฝักยาว
  - power point
- วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการปลูกถั่วฝักยาว

การวัดและประเมินผล

จุดประสงค์	วิธีวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การให้คะแนน
1. เพื่อให้นักเรียนอธิบายวิธีการเลี้ยงจิ้งหรีดได้ (K) 2. เพื่อให้นักเรียนบอกวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการการเลี้ยงจิ้งหรีดได้	ทดสอบ	แบบทดสอบ	ตอบคำถามได้ 60% ขึ้นไป

P1. เพื่อให้นักเรียนสามารถการ เลียงจิ้งหรีดได้	สังเกต	แบบสังเกต	ผลงานเสร็จสมบูรณ์ 80% ขึ้น ไป
A 1. เพื่อให้นักเรียนมีความ รับผิดชอบในการเลียงจิ้งหรีด	สังเกต	แบบสังเกต	ทำงานสำเร็จภายในเวลาที่ กำหนด

เกณฑ์การประเมิน

ประเด็นการประเมิน	ผ่าน	ไม่ผ่าน
ความรู้ เรื่องการเลียงจิ้งหรีดวัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือ	ได้คะแนนร้อยละ 60 ขึ้นไป	ได้คะแนนต่ำกว่าร้อยละ 60
ทักษะ - การเลียงจิ้งหรีด - การใช้วัสดุอุปกรณ์	การเลียงจิ้งหรีดได้สมบูรณ์ ใช้ วัสดุอุปกรณ์ได้อย่างถูกต้อง	การเลียงจิ้งหรีดไม่สมบูรณ์ใช้ วัสดุอุปกรณ์ไม่ถูกต้อง
คุณลักษณะ - การกระตือรือร้น - การตรงต่อเวลา	ทำงานกระตือรือร้นและตรงต่อ เวลา โดยทำงานเสร็จทันเวลาที่ กำหนด	ผลงานไม่สำเร็จไม่มีความ กระตือรือร้นในการทำงาน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

สาระการเรียนรู้การทำงานอาชีพและเทคโนโลยี

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การปลูกถั่วฝักยาว

เวลา 1 ชั่วโมง

วันที่ .....เดือน.....พ.ศ. ....

มาตรฐานการเรียนรู้

ง 1.1 เข้าใจการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกัน และทักษะแสวงหาความรู้ มีคุณธรรม และลักษณะนิสัยในการทำงาน มีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม เพื่อการดำรงชีวิต

ตัวชี้วัด

- ป.5/1 อธิบายเหตุผลในการทำงานแต่ละขั้นตอนถูกต้องตามกระบวนการทำงาน
- ป.5/2 ใช้ทักษะการจัดการในการทำงานอย่างเป็นระบบ ประณีต และมีความคิดสร้างสรรค์
- ป.5/3 ปฏิบัติตนอย่างมีมารยาทในการทำงานกับสมาชิกในครอบครัว
- ป.5/4 มีจิตสำนึกในการใช้พลังงานและทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. สามารถอธิบายการปลูกถั่วฝักยาวด้วยวิธีต่างๆได้ (K)
2. สามารถคิดวิธีการปลูกถั่วฝักยาวแบบพอเพียงตามความคิดของตนเองได้ (P)
3. สามารถปลูกถั่วฝักยาวแบบพอเพียงร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความรับผิดชอบได้ (A)

สาระสำคัญ

การปลูกถั่วฝักยาว สามารถบอกได้หลายวิธี หลายรูปแบบ ทั้งแบบในแปลงปลูก และในภาชนะ ขึ้นอยู่กับผู้ปลูกว่าจะปลูกแบบใด เพื่ออะไร

สาระการเรียนรู้

การปลูกถั่วฝักยาว

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 ตั้งคำถาม (Learning Question)

1. ผู้สอนเปิดวิดีโอทัศน์ เรื่อง การปลูกถั่วฝักยาว ให้ผู้เรียนได้ศึกษา
2. ผู้เรียนจดประเด็นสำคัญและสิ่งที่ตนเองสงสัย เพื่อสอบถามผู้สอนหลังดูวิดีโอทัศน์จบ
3. ผู้สอนแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนทราบ

ขั้นที่ 2 การเรียนรู้แสวงหาสารสนเทศ (Learning to Search)

4. ผู้เรียนแบ่งกลุ่มๆละ 3-4 คน ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการปลูกถั่วฝักยาวแบบพอเพียง ตามที่ตนสนใจ จาก Internet

ขั้นที่ 3 การเรียนรู้เพื่อสร้างองค์ความรู้ (Learning to Construct)

5. ผู้เรียนแต่ละกลุ่มออกแบบ การปลูกถั่วฝักยาวแบบพอเพียง ตามที่ตนสนใจลงในกระดาษ

A4

ขั้นที่ 4 การเรียนรู้เพื่อการสื่อสาร (Learning to Communicate)

6. ผู้เรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอแบบ การปลูกถั่วฝักยาวแบบพอเพียง นำเสนอหน้าชั้นเรียน

ขั้นที่ 5 การเรียนรู้เพื่อตอบสนองสังคม (Learning to Service)

7. ผู้เรียนแต่ละกลุ่มเตรียมนาแบบการปลูกถั่วฝักยาวแบบพอเพียง ลงแปลงปลูก
8. ผู้เรียนแต่ละกลุ่มจัดทำบอร์ด การปลูกถั่วฝักยาวแบบพอเพียง

สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

1. วิดีทัศน์เรื่อง การปลูกถั่วฝักยาว
2. กระดาษ A4
3. Internet

การวัดและประเมินผล

จุดประสงค์	วิธีวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การให้คะแนน
1. สามารถอธิบายการปลูกถั่วฝักยาวด้วยวิธีต่างๆได้ (K)	ทดสอบ	แบบทดสอบ	ตอบคำถามได้ 7 ขึ้นไป
2. สามารถคิดวิธีการปลูกถั่วฝักยาวแบบพอเพียงตามความคิดของตนเองได้ (P)	ประเมินการออกแบบการปลูกถั่วฝักยาวแบบพอเพียง	แบบประเมินผลงานการออกแบบการปลูกถั่วฝักยาวแบบพอเพียง	เขียนแบบการปลูกถั่วฝักยาวแบบพอเพียงได้คะแนนระดับคุณภาพ 2 ขึ้นไป
3. สามารถปลูกถั่วฝักยาวแบบพอเพียงร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความรับผิดชอบ (A)	ประเมินความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	แบบประเมินความรับผิดชอบต่อหน้าที่ในการทำงาน	มีความรับผิดชอบต่อได้คะแนน ระดับคุณภาพ 2 ขึ้นไป

เกณฑ์การประเมิน

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ระดับ 4 (ดีมาก)	ระดับ 3 (ดี)	ระดับ 2 (พอใช้)	ระดับ 1 (ควรปรับปรุง)
ทำแบบทดสอบ (K)	ได้ 9-10 คะแนน	ได้ 7-8 คะแนน	ได้ 5-6 คะแนน	ได้ 0-4 คะแนน
การออกแบบ การปลูกถั่วฝักยาวแบบพอเพียง (P)	- เขียนแบบได้สวยงาม สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง - มีความคิด	- เขียนแบบได้สวยงาม สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง - มีความคิด	- เขียนแบบได้สวยงาม สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง - มีความคิด	- เขียนแบบได้สวยงามแต่ไม่ สามารถนำไปใช้ได้จริง - มีความคิด

	<p>สร้างสรรค์</p> <ul style="list-style-type: none"> - นำวัสดุเหลือใช้มาใช้ในการปลูกเป็นหลัก - ใช้ภาษาได้ถูกต้องเหมาะสม 	<p>สร้างสรรค์</p> <ul style="list-style-type: none"> - นำวัสดุเหลือใช้มาใช้ในการปลูก - ใช้ภาษาได้ถูกต้อง 	<p>สร้างสรรค์</p> <ul style="list-style-type: none"> - นำวัสดุเหลือใช้มาใช้ในการปลูกบ้างเล็กน้อย - ใช้ภาษาได้ถูกต้อง 	<p>สร้างสรรค์</p> <ul style="list-style-type: none"> - ไม่มีการนำวัสดุเหลือใช้มาใช้ในการปลูก - ใช้ภาษาได้ถูกต้องเหมาะสม
<p>(A)สามารถปลูกถั่วฝักยาวแบบพอเพียงร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความรับผิดชอบ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - มีการช่วยกันทำงานทุกคน - ทำงานตามกำหนดเวลา - แบ่งหน้าที่กันอย่างชัดเจน - ทุกคนปฏิบัติหน้าที่ของตนด้วยความรับผิดชอบ 	<ul style="list-style-type: none"> - มีการช่วยกันทำงานทุกคน - ทำงานตามกำหนดเวลา - แบ่งหน้าที่กันอย่างชัดเจน - บางคนปฏิบัติหน้าที่ของตนด้วยความรับผิดชอบ 	<ul style="list-style-type: none"> - มีการช่วยกันทำงานทุกคน - ทำงานตามกำหนดเวลา - ไม่มีการแบ่งหน้าที่กันอย่างชัดเจน - บางคนปฏิบัติหน้าที่ของตนด้วยความรับผิดชอบ 	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่ช่วยกันทำงาน - ทำงานไม่เสร็จตามกำหนดเวลา - ไม่มีการแบ่งหน้าที่กันอย่างชัดเจน - ไม่มีคนปฏิบัติหน้าที่ของตนด้วยความรับผิดชอบ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การปลูกถั่วฝักยาว เรื่อง วิธีการรักษาโรคที่เกิดกับถั่วฝักยาว

เวลา 1 ชั่วโมง

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

มาตรฐานการเรียนรู้

ง 1.1 เข้าใจการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกัน และทักษะแสวงหาความรู้ มีคุณธรรม และลักษณะนิสัยในการทำงาน มีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม เพื่อการดำรงชีวิต

ตัวชี้วัด

- ป.5/1 อธิบายเหตุผลในการทำงานแต่ละขั้นตอนถูกต้องตามกระบวนการทำงาน
- ป.5/2 ใช้ทักษะการจัดการในการทำงานอย่างเป็นระบบ ประณีต และมีความคิดสร้างสรรค์
- ป.5/3 ปฏิบัติตนอย่างมีมารยาทในการทำงานกับสมาชิกในครอบครัว
- ป.5/4 มีจิตสำนึกในการใช้พลังงานและทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. สรรพาคบหาวิธีการรักษาโรคที่เกิดกับถั่วฝักยาวได้อย่างถูกต้อง (K)
2. สามารถรักษาโรคที่เกิดกับถั่วฝักยาวได้ (P)
3. ทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความขยัน อดทน (A)

สาระสำคัญ

การปลูกดูแลถั่วฝักยาวหลังการปลูกเสร็จนั้นเป็นหลักการสำคัญที่จะให้ถั่วฝักยาวออกผลผลิตที่ดี เพราะการดูแลที่ไม่ดี หรือข้ามขั้นนั้น อาจทำให้เกิดโรคและได้ผลผลิตไม่ดีเท่าที่ควร

สาระการเรียนรู้

การดูแลถั่วฝักยาว

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 ตั้งคำถาม (Learning Question)

1. ผู้สอนเปิดวิดีโอทัศน์เรื่อง โรคของถั่วฝักยาว ให้ผู้เรียนดู
2. ผู้สอนถามผู้เรียน ถั่วฝักยาวที่นักเรียนปลูก เข้าข่ายเกิดโรคใดได้บ้าง
3. ผู้สอนแจ้งจุดประสงค์ให้ผู้เรียนทราบ

ขั้นที่ 2 การเรียนรู้แสวงหาสารสนเทศ (Learning to Search)

4. นักเรียนเข้ากลุ่มเดิมที่ปลูกถั่วฝักยาว แล้วช่วยกันหาวิธีการรักษาโรคที่จะเกิดขึ้นจากถั่วฝักยาวของตนเองจาก Internet

ขั้นที่ 3 การเรียนรู้เพื่อสร้างองค์ความรู้ (Learning to Construct)

5. ผู้เรียนแต่ละกลุ่มนำความรู้ที่ได้จากการสืบค้น เรื่อง วิธีการรักษาโรคที่เกิดกับถั่วฝักยาว ลงในกระดาษ A4

ขั้นที่ 4 การเรียนรู้เพื่อการสื่อสาร(Learning to Communicate)

6. ผู้เรียนแต่ละกลุ่ม ส่งตัวแทนมานำเสนอ วิธีการรักษาโรคที่เกิดกับถั่วฝักยาว ให้เพื่อนๆ ฟัง

ขั้นที่ 5 การเรียนรู้เพื่อตอบสนองสังคม (Learning to Service)

7. ผู้เรียนแต่ละกลุ่มนำความรู้ที่ได้จากวิธีการรักษาโรคที่เกิดจากถั่วฝักยาวไปรักษาถั่วฝักยาวของตนเอง

8. ผู้เรียนจัดทำบอร์ดความรู้เรื่อง วิธีการรักษาโรคที่เกิดจากถั่วฝักยาว

สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

1. วิดีทัศน์เรื่อง โรคที่เกิดกับถั่วฝักยาว
2. กระดาษ A4
3. Internet

การวัดและประเมินผล

จุดประสงค์	วิธีวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การให้คะแนน
1. สารารถบอกวิธีการดูแล ถั่วฝักยาวได้อย่างถูกต้อง (K)	ทดสอบเรื่อง โรค และวิธีการรักษาโรคที่เกิดกับถั่วฝักยาว	แบบทดสอบ	ตอบคำถามได้ 7 ขึ้นไป
2. สามารถรักษาโรคที่เกิดกับถั่วฝักยาวได้ (P)	ประเมินการ นำเสนอวิธีการรักษาโรคที่เกิดกับถั่วฝักยาว	แบบประเมินผล การนำเสนอ วิธีการรักษาโรคที่เกิดกับถั่วฝักยาว	นำเสนอวิธีการรักษาโรคที่เกิดกับถั่วฝักยาวได้คะแนนคุณภาพระดับ 2 ขึ้นไป
3. ทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความขยัน อดทน (A)	ประเมินความ รับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย	แบบประเมิน ความรับผิดชอบ ในการทำงาน	มีความรับผิดชอบได้คะแนน ระดับคุณภาพ 2 ขึ้นไป

เกณฑ์การประเมิน

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ระดับ4 (ดีมาก)	ระดับ3 (ดี)	ระดับ 2 (พอใช้)	ระดับ 1 (ควรปรับปรุง)
ทำแบบทดสอบ (K)	ได้ 9-10 คะแนน	ได้ 7-8 คะแนน	ได้ 5-6 คะแนน	ได้ 0-4 คะแนน

<p>การนำเสนอวิธีการรักษาโรคที่เกิดกับถั่วฝักยาว (P)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - นำเสนอได้น่าสนใจ - เนื้อหาเข้าใจง่าย เป็นขั้นตอน - พุดจาได้คล่องแคล่ว มีความมั่นใจ 	<ul style="list-style-type: none"> - นำเสนอได้น่าสนใจ - เนื้อหาเข้าใจง่าย - พุดจาได้คล่องแคล่ว 	<ul style="list-style-type: none"> - นำเสนอได้ - เนื้อหาเข้าใจง่าย - พุดจาได้คล่องแคล่ว ไม่มีความมั่นใจ 	<ul style="list-style-type: none"> - นำเสนอได้น่าไม่สนใจ - เนื้อหาเข้าใจง่าย - พุดจาติดขัด ไม่มีความมั่นใจ
<p>ความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย (A)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ทำงานเสร็จทันเวลาที่กำหนดให้ - สมาชิกทุกคนมีส่วนช่วยในการทำงาน - มีการแบ่งหน้าที่ทำงานอย่างชัดเจน 	<ul style="list-style-type: none"> - ทำงานเสร็จทันเวลาที่กำหนดให้ - มีการแบ่งหน้าที่ทำงานอย่างชัดเจน 	<ul style="list-style-type: none"> - ทำงานเสร็จทันเวลาที่กำหนดให้ - ไม่มีการแบ่งหน้าที่ทำงานอย่างชัดเจน 	<ul style="list-style-type: none"> - ทำงานเสร็จไม่ทันเวลาที่กำหนดให้ - ไม่มีการแบ่งหน้าที่ทำงานอย่างชัดเจน

ขั้นที่ 3 การเรียนรู้เพื่อสร้างองค์ความรู้ (Learning to Construct)

- ผู้เรียนแต่ละกลุ่มนำความรู้ที่ได้จากการศึกษา มาสร้างแผนผังความรู้

ขั้นที่ 4 การเรียนรู้เพื่อการสื่อสาร(Learning to Communicate)

- ผู้เรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอแผนผังความรู้ที่ทา หน้าชั้นเรียน

ขั้นที่ 5 การเรียนรู้เพื่อตอบแทนสังคม (Learning to Service)

- ผู้เรียนแต่ละกลุ่มนำแผนผังความรู้ ที่ได้มาจัดบอร์ด และตกแต่งให้สวยงาม
- ผู้เรียนคิดวิธีการปลูกพืชแบบใหม่ๆ มาหนึ่งวิธีจดลงในสมุด ส่งในคาบถัดไป

สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

- วีดิทัศน์เรื่อง วิธีการเก็บถั่วฝักยาว
- กระดาด
- Internet

การวัดและประเมินผล

จุดประสงค์	วิธีวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การให้คะแนน
1. บอกวิธีเก็บเกี่ยวถั่วฝักยาวได้อย่างเหมาะสม (K)	ทดสอบเรื่องวิธีการเก็บเกี่ยวถั่วฝักยาว	แบบทดสอบ	ตอบคำถามได้ 7 ขึ้นไป
2. เก็บเกี่ยวถั่วฝักยาวได้อย่างเหมาะสม (P)	สังเกต	แบบสังเกต	ได้คะแนนระดับคุณภาพ 2 ขึ้นไป
3. ทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความขยัน อดทน (A)	ประเมินความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย	แบบประเมินความรับผิดชอบในการทำงาน	มีความรับผิดชอบได้คะแนน ระดับคุณภาพ 2 ขึ้นไป

เกณฑ์การประเมิน

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ระดับ4 (ดีมาก)	ระดับ3 (ดี)	ระดับ 2 (พอใช้)	ระดับ 1 (ควรปรับปรุง)
แบบทดสอบเรื่องวิธีการเก็บเกี่ยวถั่วฝักยาว (K)	ได้ 9-10 คะแนน	ได้ 7-8 คะแนน	ได้ 5-6 คะแนน	ได้ 0-4 คะแนน
การเก็บเกี่ยวถั่วฝักยาว (P)	เก็บเกี่ยวได้ถูกต้องเหมาะสมจัดเรียงเป็นระเบียบ	เก็บเกี่ยวได้ถูกต้องเหมาะสมจัดเรียงเป็นระเบียบ	เก็บเกี่ยวได้จัดเรียงไม่ค่อยเป็นระเบียบ	เก็บเกี่ยวได้จัดเรียงไม่เป็นระเบียบเลย

	เรียบร้อยดีมาก	เรียบร้อย		
ความรับผิดชอบต่อ งานที่ได้รับ มอบหมาย (A)	<ul style="list-style-type: none"> - ทำงานเสร็จ ทันเวลาที่กำหนดให้ - สมาชิกทุกคนมีส่วนช่วยในการทำงาน - มีการแบ่งหน้าที่ทำงานอย่างชัดเจน 	<ul style="list-style-type: none"> - ทำงานเสร็จ ทันเวลาที่กำหนดให้ - มีการแบ่งหน้าที่ทำงานอย่างชัดเจน 	<ul style="list-style-type: none"> - ทำงานเสร็จ ทันเวลาที่กำหนดให้ - ไม่มีการแบ่งหน้าที่ทำงานอย่างชัดเจน 	<ul style="list-style-type: none"> - ทำงานเสร็จไม่ ทันเวลาที่กำหนดให้ - ไม่มีการแบ่งหน้าที่ทำงานอย่างชัดเจน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การปลูกผักกางต้ง

เรื่อง การเตรียมแปลง เวลา 1 ชั่วโมง/คาบ

วันที่.....เดือน..... พ.ศ. ....

มาตรฐานการเรียนรู้

ง 1.1 เข้าใจการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกัน และทักษะแสวงหาความรู้ มีคุณธรรม และลักษณะนิสัยในการทำงาน มีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม เพื่อการดำรงชีวิต

ตัวชี้วัด

- ป.5/1 อธิบายเหตุผลในการทำงานแต่ละขั้นตอนถูกต้องตามกระบวนการทำงาน
- ป.5/2 ใช้ทักษะการจัดการในการทำงานอย่างเป็นระบบ ประณีต และมีความคิดสร้างสรรค์
- ป.5/3 ปฏิบัติตนอย่างมีมารยาทในการทำงานกับสมาชิกในครอบครัว
- ป.5/4 มีจิตสำนึกในการใช้พลังงานและทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้ผู้เรียนอธิบายเหตุผลในการเตรียมแปลง แต่ละขั้นตอนถูกต้องตามกระบวนการ (K)
2. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ทักษะในการเตรียมแปลงอย่างเป็นระบบ ประณีต และมีความคิดสร้างสรรค์ได้ (P)
3. เพื่อให้ผู้เรียนปฏิบัติตนอย่างมีมารยาทในการเตรียมแปลง (A)

สาระสำคัญ

การเตรียมแปลงเป็นขั้นตอนแรกของการปลูกพืชเป็นการเตรียมดินให้มีความเหมาะสมกับการเจริญเติบโตของพืช

สาระการเรียนรู้

การเตรียมแปลง

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 ตั้งคำถาม (Learning Question)

1. ผู้สอนกล่าวทักทายผู้เรียน
2. ผู้สอนสนทนากับผู้เรียนเกี่ยวกับการปลูกผักด้วยวิธีการต่างๆ
3. ผู้สอนเชื่อมโยงเข้าสู่เรื่องการปลูกผักในแปลง และเชื่อมโยงเข้าสู่เรื่องการเตรียมแปลง

4. ผู้สอนแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้แก่ผู้เรียน

ขั้นที่ 2 การเรียนรู้แสวงหาสารสนเทศ (Learning to Search)

5. ครูณาเข้าสู่บทเรียน อธิบาย วิธีการ และขั้นตอนการเตรียมแปลง พร้อมทั้งสาธิตให้ดูจนจบกระบวนการ

6. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัย

7. ครูพานักเรียนไปยังแปลงเกษตร

ขั้นที่ 3 การเรียนรู้เพื่อสร้างองค์ความรู้ (Learning to Construct)

8. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 5-6 คน ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกัน เตรียมแปลงตามวิธีการและขั้นตอนที่เรียนมา โดยมีครูผู้สอนคอยให้คำแนะนำ จนเสร็จ

ขั้นที่ 4 การเรียนรู้เพื่อการสื่อสาร(Learning to Communicate)

9. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอธิบายถึงการเตรียมแปลงและร่วมกันสรุปองค์ความรู้ ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม

10. ครูใช้คำถามกระตุ้น (ขั้นตอนการเตรียมแปลงทำได้อย่างไร)

ขั้นที่ 5 การเรียนรู้เพื่อตอบสนองสังคม(Learning to Service)

11. ให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มสรุปแผนผังความรู้และนำมาจัดป้ายนิเทศ

สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

1. Power point
2. หนังสือเรียนวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี ป.5
3. อุปกรณ์การเกษตร

การวัดและประเมินผล

จุดประสงค์	วิธีวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การให้คะแนน
1. เพื่อให้ผู้เรียนอธิบายเหตุผลในการเตรียมแปลง แต่ละขั้นตอนถูกต้องตามกระบวนการ (K)	ทดสอบเรื่อง การเตรียมแปลง	แบบทดสอบ	ตอบคำถามได้ 7 ขึ้นไป
2. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ทักษะในการเตรียมแปลงอย่างเป็นระบบประณีต และมีความคิดสร้างสรรค์ได้ (P)	ทดลองเตรียมแปลง	แบบประเมินผล	ทำได้ 60% ขึ้นไป
3. เพื่อให้ผู้เรียนปฏิบัติตนอย่างมีมารยาทในการเตรียมแปลง(A)	สังเกต	แบบประเมิน	ทำได้ 60% ขึ้นไป

เกณฑ์การประเมิน

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ระดับ4 (ดีมาก)	ระดับ3 (ดี)	ระดับ 2 (พอใช้)	ระดับ 1 (ควรปรับปรุง)

แบบทดสอบ (K)	ได้ 9-10 คะแนน	ได้ 7-8คะแนน	ได้ 5-6คะแนน	ได้ 0-4 คะแนน
ทักษะใน การเตรียมแปลง อย่างเป็นระบบ (P)	ทำถูกต้องตามขั้นตอน ทั้งหมด - มีความสวยงาม	- ทำถูกต้องตาม ขั้นตอนทั้งหมด -มีสวยงามน้อย	- ทำไม่ถูกต้องตาม ขั้นตอนทั้งหมด -มีสวยงาม	- ทำไม่ถูกต้องตาม ขั้นตอนทั้งหมด -ไม่มีสวยงาม
ปฏิบัติตัวอย่างมี มารยาทในการ เตรียมแปลง(A)	-มีมารยาทในการ ทำงานทุกขั้นตอน 90-100%	- มีมารยาทใน การทำงานทุก ขั้นตอน 70-80%	-มีมารยาทในการ ทำงานทุกขั้นตอน 50-60%	-มีมารยาทในการ ทำงานทุกขั้นตอน 50-60%

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การปลูกผักกางต้ง

เวลา 1 ชั่วโมง

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

มาตรฐานการเรียนรู้

ง 1.1 เข้าใจการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกัน และทักษะแสวงหาความรู้ มีคุณธรรม และลักษณะนิสัยในการทำงาน มีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม เพื่อการดำรงชีวิต

ตัวชี้วัด

- ป.5/1 อธิบายเหตุผลในการทำงานแต่ละขั้นตอนถูกต้องตามกระบวนการทำงาน
- ป.5/2 ใช้ทักษะการจัดการในการทำงานอย่างเป็นระบบ ประณีต และมีความคิดสร้างสรรค์
- ป.5/3 ปฏิบัติตนอย่างมีมารยาทในการทำงานกับสมาชิกในครอบครัว
- ป.5/4 มีจิตสำนึกในการใช้พลังงานและทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้ผู้เรียนอธิบายเหตุผลในการปลูกผักกางต้งในแปลง แต่ละขั้นตอนถูกต้องตามกระบวนการ (K)
2. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ทักษะในการปลูกผักกางต้งในแปลงอย่างเป็นระบบ ประณีต และมี
ความคิดสร้างสรรค์ได้ (P)
4. เพื่อให้ผู้เรียนปฏิบัติตนอย่างมีมารยาทในการปลูกผักกางต้งในแปลง (A)

สาระสำคัญ

ผักกางต้ง เป็น ผักสวนครัวที่มีการเจริญเติบโตเร็วง่ายต่อการปลุกและการดูแลรักษา การปลูกผักในแปลง เป็นการปลูกผักโดยการนำพีชมาปลูกให้เจริญเติบโตบนแปลง

สาระการเรียนรู้

การปลูกผักกางต้งในแปลง

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 ตั้งคำถาม (Learning Question)

1. ผู้สอนกล่าวทักทายผู้เรียน

2. ผู้สอนถามผู้เรียนเกี่ยวกับพีชผักสวนครัวที่นักเรียนรู้จัก และสนทนากับผู้เรียนเกี่ยวกับการเตรียมแปลงปลูกเมื่อครั้งที่แล้วผู้สอนเชื่อมโยงเข้าเรื่องการปลูกผักในแปลง

3. ผู้สอนแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้แก่ผู้เรียน

ขั้นที่ 2 การเรียนรู้แสวงหาสารสนเทศ (Learning to Search)

4. ครูนำเข้าสู่บทเรียน อธิบาย วิธีการ และขั้นตอนการปลูกผักในแปลงโดยการหว่านเมล็ด พร้อมทั้งสาธิตให้ดูจนจบกระบวนการ

5. ครูให้นักเรียนชมวิดีโอทัศน์การปลูกผักโดยใช้เมล็ดหว่านลงบนแปลง

6. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัย ครูพานักเรียนไปยังแปลงเกษตร

ขั้นที่ 3 การเรียนรู้เพื่อสร้างองค์ความรู้ (Learning to Construct)

7. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 5-6 คน ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกัน หว่านเมล็ดผักกวางตุ้งลงบนแปลงที่เตรียมไว้เมื่อครั้งที่แล้ว ตามวิธีการและขั้นตอนที่เรียนมา โดยมีครูผู้สอนคอยให้คำแนะนำ จนเสร็จ

ขั้นที่ 4 การเรียนรู้เพื่อการสื่อสาร (Learning to Communicate)

8. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอธิบายถึงการปลูกผักกวางตุ้งในแปลงโดยการหว่านเมล็ด และร่วมกันสรุปองค์ความรู้ ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม

9. ครูใช้คำถามกระตุ้น (ขั้นตอนการปลูกผักกวางตุ้งในแปลงทำได้อย่างไร) และสรุปความรู้เพิ่มเติม

ขั้นที่ 5 การเรียนรู้เพื่อตอบสนองสังคม (Learning to Service)

10. ให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มผลัดเวรกันมารดน้ำแปลงผักทุกวัน

สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

1. Power point
2. วิดีทัศน์การปลูกผัก
3. หนังสือเรียนวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี ป.5
4. อุปกรณ์การเกษตร

การวัดและประเมินผล

จุดประสงค์	วิธีวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การให้คะแนน
1. เพื่อให้ผู้เรียนอธิบายเหตุผลในการปลูกผักกวางตุ้งในแปลง แต่ละขั้นตอนถูกต้องตามกระบวนการ(K)	ทดสอบ	แบบทดสอบเรื่อง การปลูก ผักกวางตุ้งในแปลง	ตอบคำถามได้ 80% ขึ้นไป
2. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ทักษะในการปลูกผักกวางตุ้งในแปลงอย่างเป็นระบบ ประณีต และมีความคิดสร้างสรรค์ได้ (P)	ทดลองปลูก ผักกวางตุ้ง	แบบประเมินผล	ทำได้ 60% ขึ้นไป

3. เพื่อให้ผู้เรียนปฏิบัติตนอย่างมีมารยาทในการปลูกผักกวางตุ้งในแปลง(A)	สังเกต	แบบประเมิน	ทำได้ 60% ขึ้นไป
--	--------	------------	------------------

เกณฑ์การประเมิน

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ระดับ4 (ดีมาก)	ระดับ3 (ดี)	ระดับ 2 (พอใช้)	ระดับ 1 (ควรปรับปรุง)
แบบทดสอบ (K)	ได้ 9-10 คะแนน	ได้ 7-8 คะแนน	ได้ 5-6 คะแนน	ได้ 0-4 คะแนน
สามารถใช้ทักษะในการปลูกผักกวางตุ้งในแปลงอย่างเป็นระบบ ประณีต (P)	ทำถูกต้องตามขั้นตอนทั้งหมด - มีความสวยงาม	- ทำถูกต้องตามขั้นตอนทั้งหมด - มีสวยงามน้อย	- ทำไม่ถูกต้องตามขั้นตอนทั้งหมด - มีสวยงาม	- ทำไม่ถูกต้องตามขั้นตอนทั้งหมด - ไม่มีสวยงาม
ปฏิบัติตนอย่างมีมารยาทในการปลูกผักกวางตุ้งในแปลง (A)	-มีมารยาทในการทำงานทุกขั้นตอน 90-100%	- มีมารยาทในการทำงานทุกขั้นตอน 70-89%	-มีมารยาทในการทำงานทุกขั้นตอน 50-69%	-มีมารยาทในการทำงานทุกขั้นตอน 0-49%

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การปลูกผักกวางตุ้ง เรื่อง การดูแลและการเก็บเกี่ยว เวลา 1 ชั่วโมง
วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

มาตรฐานการเรียนรู้

ง 1.1 เข้าใจการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกัน และทักษะแสวงหาความรู้ มีคุณธรรม และลักษณะนิสัยในการทำงาน มีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม เพื่อการดำรงชีวิต

ตัวชี้วัด

- ป.5/1 อธิบายเหตุผลในการทำงานแต่ละขั้นตอนถูกต้องตามกระบวนการทำงาน
- ป.5/2 ใช้ทักษะการจัดการในการทำงานอย่างเป็นระบบ ประณีต และมีความคิดสร้างสรรค์
- ป.5/3 ปฏิบัติตนอย่างมีมารยาทในการทำงานกับสมาชิกในครอบครัว
- ป.5/4 มีจิตสำนึกในการใช้พลังงานและทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้ผู้เรียนอธิบายเหตุผลในการการดูแลและการเก็บเกี่ยวผักกวางตุ้งแต่ละขั้นตอนถูกต้องตามกระบวนการ (K)
2. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ทักษะในการการดูแลและการเก็บเกี่ยวผักกวางตุ้งในแปลงอย่างเป็นระบบประณีต และมีความคิดสร้างสรรค์ได้ (P)
3. เพื่อให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการใช้พลังงานและทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่าในการดูแลและการเก็บเกี่ยวผักกวางตุ้งในแปลง (A)

สาระสำคัญ

การดูแลแปลงผักเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการปลูกพืช ซึ่งการดูแลแปลงหลังการเพราะปลูกจะดูแลตั้งแต่หลังการปลูกเสร็จจนถึงการเก็บเกี่ยวผลผลิต

สาระการเรียนรู้

การดูแลและการเก็บเกี่ยว

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 ตั้งคำถาม (Learning Question)

1. ผู้สอนกล่าวทักทายผู้เรียน

2. ผู้สอนถามผู้เรียนเกี่ยวแปลงผักวางตุ้งที่เรียนไปเมื่อครั้งที่แล้วผู้สอนเชื่อมโยงเข้าเรื่องการดูแลและการเก็บเกี่ยว

3. ผู้สอนแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้แก่ผู้เรียน

ขั้นที่ 2 การเรียนรู้แสวงหาสารสนเทศ (Learning to Search)

4. ครูนำเข้าสู่บทเรียน อธิบาย วิธีการ และขั้นตอนและความสำคัญของการดูแลแปลงผักก่อนถึงการเก็บเกี่ยวและขั้นตอนการเก็บเกี่ยว พร้อมทั้งสาธิตให้ดูจนจบกระบวนการ

5. ครูให้นักเรียนชมวิดีโอทัศน์การดูแลแปลงผักและการเก็บเกี่ยว

6. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัย จากนั้นครูพานักเรียนไปยังแปลงเกษตร

ขั้นที่ 3 การเรียนรู้เพื่อสร้างองค์ความรู้ (Learning to Construct)

7. ครูให้นักเรียนเข้ากลุ่มตามแปลงผักของตนเอง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกัน ดูแลการจัดวัชพืช การใส่ปุ๋ยพรวนดิน รดน้ำ ตามวิธีการและขั้นตอนที่เรียนมา โดยมีครูผู้สอนคอยให้คำแนะนำ

ขั้นที่ 4 การเรียนรู้เพื่อการสื่อสาร (Learning to Communicate)

8. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอธิบายถึงการดูแลและการเก็บเกี่ยว และร่วมกันสรุปองค์ความรู้ ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม

9. ครูใช้คำถามกระตุ้น (ขั้นตอนการการดูแลและการเก็บเกี่ยว ทำได้อย่างไร) และครูสรุปความรู้เพิ่มเติม

ขั้นที่ 5 การเรียนรู้เพื่อตอบแทนสังคม (Learning to Service)

10. ให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มผลัดเวรกันมาดูแลแปลงผักทุกวัน

11. นำผักที่ได้ไปปรุงเป็นอาหารกลางวันแก่ผู้เรียน

สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

1. Power point
2. วิดีทัศน์การดูแลและการเก็บเกี่ยว
3. หนังสือเรียนวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี ป.5
4. อุปกรณ์การเกษตร

การวัดและประเมินผล

จุดประสงค์	วิธีวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การให้คะแนน
1. เพื่อให้ผู้เรียนอธิบายเหตุผลในการการดูแลและการเก็บเกี่ยวผักวางตุ้ง แต่ละขั้นตอนถูกต้องตามกระบวนการ(K)	ทดสอบ	แบบทดสอบเรื่องการดูแลและการเก็บเกี่ยวผักวางตุ้ง	ตอบคำถามได้ 60% ขึ้นไป
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถใช้ทักษะในการการดูแลและการเก็บเกี่ยวผักวางตุ้งในแปลงอย่างเป็นระบบ ประณีตและมี	สังเกตการดูแลและการเก็บเกี่ยวผักวางตุ้ง	แบบประเมินการสังเกต	ทำได้ 60% ขึ้นไป

ความคิดสร้างสรรค์ได้(P)			
3. เพื่อให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการใช้พลังงานและทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่าในการดูแลและการเก็บเกี่ยวผักวางตุ้งในแปลง (A)	ประเมินการมีจิตสำนึกในการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า	แบบประเมินการมีจิตสำนึกในการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า	ทำได้ 60% ขึ้นไป

เกณฑ์การประเมิน

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ระดับ4 (ดีมาก)	ระดับ3 (ดี)	ระดับ 2 (พอใช้)	ระดับ 1 (ควรปรับปรุง)
แบบทดสอบ (K)	ได้ 9-10 คะแนน	ได้ 7-8 คะแนน	ได้ 5-6 คะแนน	ได้ 0-4 คะแนน
มีทักษะในการการดูแลและการเก็บเกี่ยวผักวางตุ้งในแปลงอย่างเป็นระบบ ประณีต(P)	ทำถูกต้องตามขั้นตอนทั้งหมด - มีความเหมาะสมและสวยงาม	- ทำถูกต้องตามขั้นตอนทั้งหมด - มีความเหมาะสมและสวยงามน้อย	- ทำไม่ถูกต้องตามขั้นตอนทั้งหมด - มีความเหมาะสมสวยงาม	- ทำไม่ถูกต้องตามขั้นตอนทั้งหมด - ไม่มี ความเหมาะสมสวยงาม
มีจิตสำนึกในการใช้พลังงานและทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่าในการดูแลและการเก็บเกี่ยว(A)	- มีจิตสำนึกในการใช้พลังงานและทรัพยากรมาก 90-100%	- มีจิตสำนึกในการใช้พลังงานและทรัพยากร 70-89%	- มีจิตสำนึกในการใช้พลังงานและทรัพยากร50-69%	- มีจิตสำนึกในการใช้พลังงานและทรัพยากร0-49%

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ปุ๋ยหมักชีวภาพ

เรื่อง ความหมายของปุ๋ยหมัก

เวลา 1 ชั่วโมง/คาบ

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

มาตรฐานการเรียนรู้

ง 1.1 เข้าใจการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกัน และทักษะแสวงหาความรู้ มีคุณธรรม และลักษณะ

นิสัยในการทำงาน มีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม เพื่อการดำรงชีวิต

ตัวชี้วัด

ป.5/1 อธิบายเหตุผลในการทำงานแต่ละขั้นตอนถูกต้องตามกระบวนการทำงาน

ป.5/2 ใช้ทักษะการจัดการในการทำงานอย่างเป็นระบบ ประณีต และมีความคิดสร้างสรรค์

ป.5/3 ปฏิบัติตนอย่างมีมารยาทในการทำงานกับสมาชิกในครอบครัว

ป.5/4 มีจิตสำนึกในการใช้พลังงานและทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของปุ๋ยหมักได้ (K)
2. เพื่อให้นักเรียนมีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่นและมีความคิดสร้างสรรค์ (P)
3. เพื่อให้นักเรียนมีจิตสำนึกในการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า (A)

สาระสำคัญ

ปุ๋ยหมัก เป็นปุ๋ยอินทรีย์ที่ได้จากหมักบ่มสารอินทรีย์ด้วยจุลินทรีย์ที่ทำหน้าที่ย่อยสลายอินทรีย์วัตถุให้สลายตัว และมุ่งไปบางส่วน ทำให้ได้ปุ๋ยที่มีลักษณะสีคล้ำดำ มีลักษณะเป็นผงละเอียดเหมาะสม สำหรับการปรับปรุงดิน และให้ธาตุอาหารแก่พืช

สาระการเรียนรู้

ความหมายและชนิดของปุ๋ยหมัก

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 ตั้งคำถาม (Learning Question)

1. ผู้สอนตั้งคำถามเกี่ยวกับอาชีพของผู้ปกครองนักเรียน
คำถาม : ที่บ้านใครทำการเกษตรและใช้ปุ๋ยชนิดใดในการดูแลพืช
2. เปิดวิดีโอทัศน์เรื่องการใช้ปุ๋ยเพื่อดูแลรักษาพืชแล้วถามนักเรียนว่ามีปุ๋ยชนิดใดบ้างที่นักเรียน

รู้จัก

ขั้นที่ 2 การเรียนรู้แสวงหาสารสนเทศ (Learning to Search)

3. แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มๆละ5-6 คนศึกษารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาชนิดต่างๆจากอินเทอร์เน็ต หรือห้องสมุด

ขั้นที่ 3 การเรียนรู้เพื่อสร้างองค์ความรู้ (Learning to Construct)

4. ผู้เรียนแต่ละกลุ่มนำความรู้ที่ได้มาเขียนเป็นแผนผังความรู้เรื่องชนิดของปัญหาหมักลงบนกระดาษA4

ขั้นที่ 4 การเรียนรู้เพื่อการสื่อสาร (Learning to Communicate)

5. ผู้เรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอแผนผังความรู้เรื่องชนิดของปัญหาหมักหน้าชั้นเรียน

ขั้นที่ 5 การเรียนรู้เพื่อตอบแทนสังคม (Learning to Service)

6. ผู้เรียนแต่ละกลุ่มนำแผนผังความรู้เรื่องชนิดของปัญหาหมักที่เขียน จัดป้ายนิเทศนอกห้องเรียน โดย

ตกแต่งป้ายนิเทศให้สวยงามและน่าสนใจ

8. ให้ผู้เรียนเขียนสรุปข้อมูลในรูปแบบของตัวเองลงในสมุดเป็นการบ้าน แล้วนำมาส่งในชั่วโมงเรียนต่อไป

สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

1. วีดิทัศน์เรื่อง การใช้ปุ๋ยเพื่อดูแลรักษาพืช
2. กระดาษ A4
3. ห้องสมุด
4. Power Point

การวัดและประเมินผล

จุดประสงค์	วิธีวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การให้คะแนน
1. เพื่อให้นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของปัญหาหมักได้(K)	ทดสอบ	แบบทดสอบเรื่องชนิดของปุ๋ย	ตอบคำถามได้ 60% ขึ้นไป
2. เพื่อให้นักเรียนมีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่นและมีความคิดสร้างสรรค์ (P)	ประเมินทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น	แบบประเมินทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น	สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสมและมีความคิดสร้างสรรค์ได้คะแนนระดับคุณภาพ 2 ขึ้นไป
3. เพื่อให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการใช้พลังงานและทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่าในการดูแลและการเก็บเกี่ยวผักวางตุ้งในแปลง (A)	ประเมินการมีจิตสำนึกในการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า	แบบประเมินการมีจิตสำนึกในการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า	ทำได้ 60% ขึ้นไป

เกณฑ์การประเมิน

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ
-------------------	-------------

	ระดับ4 (ดีมาก)	ระดับ3 (ดี)	ระดับ 2 (พอใช้)	ระดับ 1 (ควรปรับปรุง)
แบบทดสอบ (K)	ได้ 9-10 คะแนน	ได้ 7-8 คะแนน	ได้ 5-6 คะแนน	ได้ 0-4 คะแนน
มีทักษะการทำงาน ร่วมกับผู้อื่นและมี ความคิดสร้างสรรค์ (P)	<ul style="list-style-type: none"> - สามารถช่วยกันระดมความคิดได้อย่างเหมาะสม - มีข้อมูลครบถ้วนและถูกต้อง - ผลงานออกมาสวยงามและสร้างสรรค์ 	<ul style="list-style-type: none"> - สามารถช่วยกันระดมความคิดได้อย่างเหมาะสม - มีข้อมูลครบถ้วนและถูกต้อง - ผลงานออกมาไม่สวยงาม 	<ul style="list-style-type: none"> - สามารถช่วยกันระดมความคิดได้อย่างเหมาะสม - มีข้อมูลไม่ครบถ้วนและผิด - ผลงานออกมาไม่สวยงาม 	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่สามารถช่วยกันระดมความคิดได้อย่างเหมาะสม - มีข้อมูลไม่ครบถ้วนและผิด - ผลงานออกมาไม่สวยงาม

แผนการเรียนรู้ที่ 8

สาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ปุ๋ยหมักชีวภาพ เรื่อง ประโยชน์ของปุ๋ยหมักและการนำไปใช้

เวลา 1 ชั่วโมง

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ง 1.1 เข้าใจการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกัน และทักษะแสวงหาความรู้ มีคุณธรรม และลักษณะ

นิสัยในการทำงาน มีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม เพื่อการดำรงชีวิต
ตัวชี้วัด

- ป.5/1 อธิบายเหตุผลในการทำงานแต่ละขั้นตอนถูกต้องตามกระบวนการทำงาน
- ป.5/2 ใช้ทักษะการจัดการในการทำงานอย่างเป็นระบบ ประณีต และมีความคิดสร้างสรรค์
- ป.5/3 ปฏิบัติตนอย่างมีมารยาทในการทำงานกับสมาชิกในครอบครัว
- ป.5/4 มีจิตสำนึกในการใช้พลังงานและทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถอธิบายประโยชน์และวิธีการนำไปใช้ของปุ๋ยหมักได้(K)
2. เพื่อให้นักเรียนมีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่นและมีความคิดสร้างสรรค์ (P)
3. เพื่อให้นักเรียนมีจิตสำนึกในการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า(A)

สาระสำคัญ

ประโยชน์ของปุ๋ยหมัก เพื่อเป็นปุ๋ยน้ำ หัวเชื้อจุลินทรีย์ชีวภาพ ซึ่งเกิดจากการผสมของวัสดุจากกาก

พืช และกากนาตาล ทำให้มีจุลินทรีย์ที่ไปช่วยย่อยสลายเศษวัสดุต่างๆ หากจะนำไปใช้เป็นปุ๋ยกับพืชชนิดต่างๆจะให้คุณค่าในการย่อยสลายให้ดินดี เสริมสร้างจุลินทรีย์แก่ธาตุในดินปรับสภาพดินให้มีสิ่งมีชีวิตตามธรรมชาติเกิดขึ้นเป็นการผลิตขึ้นตามธรรมชาติให้กลับคืนมาซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการสร้างธาตุอาหารในพืช หัวเชื้อจุลินทรีย์ชีวภาพจึงมีคุณค่าในการทำดินดี ประหยัดในการใช้ปุ๋ยอื่นๆ ซึ่งจะเสริมสร้างความสมบูรณ์ให้พืช

สาระการเรียนรู้

ประโยชน์ของปุ๋ยหมักและการนำปุ๋ยหมักไปใช้ประโยชน์

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 ตั้งคำถาม (Learning Question)

1. ผู้สอนตั้งคำถามเกี่ยวกับประโยชน์ของปุ๋ย

คำถาม : มีใครรู้บ้างว่าปุ๋ยมีประโยชน์อะไรบ้าง

2. เปิดวิดีโอทัศน์ ปังปอนด์ดลกักร้อน ตอน ปุ๋ยหมัก ครูซักถามเกี่ยวกับประโยชน์ของปุ๋ยหมักจากวิดีโอทัศน์ที่ดู

ขั้นที่ 2 การเรียนรู้แสวงหาสารสนเทศ (Learning to Search)

3. แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มๆละ5-6คนศึกษารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับประโยชน์และการนำไปใช้หมักไปใช้จากอินเทอร์เน็ต หรือห้องสมุด

ขั้นที่ 3 การเรียนรู้เพื่อสร้างองค์ความรู้ (Learning to Construct)

4. ให้เด็กทากิจกรรมการเรียนรู้ โดยการนำบัตรคำไปใส่กระเป่าผนังให้ถูกต้องตามประโยชน์ของการนำไปใช้

ขั้นที่ 4 การเรียนรู้เพื่อการสื่อสาร(Learning to Communicate)

5. ผู้เรียนแต่ละกลุ่มช่วยสรุปความรู้ที่ได้จากการทากิจกรรม

ขั้นที่ 5 การเรียนรู้เพื่อตอบแทนสังคม (Learning to Service)

6. ผู้เรียนแต่ละกลุ่มทำป้ายนิเทศ เรื่องการนำไปใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆนอกห้องเรียน โดยตกแต่งให้สวยงามและน่าสนใจ

7. ให้ผู้เรียนทำใบงาน จับคู่ระหว่างประโยชน์ของปุ๋ยหมักและการนำไปใช้ด้านต่างๆ แล้วนำมาส่งในชั่วโมงเรียนต่อไป

สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

1. วัสดุภัณฑ์ป้องกันดัดโลกร้อน ตอนปุ๋ยหมัก
2. ใบงาน
3. ห้องสมุด
4. Power Point

การวัดและประเมินผล

จุดประสงค์	วิธีวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การให้คะแนน
1. อธิบายประโยชน์และวิธีการนำไปใช้ของปุ๋ยหมักได้ (K)	ทดสอบเรื่องประโยชน์และการนำไปใช้ของปุ๋ยหมัก	แบบทดสอบเรื่องประโยชน์และการนำไปใช้ของปุ๋ยหมัก	ตอบคำถามได้ 7 ข้อ ขึ้นไป
2. มีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่นและมีความคิดสร้างสรรค์ (P)	ประเมินทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น	แบบประเมินทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น	สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสมและมีความคิดสร้างสรรค์ได้คะแนนระดับคุณภาพ 2 ขึ้นไป
3. เพื่อให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการใช้พลังงานและทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่าในการดูแลและการเก็บเกี่ยวผักวางตั้งในแปลง (A)	ประเมินการมีจิตสำนึกในการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า	แบบประเมินการมีจิตสำนึกในการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า	ทำได้ 60% ขึ้นไป

เกณฑ์การประเมิน

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ระดับ4	ระดับ3	ระดับ 2	ระดับ 1

	(ดีมาก)	(ดี)	(พอใช้)	(ควรปรับปรุง)
แบบทดสอบ (K)	ได้ 9-10 คะแนน	ได้ 7-8 คะแนน	ได้ 5-6 คะแนน	ได้ 0-4 คะแนน
มีทักษะการทำงาน ร่วมกับผู้อื่นและมี ความคิดสร้างสรรค์ (P)	- สามารถช่วยกัน ระดมความคิดได้ อย่างเหมาะสม - มีข้อมูลครบถ้วน และถูกต้อง - ผลงานออกมา สวยงามและ สร้างสรรค์	- สามารถช่วยกัน ระดมความคิดได้ อย่างเหมาะสม - มีข้อมูลครบถ้วน และถูกต้อง - ผลงานออกมา ไม่สวยงาม	- สามารถช่วยกัน ระดมความคิดได้ อย่างเหมาะสม - มีข้อมูลไม่ ครบถ้วนและผิด - ผลงานออกมา ไม่สวยงาม	- ไม่สามารถช่วยกัน ระดมความคิดได้ อย่าง เหมาะสม - มีข้อมูลไม่ ครบถ้วนและผิด - ผลงานออกมาไม่ สวยงาม
มีจิตสำนึกในการใช้ ทรัพยากรอย่าง ประหยัดและคุ้มค่า (A)	- มีจิตสำนึกในใช้ ทรัพยากร - เห็นคุณค่าของ ทรัพยากร - ใช้ทรัพยากรให้ เกิดประโยชน์ สูงสุด	- มีจิตสำนึกในใช้ ทรัพยากร - ไม่เห็นคุณค่า ของทรัพยากร - ใช้ทรัพยากรให้ เกิดประโยชน์ สูงสุด	- มีจิตสำนึกในใช้ ทรัพยากร - ไม่เห็นคุณค่า ของทรัพยากร - ไม่ใช้ทรัพยากร ให้เกิดประโยชน์	- ไม่มีจิตสำนึกในใช้ ทรัพยากร - ไม่เห็นคุณค่าของ ทรัพยากร - ไม่ใช้ทรัพยากรให้ เกิดประโยชน์

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9

กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
 หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ปุ๋ยหมักชีวภาพ เรื่อง วิธีการทำปุ๋ยหมักชีวภาพ เวลา 2 ชั่วโมง
 วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

มาตรฐานการเรียนรู้

ง 1.1 เข้าใจการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกัน และทักษะแสวงหาความรู้ มีคุณธรรม และลักษณะนิสัยในการทำงาน มีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม เพื่อการดำรงชีวิต

ตัวชี้วัด

- ป.5/1 อธิบายเหตุผลในการทำงานแต่ละขั้นตอนถูกต้องตามกระบวนการทำงาน
- ป.5/2 ใช้ทักษะการจัดการในการทำงานอย่างเป็นระบบ ประณีต และมีความคิดสร้างสรรค์
- ป.5/3 ปฏิบัติตนอย่างมีมารยาทในการทำงานกับสมาชิกในครอบครัว
- ป.5/4 มีจิตสำนึกในการใช้พลังงานและทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถอธิบายวิธีการทำและปุ๋ยหมักชีวภาพจากเศษอาหารและขยะได้(K)
2. เพื่อให้นักเรียนมีทักษะในการทำปุ๋ยหมักและการเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ได้อย่างเหมาะสม (P)
3. เพื่อให้นักเรียนมีจิตสำนึกในการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า(A)

สาระสำคัญ

ปุ๋ยหมักจากเศษอาหาร เป็นน้ำหมักที่ได้จากขยะในครัวเรือน เช่น เศษอาหาร เศษผักผลไม้ น้ำหมักที่ได้มีลักษณะขุ่นสีน้ำตาลจางกว่าชนิดแรก และมีกลิ่นหอมน้อยกว่า บางครั้งอาจมีกลิ่นเหม็นบ้างเล็กน้อย ต้องใช้กากน้ำตาลเป็นส่วนผสม

สาระการเรียนรู้

วิธีการทำ วัสดุอุปกรณ์และการดูแลรักษาปุ๋ยหมัก

กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

ขั้นที่ 1 ตั้งคำถาม (Learning Question)

1. ผู้สอนแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียน

2. ผู้สอนตั้งคำถามเกี่ยวกับปุ๋ยที่ใช้ในการทำการเกษตร

คำถาม : ที่บ้านใครทำปุ๋ยหมักไว้ใช้เองบ้าง

3. เปิดวีดิทัศน์ วิธีการทำปุ๋ยหมักจากเศษอาหาร ครูซักถามวิธีการทำปุ๋ยหมักจากวีดิทัศน์ที่ดู

ขั้นที่ 2 การเรียนรู้แสวงหาสารสนเทศ (Learning to Search)

4. แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มๆละ5-6คนศึกษารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์และขั้นตอนการทำปุ๋ยหมัก จากอินเทอร์เน็ตหรือห้องสมุด

ขั้นที่ 3 การเรียนรู้เพื่อสร้างองค์ความรู้ (Learning to Construct)

5. ให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันสรุปความคิดโดยการหาแผนผังความรู้ เรื่องวัสดุอุปกรณ์และขั้นตอนการทำปุ๋ยหมัก

ขั้นที่ 4 การเรียนรู้เพื่อการสื่อสาร(Learning to Communicate)

6. ผู้เรียนแต่ละกลุ่มช่วยสรุปความรู้ที่ได้จากการหาแผนผังความรู้ เรื่องวัสดุอุปกรณ์และขั้นตอนการทำปุ๋ยหมัก

ขั้นที่ 5 การเรียนรู้เพื่อตอบแทนสังคม (Learning to Service)

7. ผู้เรียนแต่ละกลุ่มทำป้ายนิเทศ เรื่องวัสดุอุปกรณ์และขั้นตอนการทำปุ๋ยหมักนอกห้องเรียน โดยตกแต่งให้สวยงามและน่าสนใจ

ชั่วโมงที่ 2

ขั้นที่ 1 สังเกตข้อมูล (Learning Question)

1. ครูแนะนำขั้นตอนและแจกเอกสารประกอบการทำปุ๋ยหมัก โดยบอกวัสดุอุปกรณ์และปริมาณการใช้วัสดุต่างๆเพื่อผสมปุ๋ยหมักจากเศษอาหาร

2. ครูอธิบายประโยชน์วัสดุและอุปกรณ์ต่างๆที่ใช้ในการทำปุ๋ยหมัก

ขั้นที่ 2 ขั้นเพิ่มพูนความรู้

3. นักเรียนเข้ากลุ่มเดิมจากชั่วโมงที่แล้ว ช่วยกันทำปุ๋ยหมัก โดยครูเตรียมวัสดุอุปกรณ์ไว้ให้ และคอยดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด

4. ครูอธิบายวิธีการดูแลรักษาปุ๋ยหมักและมอบหมายให้นักเรียนดูแลปุ๋ยหมักของกลุ่มตัวเอง

5. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามเรื่องที่ไม่เข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการทำและการดูแลรักษา

โดยครู

แนะนำ

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป

6. นักเรียนและครูร่วมกันสนทนาซักถามขั้นตอนการทำและการดูแลรักษา

7. ผู้เรียนแต่ละกลุ่มช่วยสรุปความรู้ที่ได้จากการลงมือทำปุ๋ยหมักจากเศษอาหาร

8. ผู้เรียนนำปุ๋ยหมักที่ได้ไปใช้ในการดูแลและบำรุงพืชผักสวนครัวที่บ้านและโรงเรียน

สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

1.วีดิทัศน์เรื่องขั้นตอนการทำปุ๋ยหมัก

2.กระดาษA4

3.ห้องสมุด

4. Power Point
5. ป้ายคอก
6. แกลบตา
7. น้ำผสมหัวเชื้อเชื้อ EM
8. กากน้ำตาล

การวัดและประเมินผล

จุดประสงค์	วิธีวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การให้คะแนน
1. อธิบายประโยชน์และวิธีการนำไปใช้ของปุ๋ยหมักได้ (K)	ทดสอบเรื่องประโยชน์และการนำไปใช้ของปุ๋ยหมัก	แบบทดสอบเรื่องประโยชน์และการนำไปใช้ของปุ๋ยหมัก	ตอบคำถามได้ 7 ข้อ ขึ้นไป
2. มีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่นและมีความคิดสร้างสรรค์ (P)	ประเมินทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น	แบบประเมินทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น	สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสมและมีความคิดสร้างสรรค์ได้คะแนนระดับคุณภาพ 2 ขึ้นไป
3. เพื่อให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการใช้พลังงานและทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่าในการดูแลและการเก็บเกี่ยวผักวางตั้งในแปลง (A)	ประเมินการมีจิตสำนึกในการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า	แบบประเมินการมีจิตสำนึกในการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า	ทำได้ 60% ขึ้นไป

เกณฑ์การประเมิน

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ระดับ4 (ดีมาก)	ระดับ3 (ดี)	ระดับ 2 (พอใช้)	ระดับ 1 (ควรปรับปรุง)
แบบทดสอบ (K)	ได้ 9-10 คะแนน	ได้ 7-8 คะแนน	ได้ 5-6 คะแนน	ได้ 0-4 คะแนน
มีทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นและมีความคิดสร้างสรรค์ (P)	- สามารถช่วยกันระดมความคิดได้อย่างเหมาะสม - มีการเตรียมการดำเนินการครบถ้วนและถูกต้อง - ผลงานออกมา มีความสมบูรณ์	- สามารถช่วยกันระดมความคิดได้อย่างเหมาะสม - มีการเตรียมการดำเนินการครบถ้วนและถูกต้อง - ผลงานออกมา ค่อนข้างสมบูรณ์	- สามารถช่วยกันระดมความคิดได้ - มีการเตรียมการดำเนินการมีความบกพร่อง - ผลงานออกมา พอใช้	- ไม่สามารถช่วยกันระดมความคิดได้อย่างเหมาะสม - การเตรียมการดำเนินการไม่ครบถ้วน - ผลงานออกมาไม่ค่อยดี
มีจิตสำนึกในการใช้	- มีจิตสำนึกในใช้	- มีจิตสำนึกในใช้	- มีจิตสำนึกในใช้	- ไม่มีจิตสำนึกในใช้

ทรัพยากรอย่าง ประหยัดและคุ้มค่า (A)	ทรัพยากร - เห็นคุณค่าของ ทรัพยากร - ใช้ทรัพยากรให้ เกิดประโยชน์ สูงสุด	ทรัพยากร - ไม่เห็นคุณค่า ของทรัพยากร - ใช้ทรัพยากรให้ เกิดประโยชน์ สูงสุด	ทรัพยากร - ไม่เห็นคุณค่า ของทรัพยากร - ไม่ใช้ทรัพยากร ให้เกิดประโยชน์	ทรัพยากร - ไม่เห็นคุณค่าของ ทรัพยากร - ไม่ใช้ทรัพยากรให้ เกิดประโยชน์
---	---	--	---	---

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
 หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว เรื่อง การปลูกผักกางต้ง จำนวน 3 ชั่วโมง
 วันที่..... เดือน.....พ.ศ.....

มาตรฐานการเรียนรู้

ง 1.1 เข้าใจการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหาทักษะการทำงานร่วมกัน และทักษะการแสวงหาความรู้ มีคุณธรรม และลักษณะนิสัยในการทำงาน มีจิตสำนึกในการใช้พลังงานทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม เพื่อการดำรงชีวิต และครอบครัว

ตัวชี้วัด

- ป.6/1.อธิบายแนวทางในการทำงานและปรับปรุงการทำงานแต่ละขั้นตอน
- ป.6/2 ใช้ทักษะการจัดการในการทำงานและทักษะการทำงานร่วมกัน
- ป.6/3ปฏิบัติตนอย่างมีมารยาทในการทำงานกับครอบครัวและผู้อื่น

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนอธิบายวิธีการปลูกผักกางต้งได้ (K)
2. เพื่อให้นักเรียนมีทักษะในการทำงานร่วมกันได้ (K)
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถปลูกผักกางต้งได้ (P)
4. เพื่อให้นักเรียนปฏิบัติงานได้อย่างมีมารยาท (A)
5. เพื่อให้นักเรียนทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ (A)

สาระสำคัญ

เป็นการปลูกผักแบบง่ายๆโดยการใช้เมล็ดเพื่อนำมาเป็นอาหารในชีวิตประจำวันได้

สาระการเรียนรู้

- การปลูกผักกางต้ง
- วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการปลูกผักกางต้ง
- ขั้นตอนการปลูกผักกางต้ง

กิจกรรมการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำ

1. ครูกับนักเรียนกล่าวทักทายกัน
2. ครูถามนักเรียนว่าบ้านนักเรียนปลูกผักอะไรบ้างและให้บอกวิธีการขยายพันธุ์
3. ครูสนทนาเพิ่มเติม เชื่อมโยง ถึงการปลูกผักกางต้ง
4. ครูแจ้งจุดประสงค์ การเรียนรู้ ในวันนี้ให้นักเรียนทราบ

ขั้นสอน

5. ครูถามนักเรียนรู้จักวิธีการปลูกผักกวางตุ้งว่ามีกี่แบบอะไรบ้างแล้วครูอธิบายเพิ่มเติม
6. ให้นักเรียนชมวิดีโอที่สอน เรื่อง การปลูกผักกวางตุ้งแล้วให้นักเรียนตั้งคำถามเกี่ยวกับการปลูกผักกวางตุ้ง
7. ครูถามนักเรียนถึงวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการปลูกผักกวางตุ้งแล้วครูอธิบายเพิ่มเติม
8. ครูสาธิตวิธีการปลูกผักกวางตุ้งให้นักเรียนดู แล้วให้นักเรียนซักถาม
9. ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติการปลูกผักกวางตุ้งได้อย่างมีมารยาท
10. ให้นักเรียนนำเสนอผลงาน การปลูกผักกวางตุ้ง ของกลุ่มตนเองแล้วครูชื่นชมผลงานของนักเรียน

ขั้นสรุป

11. ครูถามนักเรียนถึงวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือในการปลูกผักกวางตุ้ง
12. ครูและนักเรียนร่วมกันชื่นชมผลงานการปลูกผักกวางตุ้งของนักเรียน

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

- ชมวิดีโอที่สอน เรื่องการปลูกผักกวางตุ้ง
- วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการปลูกผักกวางตุ้ง
- เมล็ดพันธุ์

การวัดและประเมินผล

จุดประสงค์	วิธีวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การให้คะแนน
1.เพื่อให้นักเรียนอธิบายวิธีการปลูกผักกวางตุ้งได้ 2.เพื่อให้นักเรียนมีทักษะในการทำงานร่วมกันได้ (K)	ทดสอบ	แบบทดสอบ	ตอบคำถามได้ 60% ขึ้นไป
1.เพื่อให้นักเรียนสามารถปลูกผักกวางตุ้งได้ (P)	สังเกต	แบบสังเกต	ผลงานเสร็จสมบูรณ์ 80% ขึ้นไป
1.เพื่อให้นักเรียนปฏิบัติงานได้อย่างมีมารยาท 2.เพื่อให้นักเรียนทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ (A)	สังเกต	แบบสังเกต	ทำงานสำเร็จภายในเวลาที่กำหนด

เกณฑ์การประเมิน

ประเด็นการประเมิน	ผ่าน	ไม่ผ่าน
ความรู้		

-เรื่องการปลูกวางตั้ง -วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือ	ได้คะแนนร้อยละ 60 ขึ้นไป	ได้คะแนนต่ำกว่าร้อยละ 60
ทักษะ - การปลูกวางตั้ง - การใช้วัสดุอุปกรณ์	ปลูกวางตั้งได้สมบูรณ์ ใช้วัสดุอุปกรณ์ได้อย่างถูกต้อง	ปลูกวางตั้ง ไม่สมบูรณ์ ใช้วัสดุอุปกรณ์ไม่ถูกต้อง
คุณลักษณะ - มีมารยาทในการทำงาน - ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	มีมีมารยาทในการทำงาน ทำงานร่วมกับผู้อื่น	ผลงานไม่สำเร็จไม่มีมีมารยาท ในการทำงานในการทำงาน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
 หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การดำรงชีวิตและครอบครัว เรื่อง การปลูกผักบุงจิ้น จำนวน 3 ชั่วโมง
 วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

มาตรฐานการเรียนรู้

ง 1.1 เข้าใจการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหาทักษะการทำงานร่วมกัน และทักษะการแสวงหาความรู้ มีคุณธรรม และลักษณะนิสัยในการทำงาน มีจิตสำนึกในการใช้พลังงานทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม เพื่อการดำรงชีวิต และครอบครัว

ตัวชี้วัด

- ป.6/1 อธิบายแนวทางในการทำงานและปรับปรุงการทำงานแต่ละขั้นตอน
- ป.6/2 ใช้ทักษะการจัดการในการทำงานและทักษะการทำงานร่วมกัน
- ป.6/3 ปฏิบัติตนอย่างมีมารยาทในการทำงานกับครอบครัวและผู้อื่น

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนอธิบายวิธีการปลูกผักบุงจิ้นได้ (K)
2. เพื่อให้นักเรียนมีทักษะในการทำงานร่วมกันได้ (K)
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถปลูกบุงจิ้นได้ (P)
4. เพื่อให้นักเรียนปฏิบัติงานได้อย่างมีมารยาท (A)
5. เพื่อให้นักเรียนทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ (A)

สาระสำคัญ

เป็นการปลูกผักแบบง่ายๆโดยการใช้เมล็ดเพื่อนำมาเป็นอาหารในชีวิตประจำวันได้

สาระการเรียนรู้

- การปลูกผักบุงจิ้น
- วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการปลูกผักบุงจิ้น
- ขั้นตอนการปลูกผักบุงจิ้น

กิจกรรมการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำ

1. ครูกับนักเรียนกล่าวทักทายกัน
2. ครูถามนักเรียนว่าบ้านนักเรียนปลูกผักอะไรบ้างและให้บอกวิธีการขยายพันธุ์
3. ครูสนทนาเพิ่มเติม เชื่อมโยง ถึงการปลูกผักบุงจิ้น

4. ครูแจ้งจุดประสงค์ การเรียนรู้ ในวันนี้ให้นักเรียนทราบ

ขั้นสอน

1. ครูถามนักเรียนรู้จักวิธีการปลูกผักบุงเงินว่ามีที่แบบอะไรบ้างแล้วครูอธิบายเพิ่มเติม
2. ให้นักเรียนชมวิดีโอ เรื่อง การปลูกผักบุงเงินแล้วให้นักเรียนตั้งคำถามเกี่ยวกับการปลูกผักบุงเงิน

3. ครูถามนักเรียนถึงวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการปลูกบุงเงินแล้วครูอธิบายเพิ่มเติม
4. ครูสาธิตวิธีการปลูกผักบุงเงินให้นักเรียนดู แล้วให้นักเรียนซักถาม
5. ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติการปลูกผักบุงเงินได้อย่างมีมารยาท
6. ให้นักเรียนนำเสนอผลงาน การปลูกบุงเงินของกลุ่มตนเองแล้วครูชื่นชมผลงานของ

นักเรียน

ขั้นสรุป

1. ครูถามนักเรียนถึงวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือในการปลูกผักบุงเงิน
2. ครูและนักเรียนร่วมกันร่วมกันชื่นชมผลงานการปลูกบุงเงินของนักเรียน

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

- ชมวิดีโอ เรื่องการปลูกผักบุงเงิน
- วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการปลูกผักบุงเงิน
- เมล็ดพันธุ์

การวัดและประเมินผล

จุดประสงค์	วิธีวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การให้คะแนน
1.เพื่อให้ นักเรียนอธิบายวิธีการปลูกผักบุงเงินได้ (K) 2.เพื่อให้ นักเรียนมีทักษะในการทำงานร่วมกันได้ (K)	ทดสอบ	แบบทดสอบ	ตอบคำถามได้ 60% ขึ้นไป
1.เพื่อให้ นักเรียนสามารถปลูกบุงเงินได้ (P)	สังเกต	แบบสังเกต	ผลงานเสร็จสมบูรณ์ 80% ขึ้นไป
1.เพื่อให้ นักเรียนปฏิบัติงานได้อย่างมีมารยาท (A) 2.เพื่อให้ นักเรียนทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ (A)	สังเกต	แบบสังเกต	ทำงานสำเร็จภายในเวลาที่กำหนด

เกณฑ์การประเมิน

ประเด็นการประเมิน	ผ่าน	ไม่ผ่าน
ความรู้ -เรื่องการปลูกบุงเงิน	ได้คะแนนร้อยละ 60 ขึ้นไป	ได้คะแนนต่ำกว่าร้อยละ 60

- วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือ		
ทักษะ - การปลูกบุงจิ้น - การใช้วัสดุอุปกรณ์	ปลูกบุงจิ้นได้สมบูรณ์ ใช้วัสดุอุปกรณ์ได้อย่างถูกต้อง	ปลูกบุงจิ้น ไม่สมบูรณ์ ใช้วัสดุอุปกรณ์ไม่ถูกต้อง
คุณลักษณะ - มีมารยาทในการทำงาน - ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	มีมีมารยาทในการทำงาน ทำงานร่วมกับผู้อื่น	ผลงานไม่สำเร็จไม่มีมารยาท ในการทำงานในการทำงาน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3

กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การดำรงชีวิตและครอบครัว เรื่อง การปลูกถั่วฝักยาว จำนวน 3 ชั่วโมง
วันที่.....เดือน..... พ.ศ. ....

มาตรฐานการเรียนรู้

ง 1.1 เข้าใจการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหาทักษะการทำงานร่วมกัน และทักษะการแสวงหาความรู้ มีคุณธรรม และลักษณะนิสัยในการทำงาน มีจิตสำนึกในการใช้พลังงานทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม เพื่อการดำรงชีวิต และครอบครัว

ตัวชี้วัด

- ป.6/1 .อธิบายแนวทางในการทำงานและปรับปรุงการทำงานแต่ละขั้นตอน
- ป.6/2 ใช้ทักษะการจัดการในการทำงานและทักษะการทำงานร่วมกัน
- ป.6/3 ปฏิบัติตนอย่างมีมารยาทในการทำงานกับครอบครัวและผู้อื่น

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนอธิบายวิธีการปลูกถั่วฝักยาวได้ (K)
2. เพื่อให้นักเรียนมีทักษะในการทำงานร่วมกันได้ (K)
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถปลูกถั่วฝักยาวได้ (P)
4. เพื่อให้นักเรียนปฏิบัติงานได้อย่างมีมารยาท (A)
5. เพื่อให้นักเรียนทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ (A)

สาระสำคัญ

เป็นการปลูกผักแบบง่ายๆโดยการใช้เมล็ดเพื่อนำมาเป็นอาหารในชีวิตประจำวันได้

สาระการเรียนรู้

- การปลูกถั่วฝักยาว
- วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการปลูกถั่วฝักยาว
- ขั้นตอนการปลูกถั่วฝักยาว

กิจกรรมการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำ

1. ครูกับนักเรียนกล่าวทักทายกัน
2. ครูถามนักเรียนว่าบ้านนักเรียนปลูกผักอะไรบ้างและให้บอกวิธีการขยายพันธุ์
3. ครูสนทนาเพิ่มเติม เชื่อมโยง ถึงการปลูกถั่วฝักยาว

4. ครูแจ้งจุดประสงค์ การเรียนรู้ ในวันนี้ให้นักเรียนทราบ

ขั้นสอน

1. ครูถามนักเรียนรู้จักวิธีการปลูกถั่วฝักยาวว่ามีกี่แบบอะไรบ้างแล้วครูอธิบายเพิ่มเติม
2. ให้นักเรียนชมวิดีโอ เรื่อง การปลูกถั่วฝักยาวแล้วให้นักเรียนตั้งคำถามเกี่ยวกับการปลูกถั่วฝักยาว
3. ครูถามนักเรียนถึงวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการปลูกถั่วฝักยาวแล้วครูอธิบายเพิ่มเติม
4. ครูสาธิตวิธีการปลูกถั่วฝักยาวให้นักเรียนดู แล้วให้นักเรียนซักถาม
5. ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติการปลูกถั่วฝักยาวได้อย่างมีมารยาท
6. ให้นักเรียนนำเสนอผลงาน การปลูกถั่วฝักยาว ของกลุ่มตนเองแล้วครูชื่นชมผลงานของ

นักเรียน

ขั้นสรุป

1. ครูถามนักเรียนถึงวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือในการปลูกถั่วฝักยาว
2. ครูและนักเรียนร่วมกันร่วมกันชื่นชมผลงานการปลูกถั่วฝักยาวของนักเรียน

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

- ชมวิดีโอ เรื่องการปลูกถั่วฝักยาว
- วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการปลูกถั่วฝักยาว
- เมล็ดพันธุ์

การวัดและประเมินผล

จุดประสงค์	วิธีวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การให้คะแนน
1.เพื่อให้ นักเรียนอธิบายวิธีการปลูกถั่วฝักยาวได้ (K) 2.เพื่อให้ นักเรียนมีทักษะในการทำงานร่วมกันได้ (K)	ทดสอบ	แบบทดสอบ	ตอบคำถามได้ 60% ขึ้นไป
1.เพื่อให้ นักเรียนสามารถปลูกถั่วฝักยาวได้ (P)	สังเกต	แบบสังเกต	ผลงานเสร็จสมบูรณ์ 80% ขึ้นไป
1.เพื่อให้ นักเรียนปฏิบัติงานได้อย่างมีมารยาท (A) 2.เพื่อให้ นักเรียนทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ (A)	สังเกต	แบบสังเกต	ทำงานสำเร็จภายในเวลาที่กำหนด

เกณฑ์การประเมิน

ประเด็นการประเมิน	ผ่าน	ไม่ผ่าน
ความรู้ -เรื่องการปลูกถั่วฝักยาว-วัสดุ	ได้คะแนนร้อยละ 60 ขึ้นไป	ได้คะแนนต่ำกว่าร้อยละ 60

อุปกรณ์และเครื่องมือ		
ทักษะ - การปลูกถั่วฝักยาว - การใช้วัสดุอุปกรณ์	ปลูกถั่วฝักยาวได้สมบูรณ์ ใช้วัสดุอุปกรณ์ได้อย่างถูกต้อง	ปลูกถั่วฝักยาว ไม่สมบูรณ์ ใช้วัสดุอุปกรณ์ไม่ถูกต้อง
คุณลักษณะ - มีมารยาทในการทำงาน - ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	มีมารยาทในการทำงาน ทำงานร่วมกับผู้อื่น	ผลงานไม่สำเร็จไม่มีมารยาท ในการทำงานในการทำงาน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4

กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
 หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การดำรงชีวิตและครอบครัว เรื่อง การทำปุ๋ยหมัก จำนวน 5 คาบ/ชั่วโมง
 วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

มาตรฐานการเรียนรู้

ง 1.1 เข้าใจการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหาทักษะการทำงานร่วมกัน และทักษะการแสวงหาความรู้ มีคุณธรรม และลักษณะนิสัยในการทำงาน มีจิตสำนึกในการใช้พลังงานทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม เพื่อการดำรงชีวิต และครอบครัว

ตัวชี้วัด

- ป.6/1 อภิปรายแนวทางในการทำงานและปรับปรุงการทำงานแต่ละขั้นตอน
- ป.6/2 ใช้ทักษะการจัดการในการทำงานและทักษะการทำงานร่วมกัน
- ป.6/3 ปฏิบัติตนอย่างมีมารยาทในการทำงานกับครอบครัวและผู้อื่น

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนอธิบายวิธีการทำปุ๋ยหมักได้ (K)
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถทำปุ๋ยหมักได้ (P)
3. เพื่อให้นักเรียนปฏิบัติงานได้อย่างมีมารยาท (A)
4. เพื่อให้นักเรียนทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ (A)

สาระสำคัญ

เป็นการทำปุ๋ยหมักแบบง่ายๆ โดยการนำวัสดุเหลือใช้จากธรรมชาติมาหมักกับสารอินทรีย์ เพื่อใช้ปรับปรุงดิน

สาระการเรียนรู้

- การทำปุ๋ยหมัก
- วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำปุ๋ยหมัก
- ขั้นตอนการทำปุ๋ยหมัก

กิจกรรมการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำ

1. ครูกับนักเรียนกล่าวทักทายกัน
2. ครูถามนักเรียนว่าบ้านนักเรียนทำปุ๋ยหมัก อะไรบ้างและให้บอกวิธีการทำปุ๋ยหมัก
3. ครูสนทนาเพิ่มเติม เชื่อมโยง ถึงการทำปุ๋ยหมัก
4. ครูแจ้งจุดประสงค์ การเรียนรู้ ในวันนี้ให้นักเรียนทราบ

ขั้นสอน

1. ครูถามนักเรียนรู้จักวิธีการทำปุ๋ยหมัก ว่ามีกี่แบบอะไรบ้างแล้วครูอธิบายเพิ่มเติม

2. ให้นักเรียนชมวิดีโอเรื่อง การทำปุ๋ยหมัก แล้วให้นักเรียนตั้งคำถามเกี่ยวกับการทำปุ๋ยหมัก
3. ครูถามนักเรียนถึงวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการทำปุ๋ยหมัก แล้วครูอธิบายเพิ่มเติม
4. ครูสาธิตวิธีการทำปุ๋ยหมัก ให้นักเรียนดู แล้วให้นักเรียนซักถาม
5. ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติการทำปุ๋ยหมัก ได้อย่างมีมารยาท
6. ให้นักเรียนนำเสนอผลงาน การทำปุ๋ยหมัก ของกลุ่มตนเองแล้วครูชื่นชมผลงานของ

นักเรียน

ขั้นสรุป

1. ครูถามนักเรียนถึงวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือในการทำปุ๋ยหมัก
2. ครูและนักเรียนร่วมกันชื่นชมผลงานการทำปุ๋ยหมักของนักเรียน

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

- ชมวิดีโอเรื่องการทำปุ๋ยหมัก
- วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำปุ๋ยหมัก

การวัดและประเมินผล

จุดประสงค์	วิธีวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การให้คะแนน
1.เพื่อให้นักเรียนอธิบายวิธีการทำปุ๋ยหมักได้ (K)	ทดสอบ	แบบทดสอบ	ตอบคำถามได้ 60% ขึ้นไป
2.เพื่อให้นักเรียนสามารถทำปุ๋ยหมักได้ (P)	สังเกต	แบบสังเกต	ผลงานเสร็จสมบูรณ์ 80% ขึ้นไป
3.เพื่อให้นักเรียนปฏิบัติงานได้อย่างมีมารยาท (A)	สังเกต	แบบสังเกต	ทำงานสำเร็จภายในเวลาที่กำหนด
4.เพื่อให้นักเรียนทำงาน ร่วมกับผู้อื่นได้ (A)			

เกณฑ์การประเมิน

ประเด็นการประเมิน	ผ่าน	ไม่ผ่าน
ความรู้ -เรื่องการทำปุ๋ยหมัก -วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือ	ได้คะแนนร้อยละ 60 ขึ้นไป	ได้คะแนนต่ำกว่าร้อยละ 60
ทักษะ - การทำปุ๋ยหมัก - การใช้วัสดุอุปกรณ์	ทำปุ๋ยหมัก ได้สมบูรณ์ ใช้วัสดุอุปกรณ์ได้อย่างถูกต้อง	ทำปุ๋ยหมัก ไม่สมบูรณ์ ใช้วัสดุอุปกรณ์ไม่ถูกต้อง
คุณลักษณะ - มีมารยาทในการทำงาน - ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	มีมารยาทในการทำงาน ทำงานร่วมกับผู้อื่น	ผลงานไม่สำเร็จไม่มีมารยาท ในการทำงาน

